

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra geografie

Bakalářská práce

Migrace obyvatel jižních Čech

Vypracovala: Kristina Dragounová

Vedoucí práce: doc. RNDr. Dagmar Popjaková, PhD.

České Budějovice 2013

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích

.....

Podpis

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce doc. RNDr. Dagmar Popjakové, PhD., za množství cenných rad a připomínek. Děkuji jí za informace a materiály, které mi během práce poskytla, a také za její čas, trpělivost a ochotu dovést mou bakalářskou práci do zdárného konce.

Anotace

DRAGOUNOVÁ, K. (2013): Migrace obyvatel jižních Čech. Bakalářská práce. Katedra geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 81 s.

Předložená bakalářská práce se zabývá vnitřní, vnější a částečně i zahraniční migrací Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009. Dále charakterizuje sledovaný kraj po jeho fyzicko-geografické, demografické a sociálně-ekonomické stránce. Stručně analyzuje migrační vývoj v rámci celé České republiky a také Jihočeského kraje. Hlavní kapitola je zaměřena na hodnocení bilance migrace, migračních toků a struktury migrantů podle pohlaví a věku. Jednotlivé části práce a jejich analyzované problémy jsou doplněné a dokumentované kartografickou, tabulkovou a grafickou přílohou.

Klíčová slova:

Migrace, Jihočeský kraj, migrační bilance, migrační objem, migrační saldo, migrační tok, struktura migrantů

Annotation

DRAGOUNOVÁ, K. (2013): Migration of the population of South Bohemia. Bachelor thesis, University of South Bohemia, Pedagogical faculty, Department of Geography, 81 p.

The bachelor thesis deals with the internal, external and in part also with international migration of the South Bohemian region in years 2005 – 2009. The region is characterized by its physico – geographic, demographic and socio – economic aspects. The thesis concisely analyzes the migration development of the Czech Republic and also the region of South Bohemia. The main chapter evaluates the balance of migration, migration flows, and sex and age structure of migrants. Each part of this thesis and its analyzed issues are supplemented by cartographic, table and graphic Annex.

Key words:

Migration, region of South Bohemia, balance of migration, volume of migration, net migration, migration flow, structure of migrants

Obsah

Úvod	- 1 -
1 Teoreticko-metodologická východiska práce.....	- 3 -
1.1 Přehled literatury.....	- 3 -
1.2 Zdroje dat.....	- 5 -
1.3 Základní terminologie.....	- 7 -
1.4 Metodika zpracování.....	- 9 -
2 Základní geografická charakteristika Jihočeského kraje	- 13 -
2.1 Fyzicko-geografické poměry	- 13 -
2.2 Socioekonomická specifika území.....	- 15 -
2.3 Demografická analýza.....	- 19 -
3 Vývoj a současný charakter migračních procesů populace v ČR.....	- 24 -
4 Vývoj migrace obyvatel jižních Čech do roku 2004.....	- 28 -
5 Migrace obyvatel Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009.....	- 30 -
5.1 Bilance migrace.....	- 30 -
5.1.1 <i>Bilance vnitřní migrace.....</i>	<i>- 35 -</i>
5.1.2 <i>Bilance zahraniční migrace</i>	<i>- 35 -</i>
5.2 Migrační toky.....	- 36 -
5.2.1 <i>Migrační toky vnitřní migrace.....</i>	<i>- 44 -</i>
5.2.2 <i>Zahraniční migrační toky.....</i>	<i>- 46 -</i>
5.3 Strukturní charakteristiky migrantů	- 49 -
5.3.1 <i>Pohlavní struktura migrantů.....</i>	<i>- 49 -</i>
5.3.2 <i>Věková struktura migrantů.....</i>	<i>- 52 -</i>
Závěr	- 61 -
Seznam použitých zdrojů	- 63 -
Seznam tabulkových a grafických příloh.....	- 67 -
Přílohy	- 70 -

Úvod

Jedním z hlavních druhů prostorové mobility obyvatelstva je migrace. Tento druh pohybu proto patří k důležitému předmětu studia mnoha disciplín. Z geografického pohledu je migrace chápána jako regionální proces, který může dopomoci k poznání a pochopení tendencí vývoje sociálně geografických systémů (Čekal 2006).

Ve vývoji migrace České republiky byla významná politická změna, která nastala v roce 1989, a stala se přelomem mezi dobou komunistickou, ve které probíhala výrazná urbanizace, a dobou demokratickou naznačující naopak suburbanizační tendence (Kocandová 2012).

Bakalářská práce se věnuje hodnocení vnitřní i vnější (včetně zahraniční) migrace obyvatelstva v Jihočeském kraji se zaměřením na rozmezí let 2005 – 2009. Jejím cílem je analýza základního migračního ukazatele – bilance migrace a těžiště celé práce se nalézá v rovině časově-prostorové analýzy. Hodnocení migrace probíhá především na základních ukazatelích migrační bilance a migračních toků mezi Jihočeským krajem a ostatními kraji ČR, zahraničím nebo z hlediska jednotlivých okresů. Do hodnocení směrové migrace za kraj jsou zahrnuty i migrační toky vnitřní migrace, tedy mezi jednotlivými okresy Jihočeského kraje. V práci jsou zároveň analyzovány charakteristiky migrantů z hlediska pohlaví a věku. Charakterizovat migranty i z hlediska vzdělání, rodinného stavu či důvodů stěhování již nebylo možné, neboť k 1. 1. 2005 přestaly být tyto charakteristiky v evidenci migrace sledovány a v následujících letech se již nezkoumají.

Předložená bakalářská práce je rozdělena do několika celků. První z těchto částí se zaměřuje na hodnocení použitých literárních zdrojů, ze kterých bylo čerpáno v průběhu celé práce. Na to navazují poznatky o mnoha způsobech získávání informací o migraci (evidence migrace, sčítání lidí atd.). Následující kapitola je věnována geografické charakteristice území. V první fyzicko-geografické části je kraj zkoumán po přírodní stránce, popisuje například geologii, geomorfologii, hydrologii, biogeografii území atp. Druhou charakteristikou je socioekonomická, která se zaměřuje na administrativní členění kraje, ekonomiku, nezaměstnanost, dopravu, cestovní ruch atd. A poslední se zabývá demografickým vývojem kraje. Po zmíněné charakteristice následuje část popisující vývoj migračních procesů populace na území celé České republiky a Jihočeského kraje od dob světových válek po 90. léta a dále s lehkým

náznakem do roku 2004, na kterou navazuje stěžejní kapitola, která má nejhlavnější postavení v této bakalářské práci a jejíž struktura již byla rozebrána výše. Následuje závěr, kde jsou shrnuty nejdůležitější poznatky získané během tvorby práce.

Na základě prostudované literatury a vlastních myšlenkových pochodů je možné stanovit několik hypotéz týkající se vývoje migračních procesů v rámci Jihočeského kraje ve zkoumaném časovém období pěti let.

1. *Hypotéza:* Nejvyšší migrační přitažlivost z jihočeských okresů bude vykazovat okres České Budějovice. Významným faktorem v této myšlence je to, že v okrese se nachází krajské a zároveň největší město kraje České Budějovice, které bude přitažlivé pro mladší obyvatelstvo z důvodu lepší nabídky pracovních příležitostí, bytové situace a zároveň se zde nachází jedna z největších univerzit v České republice – Jihočeská univerzita. Tuto hypotézu lehce potvrzují autoři Kupiszewski, Drbohlav, Rees a Durham (1999), kteří uvádí, že v 90. letech vykazuje okres České Budějovice jednu z nejvyšších intenzit migračního salda z České republiky. Tento trend by mohl i nadále pokračovat.

2. *Hypotéza:* Z celkového migračního objemu bude největší podíl zabírat spíše mladší obyvatelstvo. Lidé v tomto období většinou dokončují studia, hledají novou práci, za kterou se v některých případech musí stěhovat, a dalším důvodem může být i uzavírání sňatků, kdy se ženy stěhují za svými manžely. Například Čekal (2006) tvrdí, že výrazně vyšší intenzitu stěhování v 90. letech lze spatřit právě u skupiny 15 – 29 let.

3. *Hypotéza:* Migrační objem se bude od roku 2005 kontinuálně zvyšovat, ale v roce 2009 dojde k mírnému snížení kvůli začínající ekonomické krizi. V důsledku sociálních konsekvencí krize se sníží a omezí možnosti migrace obyvatel.

1 Teoreticko-metodologická východiska práce

1.1 Přehled literatury

První skupinu publikací, která byla v práci použita, tvoří díla zaměřená obecně na migraci. Nezabývají se přímo migračními procesy na nějakém území, ale zkoumají ji jako geografický, demografický a sociální problém. Tato literatura nám pomůže pochopit, co to vlastně migrace je, co znamená vnitřní migrace, vnější migrace, zahraniční stěhování, a také poskytuje přehled metod, které se při analýze migrace používají, jako je například migrační objem či migrační saldo. V další řadě vysvětluje, jak migrace ovlivňuje obyvatelstvo (například vývoj obyvatelstva území) a také jaké migrační teorie se v dnešní době především uplatňují. V knize *Základy demografie* (Klufová 2008) se osmá kapitola věnuje právě pouze základním pojmům a informacím týkající se migrace. Na začátku autorka vysvětluje pomocí základních definic, co je to migrace. Udává vzorce pro vypočtení obecné míry imigrace a emigrace. Dále analyzuje a porovnává vnitřní migraci a zahraniční stěhování. V další části se věnuje historickému vývoji migrace a aktuální migrační situaci ve 20. století. Publikace v neposlední míře podává přehled o migraci české populace v období 1918 – 2008. Dalším autorem, který se zabývá migrací, je Pavlík a kol. (1986). Migraci vysvětluje jako nejdůležitější složku územních pohybů obyvatelstva. Zároveň naznačuje, že prvním důležitým krokem při tvorbě analýzy migrace je sledování migračních proudů. Migrační proudy jsou podle něj celkové počty migrantů se stejným místem odchodu i stejným místem příchodu, přičemž velikost těchto proudů ovlivňuje strukturu osídlení. Další literatura, která obecně vysvětluje migraci jako pojem, je *Úvod do demografie* (Roubíček 1997). Z této knihy se opět dalo čerpat při prostém vysvětlování pojmu migrace a dále k vysvětlení, čím se migrace liší od ostatních forem prostorového pohybu. Pro vyjádření jednotlivých migračních ukazatelů a jejich výpočtů byla užita literatura od Kalibové a kol. (1993, 2009). Dalšími autory, kteří dopomohli k pochopení problematiky migračních procesů, jsou Klufová, Poláková (2010), Pavlík, Kalibová (2005), Pavlík a kol. (1986) a anglický slovník *The dictionary of human geography* od autorů Johnston, Gregory, Pratt, Watts (2000).

Významným zdrojem byl i článek od Votlučka (1970), který zmiňuje, čím a jakým způsobem je vývoj obyvatelstva určitého území ovlivněn migrací. Autor vyčleňuje tři základní faktory, které ovlivňují vývoj počtu obyvatelstva, a to počet živě

narozených, zemřelých a stěhování obyvatelstva. Z těchto tří faktorů má však pouze stěhování obyvatelstva zvláštní vlastnosti. První je opakovatelnost a druhá je dvojstrannost. Opakovatelnost znamená, že stěhování neboli pohyb obyvatel se může neustále opakovat, kdežto zemřít či narodit se může člověk pouze jednou. Dvojstrannost znamená, že emigrace člověka vždy provází i imigrace. Pokud se obyvatel nějakého města chce přistěhovat (imigrace) na jiné území, tak se musí z toho starého nejdříve odstěhovat (emigrace). Pro území, odkud se odstěhoval, to znamená jakoby „úmrtí“, které platí pro všechny věkové kategorie, a pro území, kam se nastěhoval, je to obdoba narození, kde však nastává problém. Narození se promítá do věkové kategorie 0 – roční, kdežto přistěhování do všech věkových kategorií. Migrace má tedy v další řadě vliv i na věkovou strukturu obyvatelstva.

Druhou skupinu použitých pramenů tvoří práce, které se zabývají migrací na celorepublikové úrovni. Zkoumají stěhování lidí v rámci celé České republiky. První podskupinou prací jsou díla, která řeší migraci české populace z časového hlediska. Zkoumají její historický vývoj. Stěžejním dílem pro kapitolu 3 byl autor Čermák (1997), který popisuje geografické aspekty vnitřní migrace v České republice. Podle něj je analýza migračních procesů velice důležitá, a je proto nedílnou součástí demografických a geografických studií. Věnuje se například migraci na území ČR v poválečné době. Uvádí, že po válce docházelo k uzavírání migračních procesů do rámce malých územních celků, a také tvrdí, že z hlediska migračních procesů měl na Českou republiku největší vliv odsun německého obyvatelstva a následné doosídlování pohraničí. Autor dále popisuje migrační vývoj i v dalších obdobích české historie až do 90. let.

Další publikací z této skupiny použité literatury tvoří článek Aleše (2001) Vnitřní migrace v České republice v letech 1980 – 1999, ze kterého bylo čerpáno také ve 3. kapitole při vývoji migrace v 80. letech na území ČR. Autor v příspěvku popisuje migrační tendence v 80. a 90. letech. Tvrdí, že v 80. letech probíhala tendence ke stěhování z venkova do měst a tato situace se však v roce 1990 obrátila. Dále Kučera (2008) zkoumá posledních padesát let vývoje migrace na našem území. Srb (2005) popisuje vnitrostátní stěhování v České republice v období 1993 – 2001 podle důvodů a také podle druhů stěhování. Vnitřní migraci na pozadí evropských trendů řeší Kupiszewski, Drbohlav, Rees a Durham (1999) v článku s názvem Vnitřní migrace a regionální populační dynamika – Česká republika na pozadí evropských trendů. Je to pouze zkrácený výtah ze studie, který se zabývá vnitřní migrací a populační dynamikou

deseti vybraných evropských zemí. Uvedená česká zkrácená verze popisuje jen určité analytické pasáže. Hodnotí migraci z pohledu věku migrantů a vazby migrace na určité charakteristiky (například výši nezaměstnanosti, stupeň urbanizace, hustotu zalidnění).

Třetí skupinu literatury, o kterou se bakalářská práce opírá, tvoří díla zabývající se migrací ve vybraných regionech České republiky. Bartoňová, Drbohlav (1993) ve svém článku zkoumají migraci podle okresů České republiky v letech 1961 – 1991. Migraci na úrovni ORP řeší Havel (2003). Velmi důležitou prací zkoumající jen určité území, a to přesně Jihočeský kraj, je disertační práce Jiřího Čekala (2006). Autor popisuje migraci v době meziválečné, kam směřovaly hlavní migrační proudy jihočeských občanů v té době. Dále si opět všímá poválečného odsunu Němců z jihočeského pohraničí, který podle něj nebyl tak silný jako z jiných částí republiky. Od poloviny 60. let začíná kraj migračně ztrácet, avšak na konci 60. let se podle Čekala situace vylepšuje a od 70. let je kraj již kontinuálně migračně ziskový. Migrací na přelomu tisíciletí v jižních Čechách se zabývá Popjaková (2013). Autorka tvrdí, že vývoj tohoto území byl obdobný jako v rámci celé republiky, jen migrační přírůstek byl příznivější. Svou pozornost zaměřuje také na současnost, která je ovlivněna suburbanizací. Díky tomuto jevu došlo v posledních letech k mírnému poklesu počtu obyvatel v jihočeských centrech, jako jsou například město České Budějovice.

Poslední skupinu reprezentují díla, která dopomohla k vytvoření charakteristiky zájmového území. O fyzicko-geografické povaze území píše například Mištera a kol. (1984) zabývající se geologickým složením a přírodním bohatstvím kraje. Dalším z důležitých autorů je Chábera a kol. (1987), ze kterého bylo čerpáno při charakteristice biogeografické složky území, tedy fauny i flóry. Chábera (1998) se věnuje geomorfologickému složení. Ve své diplomové práci Valík (2000) popisuje celou fyzicko-geografickou charakteristiku Budějovického kraje. Z této diplomové práce byly však použity jen informace týkající se hydrologie a půdního složení kraje.

1.2 Zdroje dat

Evidence migrace neboli stěhování je vedena odděleně pro vnitřní a vnější migraci (Vystoupil, Tarabová, 2004). Tato evidence podává informace o změnách v rozmístění obyvatel v závislosti na ostatních sociálních a ekonomických jevech (Kalibová a spol., 1993, s. 100).

Evidence vnitřní migrace byla v Československu zavedena již v roce 1949 zákonem č. 52/1949 Sb. Je založena na povinnosti občanů nahlásit trvalý pobyt pomocí vyplnění Hlášení o stěhování. V tomto Hlášení musí každý vyplnit: předchozí bydliště, nové bydliště, důvod stěhování, svůj věk, pohlaví, zaměstnání, rodinný stav, národnost atd. Z důvodů stěhování zjišťuje od roku 1966 česká statistika tyto druhy:

- změna pracoviště a přiblížení k pracovišti
- studium (učení)
- sňatek či rozvod
- zdravotní důvody
- bytové důvody
- jiné důvody

V roce 1986 bylo přidáno:

- následování rodinného příslušníka (Kocandová 2009).

1. 1. 2005 však došlo ke změnám v evidenci migrace a od této doby se důvody stěhování již nezjišťují. Společně s nimi bylo z evidence odstraněno sledování vzdělání a rodinný stav (Kocandová 2009). K těmto změnám došlo především v důsledku toho, že většina obyvatel volila jako důvod svého stěhování možnost „jiné důvody“, pak byla evidence značně zkreslena.

Další informace ohledně migrace lze získávat i ze sčítání lidu (tzv. cenzu). Toto sčítání má však jeden problém, kterým jsou dlouhé časové intervaly mezi jednotlivými cenzy. Sčítání lidu se totiž uskutečňuje zhruba jednou za deset let. V dotazníku každý občan uvádí místo trvalého bydliště a zároveň místo obvyklého bydliště, aby se zachytil přesnější pohled na nejčastější fyzický pobyt jednotlivých osob (Šitnerová 2012). Informace z tohoto cenzu podávají přehled o počtu migrantů a také o dlouhotrvajících trendech a směrech migrace (Roubíček 1997). Poslední sčítání, které bylo uskutečněno na území České republiky, bylo v roce 2011.

Údaje o migraci jsou získávány také i z běžné evidence obyvatel. Tato evidence sleduje počet stěhování (nikoli počet migrantů) za určité období, a to průběžně každý rok.

Evidence zahraniční migrace v Československu vznikla již po 1. světové válce, ale do roku 1954 se zabývala jen československými státními občany (Kalibová a kol. 1993). Migraci cizinců dle Šitnerové (2012) v rámci ČR stále zajišťuje cizinecká policie. Tato evidence je však velmi nepřesná, protože cizinci nejsou povinni svou

migraci policii nahlašovat. „Vzhledem k nejednotné metodice evidence migrací (vnitřních i vnějších) je mezinárodní srovnání velmi obtížné.“ (Klufová, 2008, s. 24)

V bakalářské práci byla použita anonymizovaná databáze Českého statistického úřadu, která zahrnuje migrace na území celé České republiky za jednotlivé roky 2005 – 2009 a která mi byla poskytnuta Katedrou geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Tato databáze obsahuje informace o každém migrantovi, který se během zmíněných let stěhoval. Údaje, které z této databáze lze vyčíst: věk migranta (VEKS), pohlaví (POHS), rok narození (RONAS), stát – u vystěhovalých z ciziny (NBST), obec nového bydliště (NBOB), okres nového bydliště (NBKO), stát – u přistěhovalých z ciziny (PBST), obec předchozího bydliště (PBOB), okres předchozího bydliště (PBKO), státní občanství (STOBS), rodinný stav (STAVS), rok přihlášení k pobytu (ROPRI), měsíc přihlášení k pobytu (MEPRI), den přihlášení k pobytu (DEPRI).

1.3 Základní terminologie

„Změny rozmístění obyvatelstva jsou vyvolány jednak reprodukcí obyvatelstva, jednak jeho prostorovým pohybem (prostorovou mobilitou (též hybností), příp. mechanickým pohybem (měnou) obyvatelstva).“ (Roubíček, 1997, s. 257) Při studiu prostorových pohybů je základní pojem mobilita neboli hybnost. Do tohoto termínu spadají všechny druhy prostorových pohybů. Včetně přechodných pohybů, s různou periodicitou, různými směry a na všechny možné vzdálenosti a také pohyby za nějakým účelem. Pojem migrace je ale mnohem užší a vztahuje se pouze na trvalé změny pobytu (Roubíček 1997).

Migrace obyvatelstva je hlavní formou mechanického pohybu, která vyvolává změny v sociálně-geografických, ekonomických, demografických i sociálních strukturách (Pavlík a kol., 1986). Tato forma obvykle znamená trvalou změnu pobytu, tj. změnu trvalého bydliště za hranice nějaké územní jednotky. Tím se migrace liší od ostatních forem prostorového pohybu, které nesměřují ke změně bydliště, jako je dojíždka za prací či do škol, nepravidelné vyjíždky a cestování (Roubíček 1997).

Migrace je nejdůležitějším prvkem územních pohybů obyvatelstva, které mají trvalejší podobu. Je to dvoustranný proces spojující území, kam se člověk stěhuje, s územím, které opouští (Pavlík 1986).

Podle Klufové (2008) má migrace pro dnešní vyspělou populaci velký význam. Jelikož přirozený přírůstek neustále klesá, bez migračních přírůstků by většina populací vymírala. „Proces migrace se skládá ze dvou procesů: z emigrace, což je stěhování obyvatel směrem z populace, z území, a druhou částí je imigrace, což je stěhování obyvatel směrem do populace, do určitého území.“ (Klufová, 2008, s. 149) Migrace se také dělí na vnější a vnitřní. Vnější migrace obsahuje všechny pohyby přes hranice nějaké vymezené oblasti, naopak vnitřní migrace zahrnuje všechny pohyby uvnitř hranic nějaké vymezené oblasti. Pokud je vymezená oblast celým státem, pak se hovoří o zahraniční migraci (přes hranice státu) a o vnitrostátní migraci (v rámci daného státu), (Pavlík, Kalibová, 2005).

Prvním významným krokem při analýze migrace je sledování migračních proudů. Tyto proudy jsou celkové počty všech migrantů, kteří mají stejné místo odchodu a stejné místo příchodu. Velikost těchto proudů má vliv na změny ve struktuře osídlení (Pavlík 1986). Při analýze migrace je kladen důraz také na demografické charakteristiky migrantů, například na jejich pohlaví, věk, ekonomickou aktivitu, náboženství. Důležitou součástí analýzy migrace jsou i sledované důvody stěhování, které byly zjišťovány mezi lety 1966 – 2005. Motivace, které byly sledované: změna pracoviště či přiblížení k pracovišti, studium, zdravotní důvody, následování rodinného příslušníka, bytové důvody, rozvod či sňatek. Poslední motivací, která byla přidána, byly jiné důvody, díky kterým se postupem času zjišťování motivací zrušilo, jelikož analýza motivací poté nezachycovala skutečný stav (Bicanová 2012).

Důležitý pojem v rámci migrace je *objem migrace*. Je to součet všech přistěhovalých a vystěhovalých z určitého území za určité časové rozmezí, zpravidla to bývá za jeden kalendářní rok. Pojem *migrační saldo* je naopak rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých a někdy se nazývá i jako čistá migrace. Pokud dostaneme záporné saldo, pak se hovoří o čisté emigraci, pokud vyjde kladné saldo, pak se hovoří o čisté imigraci (Kalibová a spol., 2009). *Hrubá míra imigrace* se vyjadřuje jako celkový počet přistěhovalých za určité období na 1000 obyvatel středního stavu. Pokud se při výpočtu zamění počet přistěhovalých za vystěhovalé, pak je výsledkem *hrubá míra emigrace*. Dalším ukazatelem je *hrubá míra migračního salda*, což je rozdíl počtu imigrantů a emigrantů (migrační saldo) na 1000 obyvatel středního stavu. Posledním základním ukazatelem, který se v bakalářské práci vyskytuje, je *hrubá míra migračního obratu*, který je vyjadřován jako migrační objem na 1000 obyvatel středního stavu.

Tabulka 1: Výpočty k hodnocení migrace

Základní ukazatel	Výpočet
migrační objem: MO	součet počtu vystěhovalých a přistěhovalých $MO = I + E$
migrační saldo: MS	rozdíl mezi počtem vystěhovalých a přistěhovalých $MS = I - E$
hrubá míra imigrace: HMI	celkový počet přistěhovalých na 1000 obyvatel středního stavu
hrubá míra emigrace: HME	celkový počet vystěhovalých na 1000 obyvatel středního stavu
hrubá míra migračního salda: HMMS	migrační saldo na 1000 obyvatel středního stavu
hrubá míra migračního obratu: HMMO	migrační objem na 1000 obyvatel středního stavu

Zdroj: Kalibová a kol. 1993, Pavlík a kol. 1986, Jurčová 2005, vlastní zpracování

1.4 Metodika zpracování

Prvním a zásadním krokem při tvorbě bakalářské práce bylo nastudování odborných publikací, knih a učebnic o dané tématice a následné stanovení cílů a zároveň hypotéz, které jsou nastíněny již v úvodní části práce. Následující kapitola Přehled literatury se týká použitých zdrojů. Tvoří seznam literárních děl (od učebnic, článků publikovaných v různých periodikách – nejvíce v časopisech Demografie, Geografie a Sborník České geografické společnosti, až po různé knihy a také disertační práci Jiřího Čekala), které se zabývají migrací z různých pohledů. Některá díla zkoumají migraci jen v rámci České republiky, některá se zabývají jen konkrétním územím. Další vysvětlují pouze základní termíny a obecné poznatky týkající se migrace. V následující části práce bylo třeba vysvětlit, jakým způsobem se získávají a evidují informace o migraci na území České republiky. Opět to byla především práce s odbornou literaturou, která dopomohla k získání důležitých poznatků a objasnění jednotlivých zdrojů migrace. Kapitola týkající se základní terminologie slouží v první řadě k objasnění základních definic migrace a vysvětluje ji z různých pohledů. Čím se například liší od ostatních forem prostorového pohybu obyvatelstva a jaký význam má pro dnešní vyspělé populace. Věnuje se také jednotlivé základní terminologii a jednotlivým ukazatelům, které se při analýze migrace používají. Stejně jako předchozí části byla zpracovaná pomocí odborné literatury.

Již náročnější fází práce bylo zpracování geografické charakteristiky Jihočeského kraje, která zahrnovala nejen pracování s literaturou, ale i časově náročnější vyhledávání informací na stránkách Českého statistického úřadu. Celkově nejnáročnější bylo nejspíše zpracování socioekonomické a demografické charakteristiky, u kterých se několikrát vyskytly problémy u vyhledávání informací. U socioekonomické charakteristiky byla pro lepší přehlednost administrativního členění

kraje vytvořena mapa pomocí programu ArcGis 9 - Arc Map od firmy ESRI. Potřebná data k vytvoření zmíněné mapy jsem získala z geografické databáze ArcČR 500. Pro znázornění vývoje nezaměstnanosti v kraji byl jednoduše použit program Microsoft Office Excel 2007 a pomocí něj vytvořen skupinový sloupcový graf. Pro tvorbu grafů Meziroční změny počtu obyvatel v kraji a Věkovou strukturu obyvatel v kraji byl použit stejný program Excel 2007 s tím rozdílem, že byly vytvořeny grafy typu skládaný spojnícový se značkami.

Následné části bakalářské práce, zabývající se vývojem migrace na území celé České republiky a Jihočeského kraje od dob světových válek až po současnost, byly opět zpracovány na základně odborné literatury, z kterých byly nejdůležitější tituly: Ludmila Fialová (1996) a disertační práce Jiřího Čekala (2006). Během zpracování těchto dvou kapitol si nejsem vědoma nějakých větších obtíží.

Stěžejní část práce, která následuje a jejímž cílem byla podrobná analýza migrace, jejích ukazatelů a strukturální charakteristiky migrantů (podle věku a pohlaví), byla vytvořena z anonymizované databáze Českého statistického úřadu, která obsahovala potřebné informace o migraci (včetně zahraniční migrace) za jednotlivé sledované roky 2005 – 2009 a která mi byla poskytnuta Katedrou geografie Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, v programu Microsoft Office Excel. Hlavním cílem práce je časoprostorová analýza migrace. Tento druh analýzy je založen na kvantifikaci a matematizaci statistických dat, která jsou zmíněná výše. První část práce zahrnovala časově náročné zpracování a filtraci jednotlivých dat podle sledovaných charakteristik pouze pro Jihočeský kraj a následné vytváření přehledných tabulek opět v programu Excel 2007. V rámci kapitoly o bilanci migrace jsem vycházela ze základních ukazatelů demografické statistiky. Musela být zpracována všechna data o počtech emigrantů, imigrantů dále v rámci vnitřní migrace a také v rámci zahraniční migrace ve vztahu k Jihočeskému kraji. Dále byly vypočítány různé ukazatele (vid. kapitola 1. 3 str. 9): migrační saldo (MS) pro zjištění migračního zisku či úbytku jednotlivých okresů a kraje celkově, migrační objem (MO) z hlediska vnější, vnitřní i zahraniční migrace, hrubá míra emigrace (HME) a hrubá míra imigrace (HMI), které jsou vztaženy k tisíci obyvatel středního stavu sledovaného území, kdy za střední stav obyvatel byl doplněn počet osob Jihočeského kraje k 1. 7. určitého roku. A dále byla vypočítána i hrubá míra migračního salda (HMMS) a hrubá míra migračního objemu (HMMO), které jsou opět vztaženy k tisíci obyvatel středního stavu. Výše zmíněné ukazatele byly propočítány i jako průměry celého sledovaného období, a to tím způsobem, že se pětileté průměry

HME, HMI, HMMO a HMMS vydělily průměrem středního stavu obyvatel kraje a vynásobily 1000. Mimo jiné byl vytvořen graf, který znázorňuje vývoj HMI, HME a HMMS pro lepší představu jejich vývoje. Dalším grafickým znázorněním pro lepší přehlednost jsou tři mapy, které byly opět vytvořeny v programu Arc Gis 9. První mapa znázorňuje, jak se měnilo migrační saldo jednotlivých okresů v průběhu sledovaných let, a zároveň obsahuje mapu, která podává informace o celkovém průměrném saldu za pětileté období. Záporné migrační saldo je znázorněno stupňovanými odstíny modré barvy a kladné je znázorněno odstíny červené. Další dvě mapy slouží k lepšímu přehledu o počtech emigrantů z jednotlivých okresů (vytvořeny proporcionálními symboly modré barvy) a imigrantů do jednotlivých okresů (vytvořeny proporcionálními symboly červené barvy).

Další část hlavní kapitoly (kapitola 5.2), která se věnuje migračním tokům, byla zpracována obdobně jako migrační bilance. Opět bylo potřeba zpracovat veškeré údaje z databáze ČSÚ z hlediska migračních směrů. Nejdříve se analyzovaly imigrační a emigrační směry Jihočeského kraje ve vztahu k okolním krajům České republiky. K názornému zobrazení byly vytvořeny opět programem Arc GIS-em dvě mapy (vytvořené kartografickou metodou – stuhový kartodiagram), které znázorňují směry jednotlivých migračních proudů a zároveň intenzitu těchto toků, a také dva koláčové grafy pro zobrazení podílu krajů na imigraci a emigraci do nebo z Jihočeského kraje. Dále byly analyzovány migrační proudy jednotlivých jihočeských okresů ve vztahu k ostatním krajům ČR. K lepší přehlednosti byly migrační proudy doplněny i výpočtem migračních objemů a migračních sald. Následující částí jsou migrační proudy v rámci vnitřní migrace, jak se lidé stěhovali z okresu do okresu v rámci kraje. Pro přehlednost údajů o vnitřních tocích migrantů bylo vytvořeno celkem 14 kartografických zobrazení – opět stuhový kartodiagram, kde každá mapa zobrazuje sílu a směr imigračních a emigračních proudů daného konkrétního okresu. I v této části jsou vypočítány ukazatele HMI a HME v rámci vnitřní migrace na úrovni okresů. U těchto výpočtů však nastal problém týkající se získání údajů o středních stavech obyvatel jednotlivých okresů za jednotlivé sledované roky. Na internetových stránkách Českého statistického úřadu jsou k dispozici pouze střední stavy obyvatel za celý Jihočeský kraj. Proto byl kontaktován pan Ing. Jiří Kotek, vedoucí oddělení informačních služeb a správy registrů ČSÚ v Českých Budějovicích, který mi následně prostřednictvím emailové schránky zaslal střední stavy obyvatel všech jednotlivých obcí okresů Jihočeského kraje, které

jsem následně jen sečetla pro získání údajů za celý okres a poté mohla vypočítat HMI a HME jednotlivých okresů.

V závěru kapitoly jsou částečně analyzovány i zahraniční migrační toky. Údaje opět pochází z anonymizované databáze ČSÚ. Tato část se věnuje absolutním počtům imigrantů a emigrantů Jihočeského kraje ve vztahu k vybraným státům světa a získané informace jsou podloženy sloupcovými grafy. V závěrečné tabulce bylo propočítáno i migrační saldo.

Charakteristiky migrantů podle věku a pohlaví jsou sledovány v kapitolách 5.3.1 a 5.3.2. Analýza dle pohlaví je zobrazována pomocí tabulek, kde je uváděn počet migrantů podle pohlaví v absolutních číslech, dále migrační saldo, které udává informace, zda se do kraje stěhují ženy či muži, nebo naopak vystěhovávají. Tato charakteristika je zobrazována také pomocí spojnicového grafu, který znázorňuje vývoj jednotlivých pohlaví z hlediska počtu emigrantů v rozmezí sledovaných let, a druhý graf taktéž, jen zobrazuje vývoj imigrantů do kraje. Dále byly vytvořeny dva koláčové grafy vyjadřující podíl pohlaví na celkovém objemu vnitřní a vnější migrace v letech 2005 – 2009.

Pro věkovou strukturu migrantů byla použita opět stejná metoda jako pro pohlavní strukturu. Nejdříve se migranti rozdělili do pětiletých věkových skupin a následně i do tří kategorií podle ekonomické aktivity (0 – 14, 15 – 64, 65 a více let). A dále se podle vypočítaného migračního salda i podle absolutních čísel analyzovalo, jak migranti ovlivňovali celkovou věkovou strukturu kraje. I tato charakteristika byla znázorněna pomocí spojnicových a 100 % skládaných sloupcových grafů, jak pro emigranty, tak imigranty. Analyzována byla i věková struktura vnitřní migrace s cílem vystihnout, jaké věkové skupiny se v rámci kraje nejvíce a nejméně stěhovaly. V rámci této kapitoly byl využit jeden z často používaných ukazatelů věkové struktury obyvatel – Billeterův index – pro vyjádření toho, jak ovlivňuje věková struktura emigrantů, imigrantů a migrantů v rámci vnitřní migrace věkové složení kraje. Index se propočítává jako rozdíl mezi počtem osob v předproduktivním a poproduktivním věku k osobám v produktivním věku a následně se vyjadřuje v procentech. Index se následně interpretuje ve smyslu, že čím je jeho hodnota vyšší, tím je věková struktura dané populace progresivnější, vykazuje větší podíl mladého obyvatelstva.

Na závěr práce byly shrnuty nejdůležitější zjištěné poznatky a východiska z celé bakalářské práce a zhodnoceno, zda na začátku vytyčené hypotézy byly pravdivé či nikoliv.

2 Základní geografická charakteristika Jihočeského kraje

2.1 Fyzicko-geografické poměry

Jihočeský kraj se nachází na jihu České republiky, kde zaujímá rozlohu 10 057 km². Na západě sousedí s Plzeňským krajem, na severu se Středočeským krajem, na východě s Vysočinou a částečně i s krajem Jihomoravským. Na jihu se nachází státní hranice s Německem a Rakouskem.

Z hlediska geologie je v jihočeské oblasti skalním patrem krystalinikum moldanubika. Nejčtenějšími jsou zde pararuly a migmatity. Dalšími častými horninami jsou však i dvojslídne pararuly, svory a ortotuly (Mištera L. a kol., 1984).

Geomorfologicky spadá kraj do provincie České vysočiny. Dále do subprovincií Šumavské a Česko-moravské. Ze Šumavské subprovincie se zde nachází Šumavská hornatina, která se člení na následující čtyři celky: Šumava, Šumavské podhůří, Novohradské hory a Novohradské podhůří. Z Česko-moravské subprovincie se v kraji nalézají Jihočeské pánve (Českobudějovická a Třeboňská pánev), část Středočeské pahorkatiny (Benešovská, Vlašimská, Tábořská a Blatenská pahorkatina) a část z Českomoravské vrchoviny (Křemešnická vrchovina, Křižanovská vrchovina a Javořická vrchovina), (Chábera 1998).

Nejvyšších nadmořských výšek dosahuje území při hranicích s Německem a Rakouskem, kde se nalézají Šumava a Novohradské hory. Vyšší nadmořská výška je i na severovýchodě území, kam zasahuje Českomoravská vrchovina, a také v místech Středočeské pahorkatiny. Nejnižší nadmořské výšky dosahují oblasti Českobudějovické a Třeboňské pánve. V celém kraji převládají spíše hornatiny, pahorkatiny a vrchoviny.

Nejvyšším bodem území je šumavský vrchol Plechý (1378 m), ležící na česko-rakouských hranicích, a naopak nejnižším místem je hladina Orlické přehrady (330 m).

Jihočeský kraj náleží do přechodného středoevropského klimatu. Toto klima je typické studenými a vlhkými zimami a teplými, suchými léty. Během roku se zde střídají vlivy oceánu ze západu a pevniny z východu. Nejteplejším měsícem bývá většinou červenec, naopak nejchladnějším leden. Průměrná roční teplota se pohybuje mezi 3 °C a 7 °C. Průměrné roční srážky se pohybují mezi 500 mm až 1500 mm. Teplota i srážky však závisí na nadmořské výšce a na závětrné či návětrné straně hor. Například v oblasti Šumavské hornatiny je klima drsnější z důvodu vyšší nadmořské výšky. Chábera a kol. (1987) tvrdí, že centrální část Šumavy je nejchladnější oblast

v celých jižních Čechách. Léto zde trvá kratší dobu a jsou zaznamenány nižší teploty, naopak zima je chladnější a sněhová pokrývka se zde drží 120 – 150 dní v roce.

Co se týče hydrologie, Jihočeský kraj náleží do povodí Vltavy. Nejdůležitější řekou území je již zmiňovaná Vltava, která vytváří centrální osu kraje. Mezi další důležité toky patří také Otava, Nežárka, Lužnice a Malše. V zájmové oblasti se nachází největší rybník kraje, který je zároveň největším rybníkem České republiky – Rožmberk. Další velké rybníky, které jsou pro území důležité, jsou Horusický rybník, Svět a také Bezdrev, který je známý především rekreací. Významnými jsou i jezera ledovcového původu, která leží v oblasti Šumavy – Černé jezero, Čertovo jezero, Laka, Plešné jezero a Prášílské jezero. Bylo zde vybudováno i několik nádrží. Mezi největší z nich patří vodní přehrada Lipno, která je považována za největší vodní plochu v České republice (Valík 2000).

Z hlavních půdních druhů území je třeba jmenovat hnědozemě a kambizemě. V menším množství se na levém břehu řeky Lužnice vyskytuje pseudoglej a v oblasti Šumavy se nacházejí především podzoly (Valík 2000).

Z hlediska biogeografie zauímají více jak třetinu území lesy. Zdejší rostlinstvo spadá do floristické oblasti hercynské. Z hlavních zástupců vegetace stojí za zmínku buk, borovice lesní, devětsil bílý, oměj šalamounek, borovice rašelinná a z hlavních zástupců fauny vydra říční, kuna lesní, rys ostrovid, myšivka horská, zmije obecná, srnčí a jelení zvěř (Chábera S. a kol., 1987).

Na území Jihočeské kraje se nachází Národní park Šumava, CHKO Šumava, CHKO Blanský les a CHKO Třeboňsko. V kraji se nalézají kolem 300 maloplošných chráněných území a téměř 20 % z celého území je chráněno (ČSÚ 2012).

Sledovaná oblast není příliš bohatá na přírodní zdroje. Významnějším bohatstvím jsou jen lesy, především na Šumavě a v Novohradských horách. Dále rašelina, vápenec, křemelina, některá ložiska písků a štěrkopísků (Mištera L. a kol., 1984).

2.2 Socioekonomická specifika území

Jihočeský kraj se administrativně člení na sedm okresů, dále na 17 ORP (obce s rozšířenou působností) a spadá do něj 623 obcí (tab. 2).

Co se týče rozlohy, největší plochu zaujímá okres Jindřichův Hradec – 19,3 % plochy území (absolutně 1 943 km²), naopak nejmenším okresem jsou Strakonice – 10,3 % plochy území (absolutně 1032 km²). Z pohledu obyvatel je s největším počtem okres České Budějovice (187 291 – 29,4 % z celého kraje) a nejmenším okres Prachatice (51 096 – 8 % z celého kraje). V okrese České Budějovice žije téměř 30 % obyvatel a to je dáno především tím, že se lidé soustředí do samotného krajského města Českých Budějovic, ve kterém k 31. 12. 2012 žilo 93 467 lidí (ČSÚ 2013b). Dalšími velkými městy, která se v kraji nachází, jsou Tábor, Písek, Strakonice a Jindřichův Hradec. V těchto městech žije až třetina jihočeského obyvatelstva (ČSÚ 2013c). Na úrovni ORP má největší plochu z kraje Český Krumlov (11,2 % plochy kraje), z plochy okresu Český Krumlov zaujímá ORP Český Krumlov až 70 % plochy. Nejmenší je naopak ORP Vodňany, které zaujímá 1,8 % plochy z celého kraje a v rámci svého okresu Strakonice zaujímá 17,4 %. Nejvíce obyvatel má ORP České Budějovice (154 786 – 24,3 % všech obyvatel v kraji) a nejméně Vodňany (11 706 – 1,8 % všech obyvatel v kraji).

Tabulka 2: Administrativní členění Jihočeského kraje – základní charakteristika

Kraj	Okresy	ORP	Počet obcí v okrese	Rozloha okresu [km ²]	Počet obyvatel okresu
Jihočeský	Český Krumlov	Český Krumlov, Kaplice	46	1 615	61 333
	České Budějovice	Trhové Sviny, ČB, Týn nad Vltavou	109	1 639	187 304
	Jindřichův Hradec	Třeboň, Dačice, Jindřichův Hradec	106	1 943	92 427
	Tábor	Tábor, Soběslav	110	1 326	102 768
	Písek	Písek, Milevsko	75	1 127	70 460
	Strakonice	Blatná, Strakonice, Vodňany	112	1 032	70 765
	Prachatice	Vimperk, Prachatice	65	1 375	51 081
			Celkem v kraji: 623	Rozloha kraje: 10 057	Celkem v kraji: 636 414

Zdroj: ČSÚ (2012a), vlastní zpracování

Mapa 1

Co se týče sídelní charakteristiky Jihočeského kraje, celkem 53 obcí má statut města. Největšími městy jsou České Budějovice (93 467 obyvatel k 31. 12. 2012), Tábor (35 024 obyvatel k 31. 12. 2012), Písek (29 729 obyvatel k 31. 12. 2012), Strakonice (22 961 obyvatel k 31. 12. 2012) a Jindřichův Hradec (21 824 obyvatel k 31. 12. 2012). Obce do 200 obyvatel představují v kraji 37,7 % z celkového počtu obcí a nejmenší z nich je obec Vlkov, která se nachází v okrese České Budějovice a kde trvale žije 17 obyvatel (ČSÚ 2012).

Dle ČSÚ bylo v Jihočeském kraji v roce 2010 zaznamenáno 58 % ekonomicky aktivních osob z celkového počtu obyvatel – 636 414. Ekonomicky neaktivních tedy bylo 42 %, z toho bylo 27 % důchodců a 15 % ostatních. Počet ekonomicky aktivních v posledních letech kolísá, zatímco se zvyšuje počet ekonomicky neaktivních, což je také způsobeno celkovým stárnutím populace. Míra celkové ekonomické aktivity obyvatel Jihočeského kraje, která byla dlouhodobě nadprůměrná, v roce 2010 klesla až pod celorepublikový průměr. V rámci zaměstnání podle hospodářských sektorů převládají v Jihočeském kraji služby, ve kterých v současné době pracuje kolem 50 % ekonomicky aktivních osob. Na druhém místě je průmysl a stavebnictví, ve kterém je zaměstnáno přibližně 40 %, a nejméně je zaměstnáno v zemědělství, pouze kolem 10 %. Podíl zaměstnání podle sektorů se během posledních let (2005 – 2010) nijak extrémně neměnil (ČSÚ 2010).

V oblasti zemědělství je kraj typický tím, že zde převažuje živočišná produkce nad rostlinnou. V roce 2010 se kraj podílel 13 % na živočišné produkci ČR a na rostlinné produkci 9 %. V živočišné výrobě v kraji převládá chov prasat a skotu i přesto, že se v kraji snižují stavy prasat a drůbeže a zároveň se zvyšují stavy koz, ovcí a také koní, stejně jako je to v celé České republice. Dlouholetou tradici má v kraji také rybníkářství díky velkému počtu rybníků. Plocha, ve které se dnes chovají ryby, zaujímá v kraji přibližně 25 000 ha. V oblasti rostlinné výroby převažuje v kraji pěstování řepky, obilovin, brambor, píce a olejnin (ČSÚ 2011b).

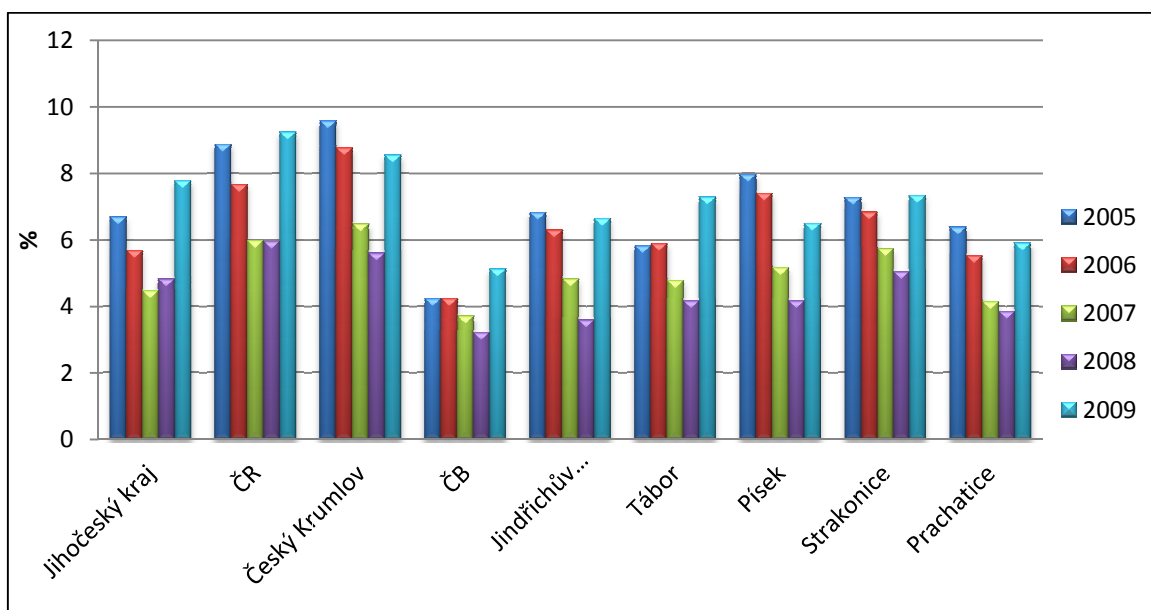
Prostorové rozmístění průmyslu v kraji je ovlivněno tradicí výroby. Průmysl je koncentrovaný především v českobudějovické aglomeraci a v okrese Tábor a také v okrese Strakonice (ČSÚ 2012). Hlavní skupinou odvětví v jižních Čechách je zpracovatelský průmysl. Mezi významné odvětví tohoto průmyslu v kraji patří výroba dopravních prostředků, strojů, zařízení a elektrotechniky (DURA Automotive CZ, s.r.o.; Robert Bosch, České Budějovice; Vishay electronic, s.r.o.). Dále je významná výroba potravin a nápojů (MADETA a.s., BUDĚJOVICKÝ BUDVAR, n.p.). V neposlední řadě se výrazněji na zaměstnanosti v průmyslu podílel i textilní a oděvní průmysl (NB-textil, s.r.o.), (ČSÚ 2012).

Největšími zaměstnavateli současnosti jsou České dráhy; Česká pošta; Nemocnice České Budějovice; Robert Bosch, České Budějovice; MADETA, České Budějovice; ČZ Strakonice; Dura Automotive CZ, Blatná; Hochtief VSB (Toušek a kol., 2005, s. 66).

Míra registrované nezaměstnanosti v kraji v roce 2012 činila 8,36 %, což bylo pod průměrem celé ČR, kde byla nezaměstnanost 9,36 %. V níže uvedeném grafu je vidět, jaká byla nezaměstnanost v jednotlivých okresech v celém Jihočeském kraji a v ČR během let 2005 – 2009. Nejnižší nezaměstnanost v celém Jihočeském kraji během tohoto období byla zaznamenána v roce 2007. Od roku 2005 do roku 2007 nezaměstnanost v kraji mírně klesala, v roce 2008 narostla o 0,36 % a po hospodářské krizi v roce 2009 začala rychle stoupat, avšak ani jednou za celé období nepřekročila celorepublikový průměr. Z hlediska okresů byla nejnižší průměrná nezaměstnanost v okrese České Budějovice. Za zmíněné období dosahoval průměr nezaměstnanosti 4,1 %. Je to způsobeno tím, že se v tomto okrese nachází krajské město, kam dojíždí mnoho lidí za zaměstnáním. Naopak nejvyšší průměrná nezaměstnanost za toto období byla zaznamenána v okrese Český Krumlov – 7,8 %. Ve všech okresech od roku 2005

nezaměstnanost postupně klesala, až v roce 2009 došlo ke zvýšení díky začínající ekonomické krizi.

Graf 1: Míra nezaměstnanosti v okresech Jihočeského kraje a v ČR v letech 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2013a,2012d), vlastní zpracování

Co se týče HDP, jeho míra začala v kraji po roce 2000 stoupat. Nejvyšší úroveň dosáhla v letech 2004 až 2006, avšak s nástupem ekonomické krize v roce 2009 míra HDP klesla. Hrubý domácí produkt kraje v současné době tvoří přibližně 5 % z celého hrubého domácího produktu České republiky a ve srovnání s ostatními kraji v zemi je úroveň HDP na obyvatele pátou nejvyšší – Hrubý domácí produkt (mil. Kč) – 196 499 (ČSÚ 2012b).

Dopravní intenzita se v kraji neustále zvyšuje. Délka silnic přibližně 6,2 krát převyšuje délku železnic. V rámci silničních komunikací převládají silnice III. třídy, které vytvářejí přibližně 62 % celkové silniční infrastruktury. Naopak délka dálnic v kraji je pouze 15 km, což je pouze 0,2 % celkové silniční infrastruktury. Na 1 km² kraje připadá 0,09 km železnic a 0,6 km silnic. Toto však nelze přesně spočítat v závislosti na vedení trasy na území kraje.

V oblasti železniční dopravy vede přes území 4. železniční koridor, který směřuje z Prahy do Českých Budějovic a Horního Dvořiště. Dalším příkladem některého z uzlů je železniční spoj mezi Plzní a Brnem, který vede přes České Budějovice. Železniční doprava spojuje jižní Čechy s Prahou, Plzní, Jihlavou, Brnem a dokonce i s Lincem a Vídní, kam směřují přímé vlaky (www.cd.cz, 2012). Významnou zajímavostí v kraji jsou zbytky koněspřežní železnice, spojující město

České Budějovice a Linec v Rakousku. Další významností je i nejvýše položená železniční stanice v České republice, která se nachází v šumavské obci Kubova Huť a leží v nadmořské výšce 995 m. Silniční síť kraje zabezpečuje dostatečnou dopravní dostupnost i přesto, že území kraje není zatím nijak napojeno na republikovou dálniční síť (ČSÚ 2012).

Tabulka 3: Dopravní infrastruktura v Jihočeském kraji v roce 2011

ČR, kraje	Provozní délka železničních trati	Silnice a dálnice celkem	Dálnice v provozu	Silnice			
				I. třídy		II. třídy	III. třídy
				celkem	z rychlostní toho		
Jihočeský	981	6 125	15	658	7	1 643	3 808

Zdroj: ČSÚ (2012c), vlastní zpracování

Posledním socioekonomickým analyzovaným hlediskem je cestovní ruch. V mezikrajovém srovnání má Jihočeský kraj v současné době absolutně největší počet hromadných ubytovacích zařízení v ČR. Toto své prvenství si kraj drží již jedenáct let (od roku 2002). Po hlavním městě má také největší počet lůžek a míst pro stany či karavany. Na konci roku 2011 bylo v kraji 983 hromadných ubytovacích zařízení a přibližně 52 000 lůžek (11 % z kapacity ČR), dále 13 000 míst pro stany a karavany (27 % z celé ČR). Toto území je hojně navštěvováno díky své krásné přírodě, historickým památkám a městům, jihočeským rybníkům a přehradám, ze kterých je nejvýznamnější vodní přehrada Lipno, jež je hojně navštěvována i zahraničními turisty (ČSÚ 2012f).

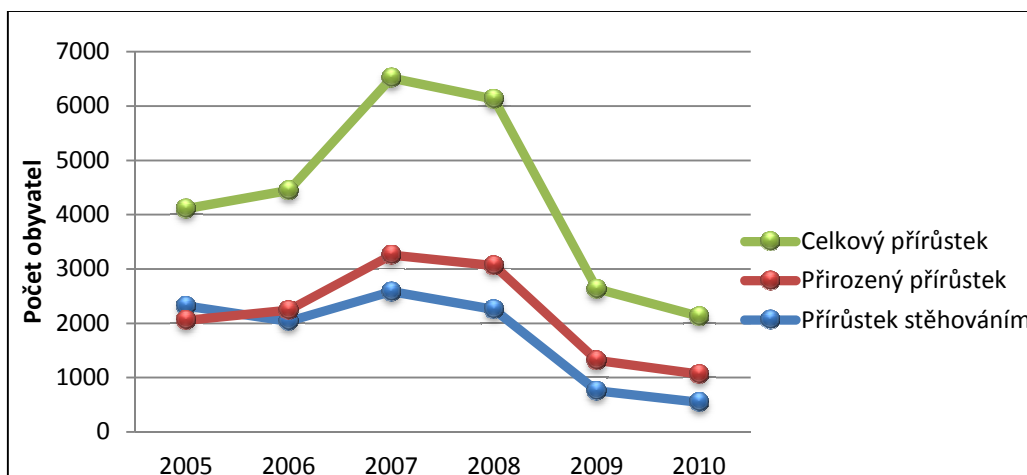
2.3 Demografická analýza

V Jihočeském kraji žilo k 12. 12. 2012 celkem 636 414 obyvatel (6 % z celé ČR). Hustota činí pouze 62,2 obyvatel na 1 km², což je nejnižší hustota ze všech krajů. V rámci kraje je nejvyšší hustota v ORP České Budějovice (160,2 obyvatel na 1 km²), naopak nejmenší (méně než 40 obyvatel na 1 km²) mají ORP Kaplice, Trhové Sviny, Český Krumlov a Vimperk. Na úrovni okresů má nejnižší hustotu okres Prachatice, která činí pouze 37 obyvatel na 1 km², naopak nejvyšší hustota je evidována v okrese

České Budějovice, která je 114 obyvatel na 1 km² a kde žije kolem 30 % obyvatel z celého kraje.

Mezi lety 2005 – 2010 byl v kraji zaznamenán celkový přírůstek obyvatel. V letech 2005 – 2008 měla na celkový přírůstek vliv z největší části migrace. V roce 2009 se situace mění a celkový přírůstek obyvatel kraje ovlivňuje již i přirozená měna. Přírůstek vytvářela z 57 % migrace a ze 43 % přirozená měna (ČSÚ 2009). V důsledku poklesu ekonomiky v roce 2009 začal migrační přírůstek klesat a došlo především k poklesu kladného salda migrace se zahraničím. Do roku 2008 byla zahraniční migrace nejdůležitějším zdrojem zvyšování počtu obyvatel ve všech krajích ČR (ČSÚ 2011c). Přirozený přírůstek dosahoval nejvyšší úrovně v roce 2008 (4,8 ‰) a od té doby mírně klesá (ČSÚ 2008). Od roku 2011 počty živě narozených přesahují počet zemřelých pouze minimálně (ČSÚ 2012g). V následujícím grafu 2 lze vidět výše popsany vývoj počtu obyvatel v celém Jihočeském kraji.

Graf 2: Meziroční změny počtu obyvatel Jihočeského kraje za roky 2005 – 2010

Zdroj: ČSÚ (2009), vlastní zpracování

Další sledovanou demografickou charakteristikou kraje je porodnost. V roce 2011 se živě narodilo 6 379 dětí. Po roce 2008 byl zaznamenán pokles porodnosti, který trvá do současnosti. Ve srovnání s průměrem celé České republiky je Jihočeský kraj již osmým rokem pod republikovým průměrem. Z celkového počtu narozených je 46 % prvorozeným dítětem, 39 % druhorozeným, 15 % třetím a dalším dítětem. Velmi důležitým faktem je, že stále trvá trend odkládaného rodičovství. V současné době je v ČR průměrný věk prvorodičky kolem 30 let (v Jihočeském kraji 28,3 let).

Toto oddálení je způsobeno změnou životního stylu. V dnešní době lidé většinou studují, budují kariéru a až poté zakládají rodinu.

Dalším faktem je i růst množství narozených dětí mimo manželství. V roce 2011 se v Jihočeském kraji narodilo 42,5 % dětí ve svobodném soužití. Ve srovnání s ostatními kraji má nejnižší podíl dětí narozených mimo manželství Zlínský kraj (33 %) a nejvyšší Karlovarský kraj (58 %). Při porovnání všech okresů v kraji je nejvyšší porodnost v okrese Český Krumlov a naopak nejnižší v okrese Písek.

Počet zemřelých se v roce 2011 pohyboval na stejné úrovni jako počet narozených. Nejvíce lidí umírá na nemoci oběhové soustavy (47 % úmrtí) a také na novotvary (26 % úmrtí). Od roku 2006 se v kraji úmrtnost pohybuje kolem 10 ‰ a v roce 2011 mírně poklesla. Nejnižší úmrtnost je zaznamenána v okrese Český Krumlov a nejvyšší v Písku. V posledních letech je vyšší úmrtnost také v okresech Jindřichův Hradec a Strakonice.

Co se týče sňatečnosti v tomto kraji, bylo v roce 2011 uzavřeno nejméně sňatků (2 845) z celé historie. Průměrný věk mužů při vstupu do prvního sňatku byl 31 let a u žen 28 let. Věk, kdy lidé vstupují do manželství poprvé, se neustále zvyšuje. Ve srovnání s celou Českou republikou byla sňatečnost v Jihočeském kraji v letech 2010 – 2011 o něco málo vyšší. Snižující se sňatečnost je způsobena změnou stylu lidského života, zvýšila se možnost seberealizace, možnost budování kariéry, studování a díky tomu se také začal zvyšovat věk prvorodiček. Lidé v dnešní moderní době dávají mnohem častěji přednost kohabitaci (volnému, nesezdanému soužití dvou lidí) nebo tzv. stavu singels (kdy člověk žije sám, ale přitom se stýká s nějakým partnerem).

Počet rozvedených v roce 2011 klesl. Celkem se rozvedlo 1 807 párů a z toho bylo kolem 44 % manželství, která trvala déle než 15 let. Rozvodovost se v zájmovém území od roku 1984 pohybuje kolem 2,5 až 3,2 ‰.

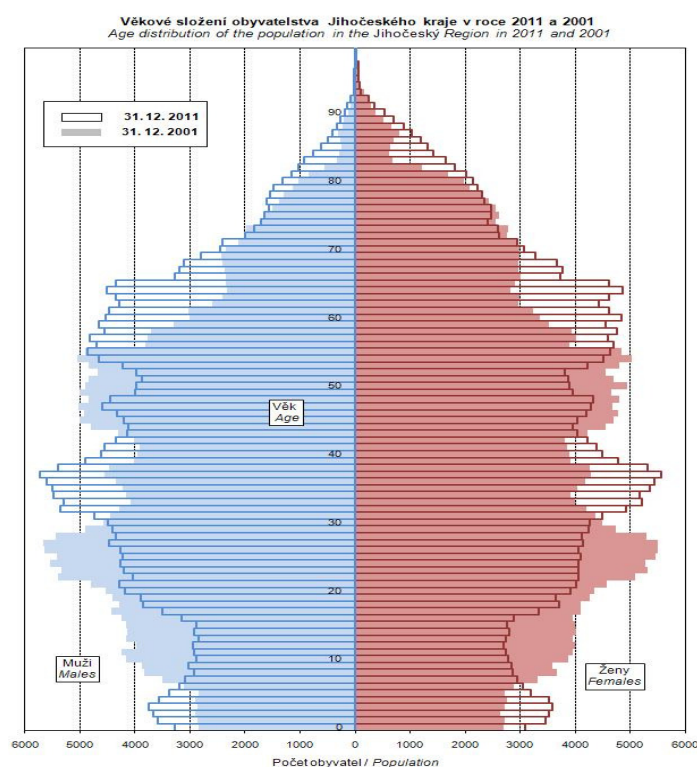
Dalším sledovaným demografickým ukazatelem je potratovost. V Jihočeském kraji během posledních let rostla. V roce 2011 se pohybovala kolem 3,8 ‰. Od roku 2005 je to nejvyšší index potratovosti a jeho hodnota překročila potratovost celorepublikovou (na 100 narozených připadá 35,7 potratů). Pokud se na potratovost díváme v dlouhodobém srovnání, pak má od 80. let mírně klesající trend.

Pro pohlavní strukturu Jihočeského kraje je charakteristický podíl mužů a žen v poměru 50,9 % ku 49,1 %. V absolutních číslech to je 308 296 žen a 320 040 mužů. Pohlavní struktura je tedy velmi vyrovnaná. Tyto údaje jsou z roku 2011, kdy proběhlo

poslední Sčítání lidu, domů a bytů a celkový počet obyvatel v kraji byl 628 336 (ČSÚ 2011).

Průměrný věk obyvatel na konci roku 2011 byl 41,2 let. U žen je to 42,4 let a u mužů o něco méně 39,9 let. Průměrný věk kraje je o něco málo vyšší než v celé České republice (41,1 let). Tak jako u ostatních krajů platí i zde proces stárnutí populace, které se projevilo tím, že se průměrný věk během posledních dvaceti let zvýšil až o pět let. Z grafu 3 můžeme vidět, jak se změnila věková struktura mezi lety 2001 a 2011.

Graf 3

Zdroj: ČSÚ (2012e)

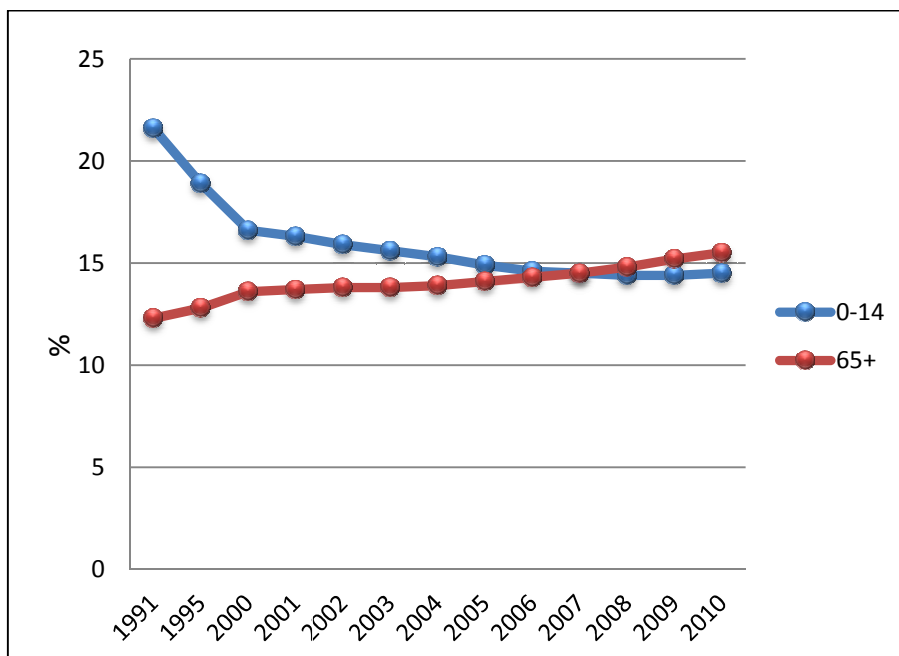
Z grafu je patrné, že v současné době (v roce 2011) je silný ročník padesátiletých až pětadesátiletých. Je to způsobeno tím, že se porodnost po válce zvýšila. Další početnější skupinou jsou třicetiletí až čtyřicetiletí, kteří se narodili v silných sedmdesátých letech právě již zmiňované poválečné generaci. Třetí narůstající skupinou jsou děti do pěti let, což je způsobeno tím, že silné třicetileté skupiny začínají zakládat rodiny.

Naděje na dožití se celkově zvyšuje díky vyspělému zdravotnictví, zdravějšímu životnímu stylu atd. Pro muže, kteří se narodili v roce 2011, je naděje na dožití již

74,96 let a pro ženy 80,80 let. V porovnání s ostatními kraji je na tom nejlépe Praha, kde je naděje na dožití nejvyšší.

V dalším grafu 4 lze vidět, jak se během rozmezí let 1991 – 2010 měnila věková struktura obyvatel. Poproduktivní období 65 a více let se během zmíněného období mírně zvyšovalo. Mezi lety 1991 – 2010 stoupl z 12,3 % na 15,5 %, což naznačuje lehce stárnoucí populaci. Produktivní období 15 – 64 let bylo relativně stálé a nevykazovalo žádné velké rozdíly. Z 66,1 % stoupl během zmíněného období na 70 %, a tedy silně převládá nad všemi věkovými skupinami. U posledního předproduktivního období 0 – 14 let byla zaznamenána největší změna. Od roku 1991 poklesl počet o 7,1 %, což naznačuje trend klesající porodnosti.

Graf 4: Věková struktura obyvatelstva Jihočeského kraje v rozmezí let 2005 – 2010

Zdroj: ČSÚ (2011a), vlastní zpracování

3 Vývoj a současný charakter migračních procesů populace v ČR

Po druhé světové válce byla migrace na území ČR ovlivněna specifickou politickou a ekonomickou situací. Migraci té doby ovlivnilo hlavně nové uspořádání Evropy; pohyb obyvatel, kteří během války emigrovali a následně po ní se vraceli do svých domovů, a také velká vlna odsunu německého obyvatelstva, která ovlivnila především příhraniční oblasti. Všechny tyto faktory ovlivnily mechanický pohyb obyvatel na území českého státu v poválečných letech. Již zmíněný odsun německého obyvatelstva je podle Fialové (1996) historicky největší migrací na území českých zemí. Tento odsun byl připraven na konferenci v Postupimi a byl realizován tři roky. Z Československa musely odejít téměř 3 miliony Němců a tím došlo k radikální změně v národnostním složení obyvatel českých zemí.

Dle Čermáka (1997) docházelo v poválečném období k uzavírání migračních procesů do rámce relativně malých územních celků – nejvíce okresů. V tomto období vykazovala nejvyšší intenzitu bytové výstavby a také nejvyšší migrační saldo především malá a střední města (velikosti 10 – 15 tis. obyv.), a to přímo administrativní střediska okresů. Dle Čermáka (1997) z pohledu migračních procesů byl vývoj v České republice ovlivněn tedy především odsunem německého obyvatelstva a následně doosídlováním pohraničí.

Andrle, Srb (1989) uvádějí (in Čekal, 2006), že doosídlování pohraničí v České republice lze rozdělit do tří částí:

1. 1945 – 1947: Rozmezí těchto let je označováno za období divokého a organizovaného odsunu Němců. Současně probíhalo i spontánní a poté organizované doosídlování pohraničních oblastí. Během těchto let se do pohraničí přistěhovalo celkem 1 366 000 obyvatel.
2. 1947 – 1953: Toto období je označováno jako zpomalení doosídlování a zároveň začali někteří přistěhovalci pohraničí opět opouštět.
3. 1954 – 1959: Poslední období je typické pro organizované doosídlování vybraných okresů. Vládní pomoc směřovala do vybraných okresů v podobě nepřímých i přímých podpor pro doosídlence, avšak ani tato podpora nezamezila odchodu dalšího počtu obyvatel.

„Do pohraničí se stěhovali obyvatelé ze všech vnitrozemských okresů, nejvíce pak z těch, které bezprostředně sousedily s pohraničím, a z okresů Pražského kraje.

Vysoký podíl na dosídlení měly také okresy s tradičně vysokým přirozeným přírůstkem obyvatelstva (např. Vsetín a Valašské Meziříčí).“ (Čekal, 2006, s. 31)

Nastolené politické poměry v roce 1948 přinesly snížení migrační přitažlivosti země. „Počty legálně odstěhovaných obyvatel zároveň klesly v letech 1950 – 1953 na několik stovek ročně. Rokem 1954 začíná být saldo zahraniční migrace – byť jen se „svolením státních orgánů“, jak zněla definice – záporné, a to trvale.“

(Srb 2001, s. 204 – 205)

Podle Srba (2001) se v důsledku politického uvolnění začaly v polovině 60. let mírně otevírat hranice oběma směry, tedy jak do státu, tak i do zahraničí. Důkazem toho je rostoucí počet vystěhovalců. Dle Čermáka (1997) na počátku 60. let měnila své bydliště průměrně 3 % obyvatel ročně. Důležitými oblastmi, kam se lidé do poloviny 60. let stěhovali, byly uhelné pánve, které se však postupem času přeměnily spíše na jednotky emigrační, a další oblasti takzvané socialistické industrializace. Konkrétně to byly pánevní okresy na severu země a také území Ostravska. Od poloviny 60. let však začaly zmíněné oblasti ztrácet atraktivitu a Severočeský kraj se stal regionem s největší migrační ztrátou. Mezi migračně ztrátové oblasti na území Čech v 60. letech lze zařadit jižní a také západní pohraničí. „Ke změně migrační bilance došlo v polovině 70. let u řady dlouhodobě ztrátových jihočeských okresů, které se v 80. letech z hlediska migrační atraktivity zařadily hned za středočeský prostor. K ztraktivnění těchto regionů došlo podle Čermáka (1996) díky kvalitě životního prostředí a díky potlačení ekonomické podmíněnosti migrace. Od konce 60. let docházelo k postupnému prosazování přirozené atraktivity Prahy, které vyvrcholilo v druhé polovině 80. let nejvyššími migračními zisky hlavního města v poválečném období.“ (Čermák 1997, s. 244)

Andrle a kol. (1990) se zabývá početním vývojem městského obyvatelstva v 80. letech. Podle něj měla migrace velký vliv na rozvoj měst, především velkoměst. Díky migraci v těchto městech nedocházelo k úbytku obyvatel, protože její míra vždy převyšovala přirozený úbytek. „V 80. letech, jak již bylo řečeno výše, byla tendence ke stěhování z venkova do měst. Tato tendence byla dále posílena soustředěním hromadné bytové výstavby do měst. Proto migrační přírůstky do začátku 90. let zaznamenávala především města a jen výjimečně i jiné oblasti, pokud i v nich probíhala intenzivní výstavba panelákových sídlišť. Malé obce začaly migrací obyvatele ztrácet. Tento tradiční obraz migrace se po roce 1990 změnil. Malé obce začaly migrací

obyvatele získávat, ve velkých městech naopak převládl počet vystěhovalých nad počtem přistěhovalých.“ (Aleš, 2001, s. 192)

Čermák (1997) ve svém článku tvrdí, že lze předpokládat, že na současný charakter migrační mobility měly velký vliv události, které se v zemi odehrály na přelomu 80. a 90. let. Po roce 1989 došlo v České republice k velkým změnám. Nejdůležitější bylo, že se ČR opět stala demokratickým státem a že se přešlo k tržnímu systému hospodářství. Tyto změny měly samozřejmě vliv i na migrační mobilitu. V první polovině 90. let s sebou vývoj migrace přinesl jak očekávané rysy, tak i nějaké méně očekávané. Dochází k poklesu celkové migrační mobility, dále se zvyšuje migrační uzavřenost územních jednotek na úrovni okresů a zároveň dochází ke snižování podílu saldové složky na migračním obratu. Pro první polovinu 90. let je typické především snižování migrační intenzity z důvodu špatné situace v oblasti výstavby bytů. Po roce 1989 došlo k velkému snížení bytové výstavby. V 80. letech bylo ročně postaveno 60 000 bytů, v roce 1992 pouhých 36 000 a množství dále klesalo. V rozmezí let 1990 až 1994 došlo k celkovému poklesu migrantů až o 25 %. Následující vývoj byl takový, že v roce 1996 byl počet migrací minimální a ve zbytku období 90. let migrace stagnovala. Čekal (2006) uvádí, že v 90. letech pokračuje prohlubování migračních ztrát 50 až 100 tisícových měst. Od roku 1994 jsou veškeré kategorie obcí s více jak 10 000 obyvateli migračně ztrátové a od té doby zároveň dochází ve venkovských obcích (do 2 000 obyvatel) k migračním ziskům.

Hlavním rysem 90. let bylo celkové snížení migrační mobility, které souvisí zejména s již zmíněnou špatnou situací na trhu s byty. Odtud se do současné migrační situace dále promítá řada dalších specifických rysů (Čermák 1997).

Důvodů stěhování v 90. letech si všímá ve své práci Bartoňová (1997). Tvrdí, že kolem $\frac{2}{5}$ migrací je z důvodu následování rodinného příslušníka, přibližně $\frac{1}{5}$ z celkového počtu migrací je z bytových důvodů a důvody, které nejsou jednoznačně specifikovány, tvoří přibližně další $\frac{1}{5}$ všech migrací.

V práci Čekala (2006) se píše, že z pohledu regionů v 90. letech jsou migračně ziskové: celá pražská aglomerace, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj (z důvodu brněnské aglomerace) a migrační ztráta poklesla i v Západočeském kraji. Z hlediska okresů podle Aleše (2001) mělo v období let 1980 až 1999 ziskové migrační saldo 34 okresů. U 11 z nich činilo více než 1 promile ročně. Jediným okresem, který měl v rozmezí již zmíněných let neustálé ziskové migrační saldo, byly České Budějovice.

Naopak migračně ztrátovými okresy byly: Šumperk, Karviná, Sokolov, Žďár nad Sázavou a Bruntál.

Pro období 1993 až 2001 vytváří stěhování z obce do obce v tom samém okrese přibližně $\frac{1}{2}$ změn trvalého pobytu, $\frac{1}{5}$ změn trvalého pobytu tvoří stěhování mezi okresy v tom samém kraji a $\frac{1}{4}$ vytváří stěhování mezi kraji. V průběhu zmíněných let se také měnily důvody stěhování v závislosti na ekonomickém a společenském vývoji (Srb, 2005). Co se týče zahraničního stěhování, podle Srba (2001) se migrační pohyb z ciziny do ČR v roce 2001 pohyboval kolem 10 000 přistěhovalců ročně a počet vystěhovalců kolem 1000 osob ročně. Celkový migrační přírůstek ČR za roky 1993 – 1999 činil přibližně 65 883 nových trvale bydlících obyvatel.

Na začátku nového století dle Čermáka (2005) mají v rámci migračního systému celé České republiky dominantní postavení suburbanizační procesy, což dokazuje záporné migrační saldo velkých měst a současně růst menších obcí v jejich zázemí. „Výrazné migrační suburbanizační vztahy se zformovaly nejen v největších aglomeracích Prahy, Brna, Plzně nebo Ostravy, ale i u kategorie stotisícových měst jako jsou např. Hradec Králové, Olomouc nebo České Budějovice.“ (Čermák, 2005, s. 171) Jako příklad vlivu suburbanizace uvádí Čermák (2005) u hlavního města Prahy, kdy suburbanizační proud mezi lety 2000 – 2002 zajišťoval téměř polovinu všech vystěhovalých.

4 Vývoj migrace obyvatel jižních Čech do roku 2004

Korčák (1972) uvádí, že území jižních Čech bylo osidlováno o 2 000 let později než ostatní území České republiky. Toto opoždění bylo způsobeno především z důvodů celkem nepříznivých podmínek pro zemědělství a nevýhodné geografické poloze. Proto byla i hustota zalidnění tohoto prostoru mnohem nižší než u ostatních částí republiky a proces industrializace probíhal pomaleji. Obyvatele kraje přitahovala vzdálená a velká střediska jako Praha a Vídeň i přesto, že se zde nacházela důležitá metropole České Budějovice. Mnoho Čechů v letech 1881 – 1890 odešlo i do Ameriky.

Co se týče poválečného vývoje (po 1. světové válce) migrace jižních Čech, byl podobný vývoji celé České republiky. Dle Čekala (2006) bylo meziválečné vystěhovalectví za období 1921 – 1930 mnohem větší, než tomu bývalo kdykoliv předtím. Během tohoto období odešlo ze země celkem 145 000 obyvatel, v průměru 10,6 ‰ ročně. V mezidobí světových válek odcházelo jihočeské obyvatelstvo především do Ameriky. Silné migrační proudy směřovaly opět do Vídně a došlo i k posílení migračního proudu do hlavního města Prahy. Po druhé světové válce nebyl úbytek obyvatelstva vzniklý odsunem Němců v Jihočeském kraji tak výrazný jako v jiných příhraničních oblastech (nejvíce byla ovlivněna západní a severní část země) a následná vysídlená oblast měla mnohem menší rozsah než ostatní příhraniční oblasti. Z toho důvodu byl počet nutný k jejímu dosídlení menší než u jiných oblastí. Z hlediska poválečného osídlování jihočeského pohraničí Čekal (2006) uvádí, že největší podíl na něm mělo obyvatelstvo z Českobudějovického kraje, a to kolem 52,7 ‰ doosídlenců. Další kraje, které na něm měly také svůj podíl, byly Pražský kraj, Jihlavský kraj (dohromady kolem 15 ‰ doosídlenců) a také Plzeňský kraj (7 ‰ doosídlenců). „Obyvatelé tehdejších okresů Třeboň a Soběslav odcházeli na Jindřichohradecko. Okresy Vimperk, Prachatice a Český Krumlov doosídlovali především lidé z okresů Vodňany, Písek, Týn nad Vltavou. Doosídlenci z okresu České Budějovice směřovali nejčastěji do okresů Český Krumlov, Kaplice a Trhové Sviny.“ (Čekal, 2006, s. 31)

Od poloviny 60. let začal Jihočeský kraj migračně ztrácet, avšak od konce 60. let se začíná situace vylepšovat. Z jihočeských okresů si od konce 60. let do 90. let udržely vysokou intenzitu migrace okresy Prachatice a Český Krumlov (Čekal 2006).

V 70. letech dle Čekala (2006) došlo u některých okresů ke změně migrační bilance. Především u okresů, které byly v dřívějších dobách ztrátové. Příčinou toho bylo, že se Jihočeský kraj od 70. let stává kontinuálně migračně ziskový. Podle

Čermáka (1996) došlo k nárůstu migrační atraktivity regionu ze dvou důvodů. Prvním je kvalita životního prostředí a druhým je potlačení ekonomické podmíněnosti migrace. Ve zmíněných 70. letech, tedy přesně ve druhé polovině, je hlavním migračním proudem, směřujícím do Jihočeského kraje, proud ze Severočeského kraje (Čekal 2006).

„Po roce 1989 došlo k postupné transformaci politického, ekonomického a sociálního systému státu. Změnila se geopolitická a geoekonomická orientace krajiny, Česká republika se otevřela směrem k západní Evropě. Tím, ale také modernizací dopravní infrastruktury a působením ekologických přístupů se zatraktivnila poloha pohraničních oblastí a dostupnost jižních Čech všeobecně. České Budějovice se v období transformace změnilo na dynamicky se rozvíjející a investičně přitažlivé centrum.“ (Hampl 2009)

Na přelomu tisíciletí byl vývoj obyvatel podobný, jako tomu bylo v celé České republice. Jen z hlediska migračního přírůstku vykazuje Jihočeský kraj příznivější vývoj. Z regionálního pohledu mají největší populační růst okresy České Budějovice, Český Krumlov a také Písek. V posledních dvou letech je zaznamenán úbytek obyvatel v okresech Prachatice, Strakonice a Jindřichův Hradec (Popjaková 2013).

Pokud bychom chtěli shrnout období let 1960 – 2004, byly podle Čekala (2006) ziskové pouze dva jihočeské okresy, a to České Budějovice a Tábor. Navíc okres České Budějovice je jediným v celé České republice, který během zmíněného období nezaznamenal ani jednu migrační ztrátu. Naopak jihočeský okres Prachatice ztratil nejvíce (3 637 osob), nejméně pak okres Strakonice (5 osob).

Od roku 1960 měl Jihočeský kraj celkový přírůstek kladný, ačkoliv ještě v šedesátých letech migračně ztrácel. V 70. letech již dochází i k migračnímu růstu. Dále v 90. letech migrační zisk převyšil dokonce ztrátu způsobenou přirozeným pohybem. Ve 21. století stále migrační zisky převyšují přirozený pohyb i přesto, že došlo k prohloubení ztrát přirozenou měnou a zároveň k mírnému poklesu migrace (Čekal 2006).

V posledních letech dochází k mírnému poklesu počtu obyvatel v jihočeských centrech z toho důvodu, že zde probíhá intenzivní suburbanizace. Tento jev lze spatřit samozřejmě v zázemí Českých Budějovic, ale zároveň i v okolí větších jihočeských měst. Velkým faktorem, který ovlivňuje vnitrostátní migraci v Jihočeském kraji, je dobré životní prostředí. A proto je od 70. let v kraji neustálý migrační zisk (Popjaková 2013).

5 Migrace obyvatel Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

5.1 Bilance migrace

Jihočeský kraj se od 70. let stává kontinuálně migračně ziskovým, jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole. Kraj se stal migračně atraktivním z důvodů kvalitního životního prostředí, nízké míry nezaměstnanosti, potlačení ekonomické podmíněnosti migrace a také díky migrační atraktivitě okresu České Budějovice. Jihočeský kraj byl celkově ziskový již od 60. let, avšak především díky přirozenému přírůstku. Migrační zisky nastaly v 70. letech. V 90. letech již migrace převýšila i přirozený pohyb obyvatel. V následujících letech 1999 – 2004 se migrační zisk stále udržel a kraj tak získal celkem 1 303 osob (Kocandová 2009). V období, které je sledované v této bakalářské práci (2005 – 2009) se rostoucí trend dále udržel. Migrační objem se kontinuálně každým rokem zvyšoval, změna nastala až v roce 2009, kdy došlo ke snížení objemu migrace.

Tabulka 4: Celková migrační bilance Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem
Migrační objem celkem (vnitřní + vnější)	17 786	18 272	19 808	19 970	18 697	94 533
Vnitřní migrace	10 930	11 102	12 022	11 935	11 140	57 129
Vnější migrace	6 856	7 170	7 786	8 035	7 557	37 404
Počet imigrantů	3 409	3 637	3 935	4 106	3 865	18 952
Počet emigrantů	3 447	3 533	3 851	3 929	3 692	18 452
Migrační saldo (bez zahraniční migrace)	-38	104	84	177	173	500
Objem zahraniční migrace	3 528	3 672	3 924	3 633	1 958	16 715
Imigranti ze zahraničí	2 941	2 803	3 211	2 856	1 270	13 081
Emigranti do zahraničí	587	869	713	777	688	3 634
Migrační saldo zahraniční migrace	2 354	1 934	2 498	2 079	582	9 447
Migrační saldo celkem	2 316	2 038	2 582	2 256	755	9 947
Migrační objem celkem + zahraniční	21 314	21 944	23 732	23 603	20 655	111 185

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Celkem za období 2005 – 2009 změnilo místo svého bydliště 94 533 obyvatel (tab. 4), z toho 57 129 v rámci Jihočeského kraje, což činí 60,5 % z celkového počtu migrantů. Zbýlých 39,5 % (absolutně 37 404) obyvatel se pohybovalo přes hranice kraje a tvoří tak vnější migraci. Objem vnější migrace se během sledovaných let pohyboval na průměrné úrovni 7 480 migrantů a objem celkové migrace (vnější i vnitřní) se pohyboval na průměrné úrovni 18 906 migrantů.

Ve sledovaném období byl v kraji zaznamenán migrační úbytek pouze jedenkrát, v roce 2005, který činil 38 obyvatel. Ve zbylých letech bylo migrační saldo vždy kladné a kraj tedy migračně obyvatele získával. To se projevilo i na hrubé míře imigrace, která byla pouze v roce 2005 nižší než hrubá míra emigrace. V následujících letech byla HMI již pouze vyšší. Nejvyšší migrační zisk byl zaznamenán v roce 2008, a to přesně 177 nových obyvatel, nejmenší naopak v roce 2007 (84 nových obyvatel). V rozmezí let 2005 – 2009 získal kraj celkem 500 lidí (bez zahraniční migrace).

V grafu 5 lze porovnat vývoj hrubé míry emigrace, imigrace a také hrubé míry migračního salda. Jak jsem již zmínila výše, HMI poklesla pod úroveň HME pouze jedenkrát, a to v roce 2005. Její míra se pohybovala na 5,44 ‰, HME byla v této době na úrovni 5,5 ‰. V následujících letech hrubá míra imigrace vždy převyšovala emigraci a kraj byl tedy migračně ziskový.

Hrubá míra migračního salda se vyvíjela následovně. Nejnižší úroveň dosáhla v roce 2005, kdy se pohybovala dokonce v záporných číslech (-0,06 ‰). Vývoj v dalších letech měl kolísavou tendenci, ale v celkovém pohledu HMMS rostla. V posledním sledovaném roce dosáhla úrovně 0,27 ‰.

Hrubá míra migračního objemu měla od roku 2005 do roku 2008 vzrůstovou tendenci. Z hodnoty 10,94 ‰ vzrostla na úroveň 12,66 ‰. V posledním roce však poklesla na 11,86 ‰ (tab. 5).

Tabulka 5: Bilance vnější migrace v Jihočeském kraji za roky 2005 – 2009

období	Migrační objem	HMMO (v ‰)	Počet imigrantů	HMI (v ‰)	Počet emigrantů	HME (v ‰)	Migrační saldo	HMMS (v ‰)
2005	6 856	10,94	3 409	5,44	3 447	5,5	-38	-0,06
2006	7 170	11,4	3 637	5,78	3 533	5,62	104	0,17
2007	7 786	12,33	3 935	6,23	3 851	6,1	84	0,13
2008	8 035	12,66	4 106	6,47	3 929	6,19	177	0,28
2009	7 557	11,86	3 865	6,07	3 692	5,8	173	0,27
Celkem	37 404	11,84*	18 952	6*	18 452	5,84*	500	0,16*

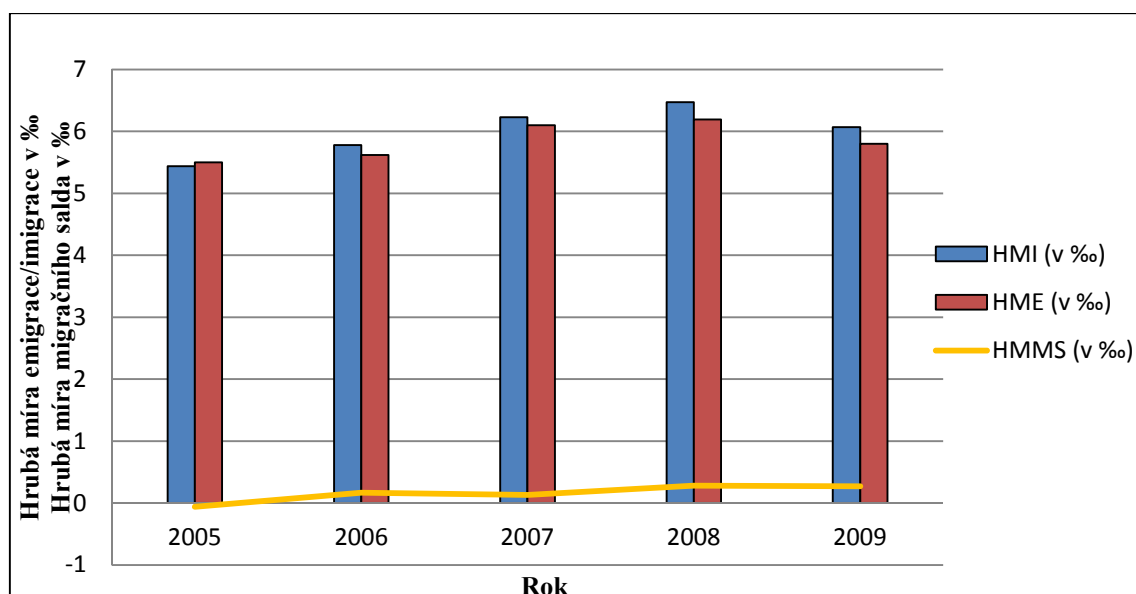
Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Poznámka: HMMO - hrubá míra migračního objemu, HMI - hrubá míra imigrace,

HME - hrubá míra emigrace, HMMS - hrubá míra migračního salda

* průměr za pětileté období

Graf 5: Vývoj hrubé míry emigrace, imigrace a migračního salda Jihočeského kraje v období 2005 – 2009

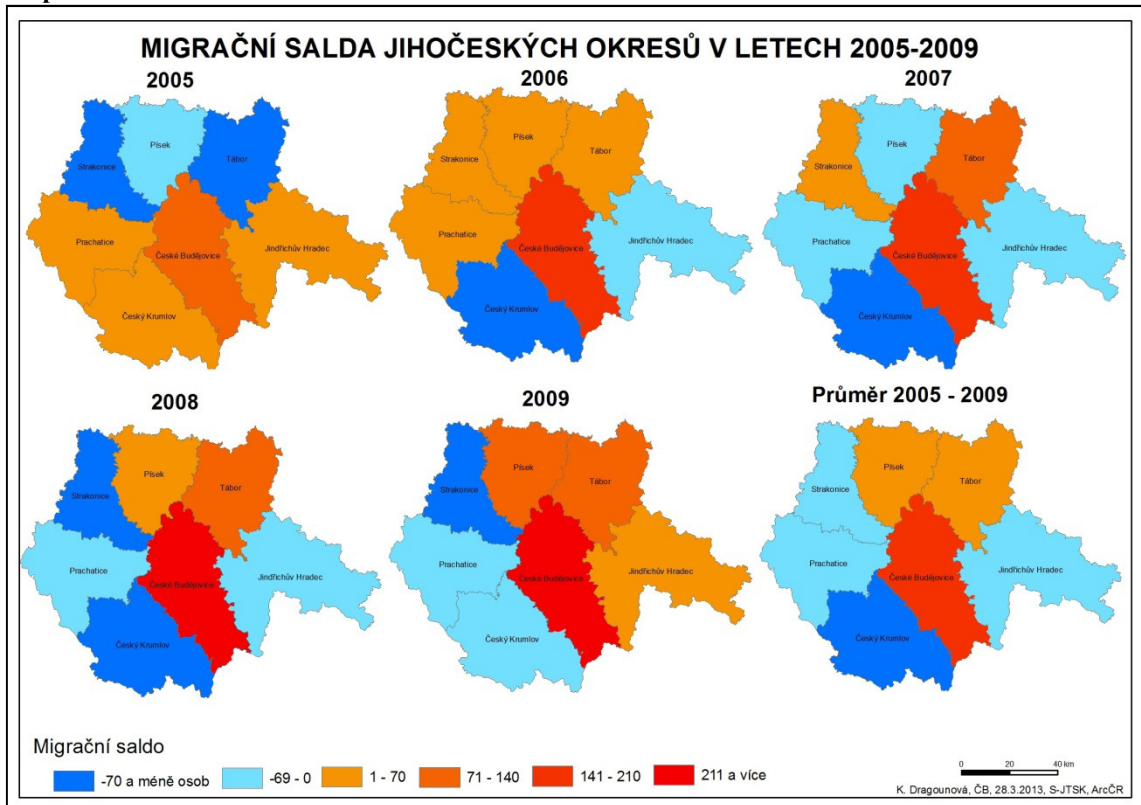

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Co se týče migračního salda jednotlivých okresů, pouze v jediném z nich během let 2005 – 2009 probíhal neustálý nárůst, a to v okrese České Budějovice. Saldo zde během zmíněných let narostlo o 161 obyvatel. Ani v jednom roce nebylo záporné, a dokonce mělo pravidelně rostoucí trend. Tento jev je způsoben pravděpodobně tím, že se právě v tomto okrese nachází důležité krajské město – České Budějovice, které je pro imigranty atraktivní z důvodu lepší nabídky pracovních příležitostí, bytové situace a dobré dopravní infrastruktury. Naopak nejhůře se situace vyvíjela pro okres Český Krumlov, kde bylo migrační saldo v kladných hodnotách pouze v roce 2005 a v následujících letech bylo výrazně záporné. Nejvíce obyvatel ztratilo v roce 2007.

V prvním sledovaném roce vykazovaly jižní okresy kraje migrační zisky a naopak severní okresy migračně ztrácely. Tato situace se změnila již v roce 2006, kdy kromě okresu České Budějovice vykazují jižní okresy úbytek obyvatel a severní okresy naopak přírůstek migrantů (mapa 2).

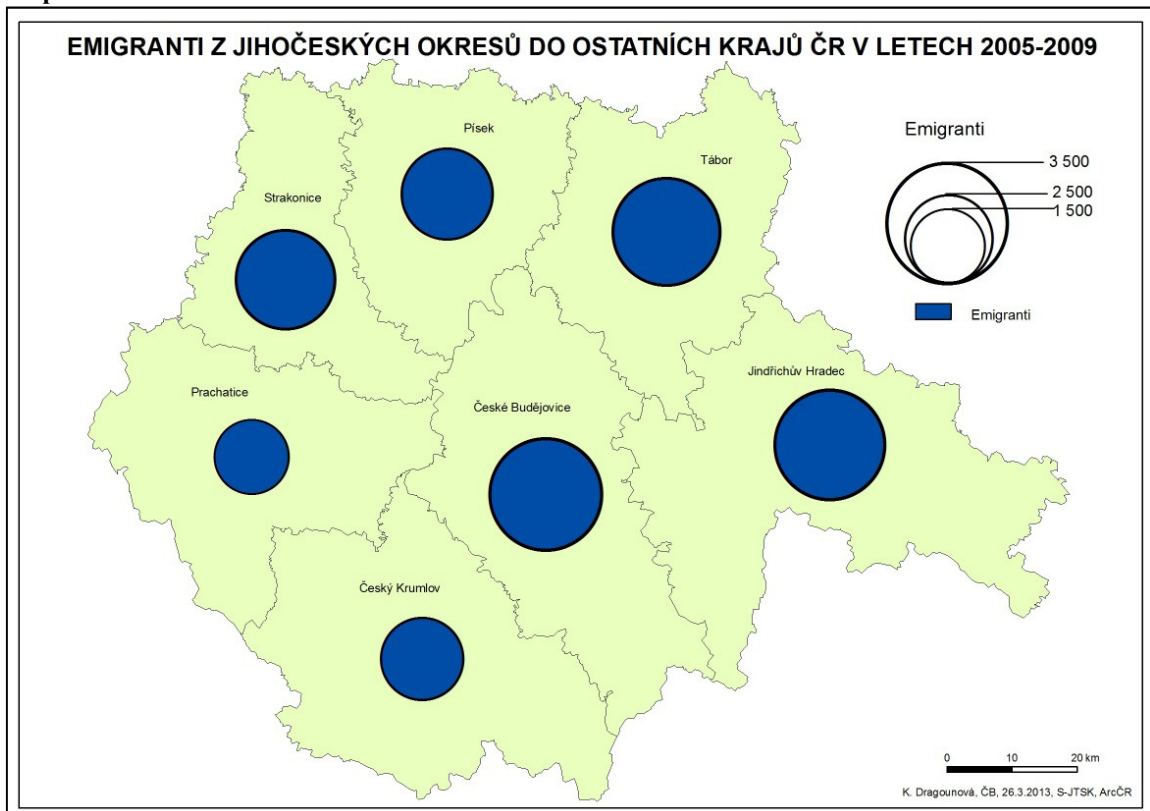
Mapa 2

Zdroj: ČSÚ (2011)

Poznámka: Migrační saldo = rozdíl počtu imigrantů a emigrantů (v osobách)

Mapa 3

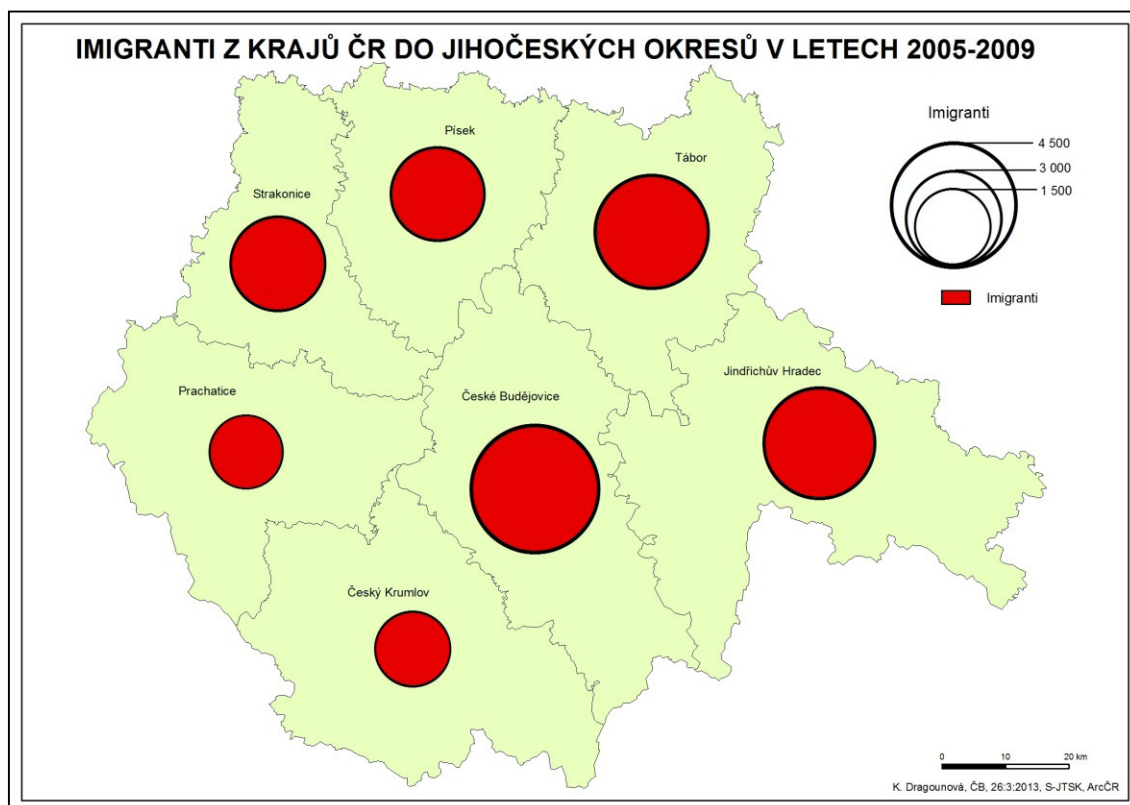

Zdroj: ČSÚ (2011)

Z výše uvedené mapy 3 je na první pohled jasné, že nejvíce se lidé stěhovali z okresů České Budějovice, Tábor a Jindřichův Hradec. Ze všech těchto okresů se během let 2005 – 2009 vystěhovalo do ostatních krajů kolem 3000 obyvatel. Nejvíce to bylo z okresu České Budějovice (3 465 emigrantů).

Nejméně obyvatel se vystěhovalo z okresu Prachatice (1 537 emigrantů) a dále z okresu Český Krumlov (1 885 emigrantů).

Mapa 4

Zdroj: ČSÚ (2011)

Z mapy 4 lze zjistit, že nejvíce obyvatel se přistěhovalo do okresu České Budějovice. Celkem kraj během let získal 4 401 nových obyvatel z okolních krajů České republiky. Opět je to částečně způsobeno přitažlivostí okresního města, které se zde nachází. Okresy Jindřichův Hradec a Tábor získaly v rozmezí let kolem 3 000 imigrantů. Nejmenší imigrační přírůstky zaznamenaly okresy Český Krumlov a Prachatice. Imigrace do těchto okresů se pohybovala kolem 1 500 obyvatel.

Co se týče celkového migračního objemu, od roku 2005 do roku 2008 měl rostoucí tendenci a svého vrcholu dosáhl právě v roce 2008 (19 970 osob). V dalším roce nastal velký pokles, který mohl být způsoben i začínající ekonomickou krizí a lidé začali o stěhování ztrácet zájem.

Z pohledu průměrů jednotlivých migrací byl největší samozřejmě u vnitřní migrace. Průměrně se po území kraje stěhovalo 11 425 osob ročně. Roční průměry u emigrantů a imigrantů jsou si relativně velmi podobné, ročně se vystěhovalo průměrně 3 690 obyvatel a přistěhovalo 3 790 obyvatel. Průměrné migrační saldo kraje dosahovalo úrovně 100 obyvatel za rok. (tab. 6)

5.1.1 Bilance vnitřní migrace

Vnitřní migrace, tedy jen v rámci Jihočeského kraje, zaujímala největší část z celkového migračního objemu. V rámci kraje se během let 2005 – 2009 pohybovalo 57 129 obyvatel, přes hranice kraje pouze 37 341 obyvatel. Nejvyšší vnitřní migrace byla zaznamenána v roce 2007, kdy v rámci území měnilo své bydliště 12 022 lidí, naopak nejnižší v roce 2005, kdy jej měnilo pouze 10 930 osob. Průměrně se stěhovalo v rámci vnitřní migrace 11 426 obyvatel ročně (tab. 6).

Tabulka 6: Celková migrace Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem	Roční průměr
Migrační objem celkem	17 786	18 272	19 808	19 970	18 697	94 533	18 906,6
Vnitřní migrace - v rámci kraje	10 930	11 102	12 022	11 935	11 140	57 129	11 425,8
Imigranti z ostatních krajů ČR	3 409	3 637	3 935	4 106	3 865	18 952	3 790,4
Emigranti do ostatních krajů ČR	3 447	3 533	3 851	3 929	3 692	18 452	3 690,4
Migrační saldo JC	-38	104	84	177	173	500	100

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

5.1.2 Bilance zahraniční migrace

Zahraniční migrace také silně ovlivňuje Jihočeský kraj. Za období let 2005 – 2009 tak kraj migračně získal 13 081 cizinců. Naopak emigrací do ciziny ztratil kraj celkem 3 634 obyvatel. V každém jednotlivém roce však převyšuje množství imigrantů nad emigranty. To se samozřejmě projevilo i na migračním saldu, které bylo v celém období vždy kladné, a jeho průměrná hodnota během let byla 1 889. V roce 2009 došlo k velikému poklesu salda (oproti roku 2008 pokleslo o 1 497).

Migrační objem se v průběhu let pohyboval na průměrné úrovni 3 343 migrantů. Nejvyšší úrovně dosáhl v roce 2007 a poté začal klesat. Opět je to stejný trend jako u migračního objemu v rámci České republiky. Větší pokles v roce 2009 je také nejspíše

způsoben již zmíněnou ekonomickou krizí. Zvláště velké bylo snížení počtu imigrantů, kdy rozdíl mezi rokem 2008 a 2009 činil 1 586 osob.

Tabulka 7: Bilance zahraniční migrace za roky 2005 – 2009

Období	Migrační objem	HMMO (v ‰)	Počet imigrantů	HMI (v ‰)	Počet emigrantů	HME (v ‰)	Migrační saldo	HMMS (v ‰)
2005	3 528	5,63	2 941	4,69	587	0,94	2 354	3,76
2006	3 672	5,84	2 803	4,46	869	1,38	1 934	3,08
2007	3 924	6,21	3 211	5,09	713	1,13	2 498	3,96
2008	3 633	5,72	2 856	4,50	777	1,22	2 079	3,28
2009	1 958	3,07	1 270	1,99	688	1,08	582	0,91
Celkem	16 715	5,29*	13 081	4,14*	3 634	1,15*	9 447	2,99*

Zdroj: ČSU (2011), vlastní výpočty

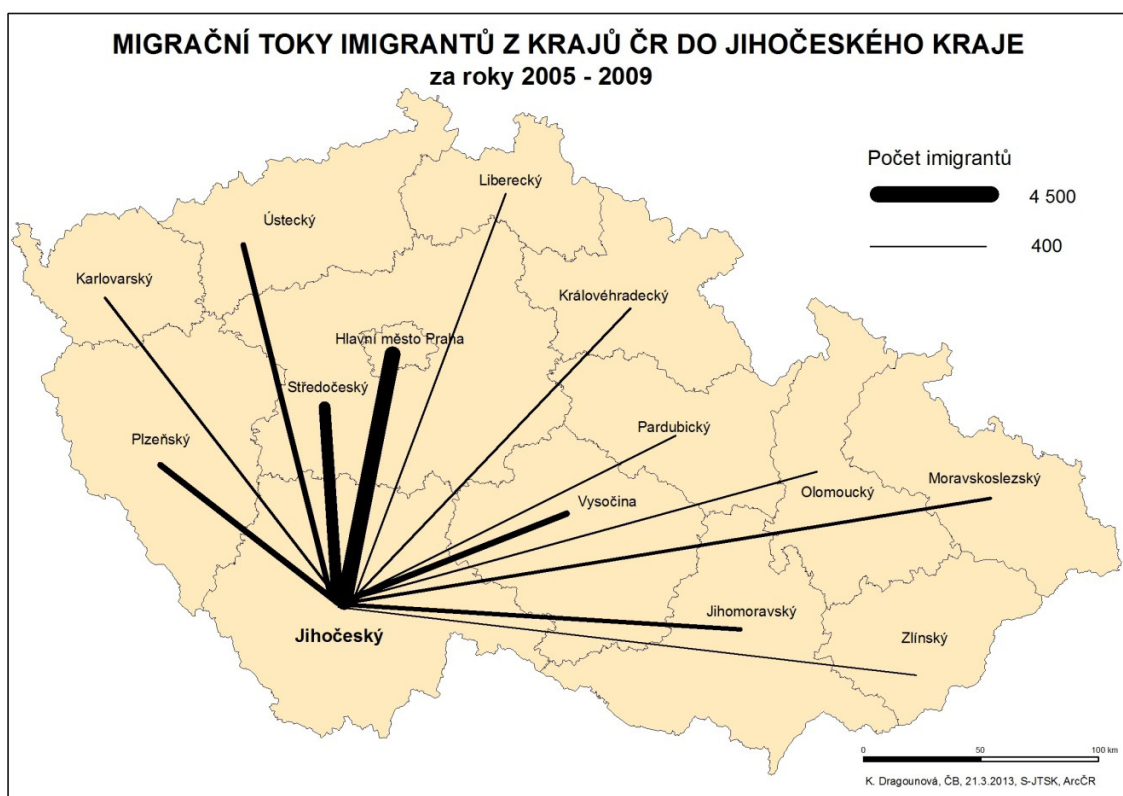
Poznámka: *průměry za pětileté období

5.2 Migrační toky

Další charakteristikou, která se řeší při analýze migrace populace, jsou migrační toky. Následující kapitola je věnována právě jednotlivým prostorovým vazbám Jihočeského kraje s ostatními kraji České republiky, dále vazbám jednotlivých okresů s okolními kraji ČR, následně i prostorovým vazbám vnitřní migrace a zahraniční migrace.

Prvním analyzovaným migračním tokem byla migrace Jihočeského kraje ve vztahu k ostatním krajům ČR. Při sledování imigrace obyvatel do jižních Čech je možné pozorovat, že nejsilnější migrační proudy jsou z hlavního města Prahy. Z Prahy se během let 2005 – 2009 přistěhovalo do Jihočeského kraje celkem 4 662 obyvatel, což činí 6,13 % z celkové imigrace. Větší procentuální zastoupení má také migrační proud ze Středočeského kraje (3 225 osob – 4,24 %). Nejslabší imigrační toky, které se pohybují pod hranici 1 %, jsou naopak z krajů Zlínského (425 osob – 0,56 %), Pardubického (501 osob – 0,66 %), Olomouckého (535 osob – 0,7 %), Libereckého (527 osob – 0,69 %) a Královéhradeckého (553 osob – 0,73 %).

Mapa 5

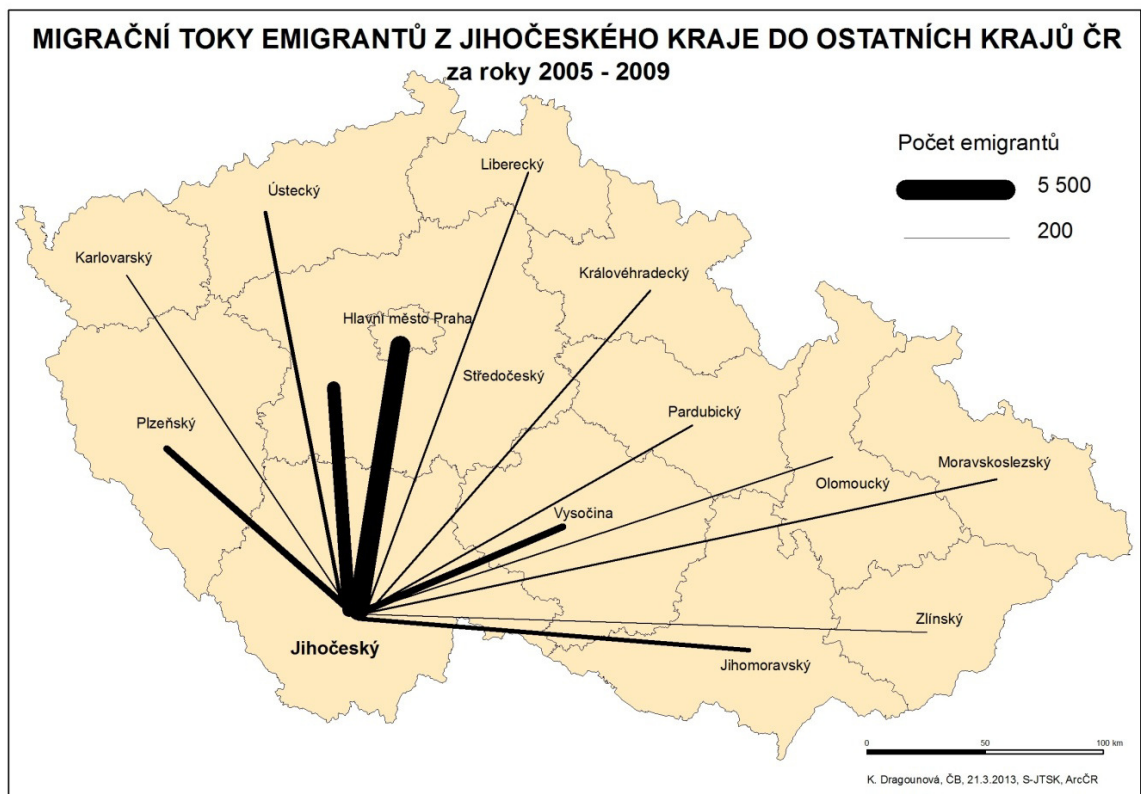

Zdroj: ČSU (2011)

Emigrační toky z Jihočeského kraje do ostatních krajů v rámci ČR jsou zachycené v tabulce 8 a zároveň v mapě 6. Nejvíce vystěhovaných obyvatel z kraje směřuje do hlavního města Prahy, kam se vystěhovalo celkem 5 518 osob, což činí 7,3 %. Dalším silným emigračním proudem, tak jako u imigrace, je Středočeský kraj, kam se vystěhovalo 3 715 osob, což je celkem 4,92 %. Nejnižší procentuální zastoupení mají objemy emigrantů z Jihočeského kraje do Zlínského (234 osob – 0,31 %), dále do Olomouckého kraje (401 osob – 0,53 %). Na nízké úrovni se pohybuje emigrace i do Karlovarského, Královéhradeckého, Libereckého, Moravskoslezského a Pardubického kraje.

Nejsilnější migrační aktivitu jihočeského obyvatelstva jak u emigračních, tak u imigračních proudů je možné zaznamenat ve vztahu ke krajům, které leží v relativně kratší vzdálenosti od sledovaného Jihočeského kraje.

Mapa 6

Zdroj: ČSÚ (2011)

Tabulka 8: Vývoj imigračních a emigračních toků Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

<i>Počet imigrantů z:</i>							
území	2005	2006	2007	2008	2009	spolu	v %
hlavní město Praha	766	875	946	1 033	1 042	4 662	6,13
Jihočeský kraj	10 930	11 102	12 022	11 935	11 140	57 129	75,09
Jihomoravský kraj	237	254	280	263	221	1 255	1,65
Karlovarský kraj	141	161	142	183	170	797	1,05
Královéhradecký kraj	107	110	117	107	112	553	0,73
Liberecký kraj	70	109	118	112	118	527	0,69
Moravskoslezský kraj	229	217	181	197	177	1 001	1,32
Olomoucký kraj	98	104	116	118	99	535	0,7
Pardubický kraj	80	82	106	137	96	501	0,66
Plzeňský kraj	319	359	347	331	327	1 683	2,21
Středočeský kraj	570	529	678	741	707	3 225	4,24
Ústecký kraj	300	320	341	363	331	1 655	2,18
kraj Vysočina	403	423	463	454	390	2 133	2,8
Zlínský kraj	89	94	100	67	75	425	0,56
Spolu	14 339	14 739	15 957	16 041	15 005	76 081	100
<i>Počet emigrantů do:</i>							
území	2005	2006	2007	2008	2009	spolu	v %
hlavní město Praha	1 002	1 070	1 211	1 123	1 112	5 518	7,3
Jihočeský kraj	10 930	11 102	12 022	11 935	11 140	57 129	75,59
Jihomoravský kraj	202	231	224	280	292	1 229	1,63
Karlovarský kraj	70	89	70	73	120	422	0,56
Královéhradecký kraj	120	111	109	97	102	539	0,71
Liberecký kraj	101	91	126	92	72	482	0,64
Moravskoslezský kraj	93	95	66	123	108	485	0,64
Olomoucký kraj	65	74	78	94	90	401	0,53
Pardubický kraj	108	110	130	125	107	580	0,77
Plzeňský kraj	321	342	402	462	380	1 907	2,52
Středočeský kraj	692	678	768	842	735	3 715	4,92
Ústecký kraj	211	238	199	212	192	1 052	1,39
kraj Vysočina	421	346	415	363	343	1 888	2,5
Zlínský kraj	41	58	53	43	39	234	0,31
Spolu	14 377	14 635	15 873	15 864	14 832	75 581	100

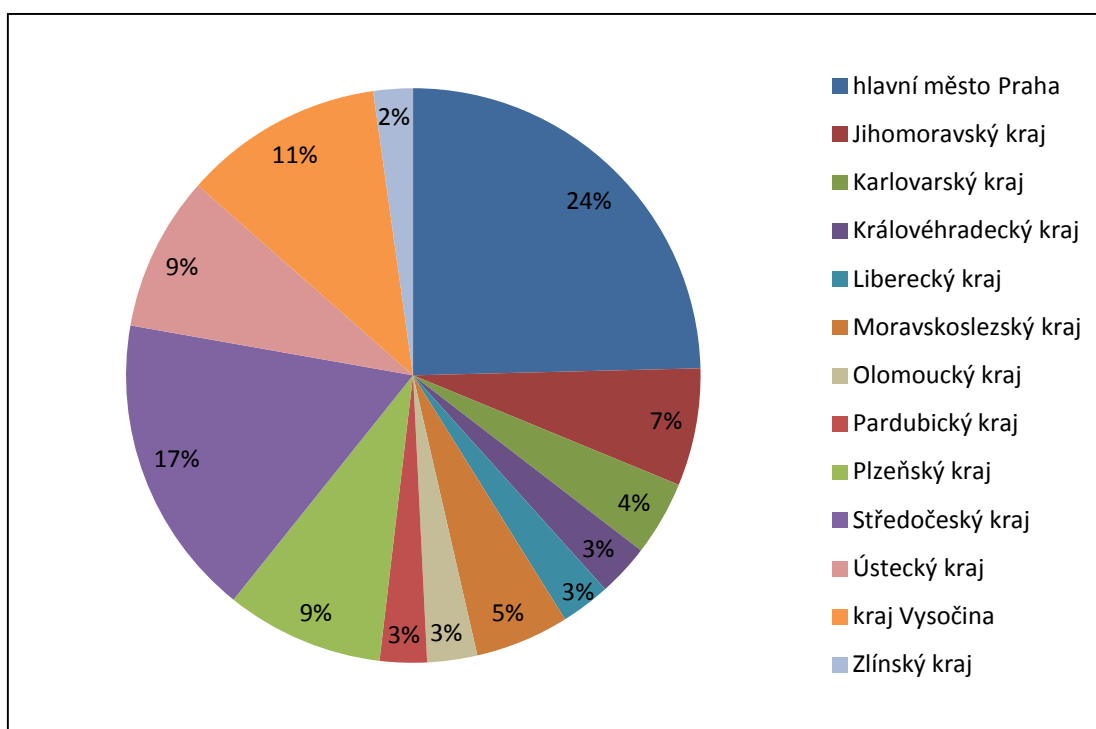
Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

V grafech 6 a 7, které znázorňují podíl jednotlivých krajů ČR na emigraci a imigraci Jihočeského kraje, není zohledněn sám zájmový Jihočeský kraj, jako je tomu v tabulce 8, ale pouze okolní kraje. Tyto grafy se tedy věnují pouze čisté vnější migraci přes hranice kraje. Největší podíl na imigraci má samozřejmě opět Praha, jak to bylo již řečeno výše. Z celkového počtu imigrantů tvoří směr do Prahy 24 %. Druhý nejsilnější

imigrační proud směřuje do Středočeského kraje, který tak tvoří 17 % z celkové imigrace, a třetí nejsilnější proud je do kraje Vysočina, který vytváří 11 % z celé imigrace. Nejslabší imigrační vazby má Jihočeský kraj s kraji Zlínským (2 %), Pardubickým, Olomouckým, Libereckým a Královéhradeckým (3 %).

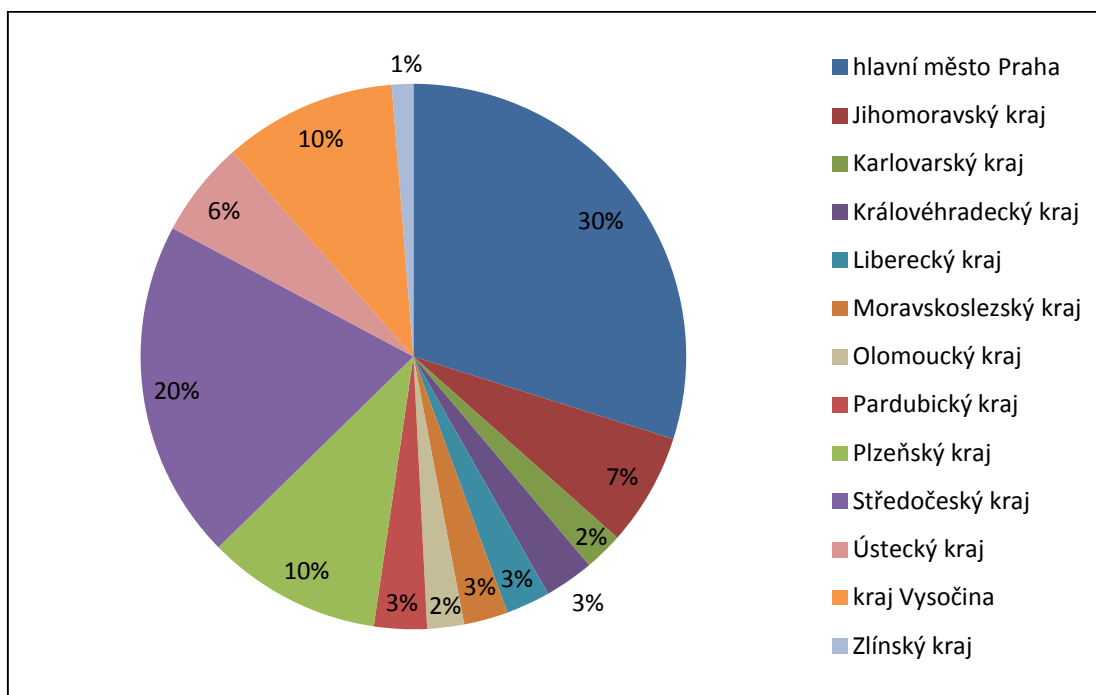
Z emigračních proudů směřujících do Jihočeského kraje z okolních krajů je nejsilnější vazba opět s hlavním městem Prahou, kam směřuje celkem 30 % všech jihočeských emigrantů. Druhý silný migrační proud je do Středočeského kraje, kam směřuje 20 % všech emigrantů, a třetí největší množství emigrantů se stěhuje do Plzeňského kraje (10,33 %), kterému silně konkuruje kraj Vysočina (10,23 %). Nejslabší emigrační vazby má Jihočeský kraj s kraji Zlínským (1 %), Olomouckým a Karlovarským (2 %) a kolem 3 % se pohybuje emigrace do Pardubického, Moravskoslezského, Libereckého a Královéhradeckého kraje.

Graf 6: Podíl jednotlivých krajů České republiky na imigraci do Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Graf 7: Podíl jednotlivých krajů České republiky na emigraci z Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Při hodnocení intenzity celkové migrace můžeme z tabulky 9 vyčíst, že největší migrační objem má ve vztahu k Jihočeskému kraji kraj hlavní město Praha (10 180 osob – 10,77 %) a na druhém místě Středočeský kraj (6 940 – 7,34 %). To vyplývá již z předchozí části, kdy nejsilnější imigrační a emigrační proudy populace byly vázané právě na tyto dva kraje. Naopak nejnižší počet migrantů byl sledovaný ve vazbě Jihočeského kraje na Zlínský kraj (659 – 0,7 %), a to opět potvrzuje počet emigrantů a imigrantů z tabulky 8.

Co se týče migračního salda, z analyzovaných dat vyplývá, že nejvíce negativní migrační bilanci má Jihočeský kraj s hlavním městem Prahou. Potvrzuje to jak vyjádření absolutních (-856 osob), tak i relativních hodnot (22,54 % v záporné hodnotě). Největší kladné migrační saldo bylo zjištěno ve vztahu Jihočeského a Ústeckého kraje (603 osob – 15,88 % v kladné hodnotě). Nejvyrovnanější migrační bilanci má Jihočeský kraj s krajem Královéhradeckým, u kterého činí rozdíl mezi přistěhovalými a vystěhovalými pouze 14 osob (0,37 %). Za sledované pětileté období je migračně nízko ziskový vztah mezi Jihočeským a Jihomoravským krajem (26 osob – 0,68 %) a také Libereckým krajem (45 osob – 1,18 %). Naopak migračně nízko je ztrátový vztah mezi Jihočeským a Pardubickým krajem (-79 osob – 2,08 % v záporné hodnotě).

Tabulka 9: Migrační objem a migrační saldo Jihočeského kraje ve vztahu k ostatním krajům ČR za roky 2005 – 2009

Kraje ČR	Migrační objem		Migrační saldo	
	[osob]	[%]	[osob]	[%]
hlavní město Praha	10 180	10,77	-856	22,54
Jihočeský kraj – vnitřní migrace	57 129	60,43	0	0
Jihomoravský kraj	2 484	2,63	26	0,68
Karlovarský kraj	1 219	1,29	375	9,87
Královéhradecký kraj	1 092	1,16	14	0,37
Liberecký kraj	1 009	1,07	45	1,18
Moravskoslezský kraj	1 486	1,57	516	13,59
Olomoucký kraj	936	0,99	134	3,53
Pardubický kraj	1 081	1,14	-79	2,08
Plzeňský kraj	3 590	3,8	-224	5,9
Středočeský kraj	6 940	7,34	-490	12,9
Ústecký kraj	2 707	2,86	603	15,88
kraj Vysočina	4 021	4,25	245	6,45
Zlínský kraj	659	0,7	191	5,03
Spolu	94 533	100	3 798	100

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Co se týče emigrace z jednotlivých okresů do ostatních krajů České republiky, největší počet lidí se celkem za období let 2005 – 2009 vystěhoval z okresů České Budějovice (3 465 osob – 18,78 %), Jindřichův Hradec (3 351 osob – 18,16 %) a Tábor (3 194 osob – 17,31 %). Nejméně obyvatel se vystěhovalo z okresu Prachatice (1 537 osob – 8,33 %). Zcela největší množství lidí se vystěhovalo v roce 2008 z okresu České Budějovice (752 osob), naopak nejméně v roce 2005 z okresu Prachatice (303 osob). Nejvyrovnanější vývoj počtu emigrantů během sledovaných let byl zachycen u okresu Prachatice a naopak nejvíce proměnlivý byl vývoj u okresu Jindřichův Hradec (tab. 10).

Tabulka 10: Počty emigrantů a imigrantů jednotlivých okresů Jihočeského kraje ve vztahu k ostatním krajům České republiky v letech 2005 – 2009

<i>emigranti z okresů JC do ostatních krajů ČR</i>							
	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem	v %
Jindřichův Hradec	591	745	703	665	647	3 351	18,16
České Budějovice	663	654	693	752	703	3 465	18,78
Český Krumlov	323	357	442	409	354	1 885	10,22
Prachatice	303	308	308	321	297	1 537	8,33
Strakonice	483	439	558	612	634	2 726	14,77
Písek	440	409	503	502	440	2 294	12,43
Tábor	644	621	644	668	617	3 194	17,31
<i>imigranti do okresů JC z ostatních krajů ČR</i>							
	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem	v %
Jindřichův Hradec	645	685	660	665	654	3 309	17,46
České Budějovice	740	842	903	975	941	4 401	23,22
Český Krumlov	337	274	321	292	294	1 518	8,01
Prachatice	316	284	279	319	262	1 460	7,7
Strakonice	406	470	561	507	474	2 418	12,76
Písek	414	416	461	562	517	2 370	12,51
Tábor	551	666	750	786	723	3 476	18,34

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Nejvíce imigrantů z ostatních krajů ČR v absolutním vyjádření se za celé období přistěhovalo do okresu České Budějovice (4 401 osob – 23,22 %). Větší množství nových obyvatel získaly také okresy Tábor (3 476 osob – 18,34 %) a Jindřichův Hradec (3 309 osob – 17,46 %). Nejnižší imigrační proudy byly zjištěny do okresů Prachatice (1 460 osob – 7,7%) a Český Krumlov (1 518 osob – 8,01 %). Z hlediska migračního salda (tab. 11) byla nejvyšší kladná hodnota zjištěna u okresu České Budějovice (187,2 osob) a naopak nejnižší záporné migrační saldo u okresu Český Krumlov.

Tabulka 11: Migrační saldo jihočeských okresů v letech 2005 – 2009

	2005	2006	2007	2008	2009	Průměr
JH	54	-60	-43	0	7	-8,4
CB	77	188	210	223	238	187,2
CK	14	-83	-121	-117	-60	-73,4
PT	13	-24	-29	-2	-35	-15,4
ST	-77	31	3	-105	-160	-61,6
TA	-93	45	106	118	106	56,4
PI	-26	7	-42	60	77	15,2

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Poznámka: JH - Jindřichův Hradec, CB - České Budějovice, CK - Český Krumlov, PT - Prachatice, ST - Strakonice, TA - Tábor, PI - Písek

5.2.1 Migrační toky vnitřní migrace

Migrace jen v rámci Jihočeského kraje mezi jednotlivými okresy a také vnitřní migraci mezi obcemi jednotlivých okresů zobrazují tabulky 12 a 13. Nejvíce obyvatel změnilo své bydliště v rámci okresu České Budějovice. Během zmíněných pěti let se zde přestěhovalo celkem 13 876 obyvatel (HMMO zde činí 77,07 ‰). Druhým okresem, kde se stěhoval větší počet lidí v absolutním vyjádření, byl Tábor, ve kterém změnilo své bydliště celkem 6 684 obyvatel, avšak z pohledu hrubé míry migračního objemu se Tábor řadí až na třetí místo za okresy ČB a Český Krumlov. Nejmenší množství osob změnilo bydliště v rámci okresu Prachatice – 3 108 obyvatel. Pokud se ovšem zaměříme na ukazatel HMMO, je patrné, že nejnižší intenzita stěhování není v okrese Prachatice (60,3 ‰), ale v okrese Písek. Dokazuje to migrační objem vztažený na 1000 obyvatel středního stavu, který v Písku dosahuje pouze 44,96 ‰ (tab. 12).

Tabulka 12: Absolutní počet migrantů a hrubá míra migračního objemu v rámci vnitřní migrace – mezi obcemi vybraného okresu v letech 2005 – 2009

Okres	Počet migrantů - uvnitř okresu	HMMO (v ‰)
Jindřichův Hradec	5 666	61,13
České Budějovice	13 876	77,07
Český Krumlov	4 823	79,78
Prachatice	3 108	60,3
Strakonice	4 327	62,3
Písek	3 164	44,96
Tábor	6 684	65,39

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Z pohledu migrace mezi jednotlivými okresy v rámci Jihočeského kraje je nejsilnější migrační tok z okolních okresů do okresu České Budějovice a zároveň i z okresu České Budějovice. Za roky 2005 – 2009 změnilo bydliště za hranice Českých Budějovic (do ostatních okresů Jihočeského kraje) 17 700 obyvatel a naopak se sem z okolních okresů přistěhovalo 19 648 nových obyvatel, migrační saldo zde činilo 1 948 jihočeských obyvatel. Nejslabší imigrace v absolutním vyjádření byla do okresu Písek, kam se přistěhovalo celkem 4 569 obyvatel, a zároveň zde byla zjištěna nejslabší emigrace – 4 670 osob, migrační saldo dosahovalo záporné úrovně -101 osob. Pokud se ovšem zaměříme na relativní zhodnocení emigrace a imigrace, pak tabulka 13 uvádí, že nejvyšší HME byla zjištěna v roce 2007 u okresu Český Krumlov, její úroveň zde dosahovala 11,56 ‰. Nejnižší míra byla naopak zaznamenána v roce 2009 v okrese Tábor, kde dosahovala úrovně 2,85 ‰. Z hlediska hrubé míry imigrace lze z tabulky

vyčíst, že nejvyšší míra byla dosažena v roce 2005 v okrese Český Krumlov (7,66 ‰) a nejnižší v roce 2005 v okrese Tábor (2,45 ‰). Hrubá míra emigrace v rámci Jihočeského kraje v průměru za celé období dosahovala nejvyšší úrovně u okresu Český Krumlov (48,47 ‰) a nejnižší u okresu Tábor (15,63 ‰). Hrubá míra imigrace v rámci kraje dosahovala nejvyšší úrovně opět u okresu Český Krumlov (35,78 ‰) a nejnižší u okresu Tábor (14 ‰) (tab. 13).

Tabulka 13: Emigrace a imigrace, HME a HMI jednotlivých okresů v rámci Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

Z území (emigrace) do ostatních okresů JC												
okresy	2005	HME	2006	HME	2007	HME	2008	HME	2009	HME	spolu	HME celkem
JH	350	3,78	382	4,12	406	4,38	368	3,96	372	3,99	1 878	20,26
CB	818	4,54	744	4,1	769	4,2	775	4,19	718	3,86	3 824	21,24
CK	457	7,56	503	8,26	706	11,56	681	11,1	583	9,46	2 930	48,47
PT	356	6,91	395	7,68	365	7,1	405	7,87	397	7,7	1 918	37,21
ST	299	4,3	318	4,56	327	4,65	383	5,39	500	7,04	1 827	26,3
PI	291	4,14	242	3,44	324	4,61	320	4,54	329	4,66	1 506	21,4
TA	333	3,26	320	3,13	293	2,86	359	3,5	293	2,85	1 598	15,63
Z ostatních okresů JC do území (imigrace)												
okresy	2005	HMI	2006	HMI	2007	HMI	2008	HMI	2009	HMI	spolu	HMI celkem
JH	335	3,61	273	2,94	284	3,07	317	3,41	287	3,08	1 496	16,14
CB	945	5,25	1067	5,88	1231	6,72	1317	7,12	1212	6,51	5 772	32,06
CK	463	7,66	398	6,53	387	6,34	448	7,3	467	7,58	2 163	35,78
PT	311	6,03	275	5,35	300	5,84	300	5,83	305	5,91	1 491	28,93
ST	348	5,01	327	4,69	379	5,38	336	4,73	332	4,67	1 722	24,79
PI	252	3,58	298	4,23	260	3,7	301	4,27	294	4,17	1 405	19,97
TA	250	2,45	266	2,6	349	3,41	272	2,65	295	2,87	1 432	14

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Z hlediska jednotlivých meziokresních migračních proudů byla za pětileté období zcela nejslabší emigrace z okresu Písek do Jindřichova Hradce, kam se vystěhovalo 46 obyvatel (Příloha 5). Naopak nejsilnější migrační tok vyjádřený v absolutních číslech (pokud se nebere v úvahu migrace v rámci jednoho okresu) byl z Českého Krumlova do Českých Budějovic (Příloha 3).

Tabulka 14: Meziokresní migrace v rámci Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

		Emigrace z okresu							
		JH	CB	CK	PT	ST	PI	TA	spolu
Imigrace do okresů	JH	5 666	824	171	84	67	46	304	7 162
	CB	1 110	13 876	2 159	754	579	503	667	19 648
	CK	180	1 504	4 823	252	60	63	104	6 986
	PT	82	407	286	3 108	541	100	75	4 599
	ST	87	330	110	605	4 327	496	94	6 049
	PI	53	285	78	154	481	3 164	354	4 569
	TA	366	474	126	69	99	298	6 684	8 116
	spolu	7 544	17 700	7 753	5 026	6 154	4 670	8 282	57 129

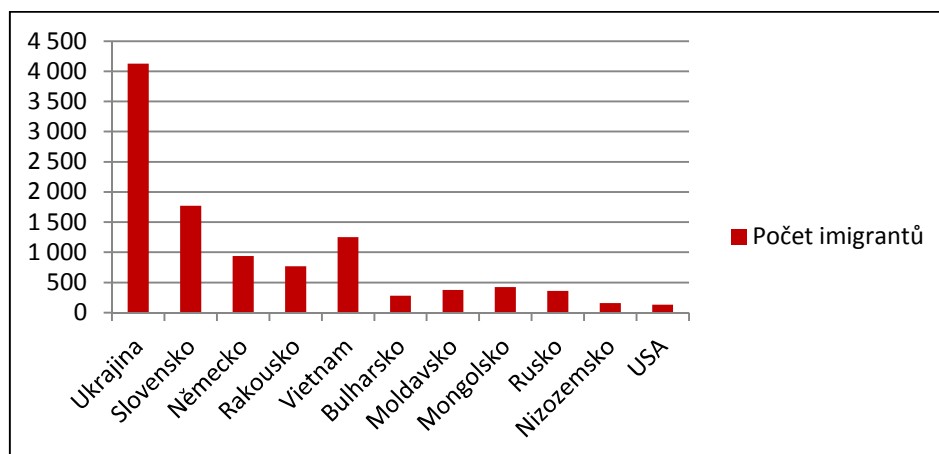
Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

5.2.2 Zahraniční migrační toky

Migrační bilance se zahraničím byla rozebrána v předchozí kapitole, avšak tato část se zaměřuje pouze na nejdůležitější státy, které mají emigrační či imigrační vztah k Jihočeskému kraji. Tabulka 15 obsahuje informace o zahraničních tocích migrantů, ze kterých zemí se lidé nejvíce a nejméně přestěhovávají a kam se vystěhovávají, za roky 2005 – 2009.

Nejvýznamnějším státem, odkud se lidé do JC stěhovali, byla Ukrajina. Z této země se do kraje přistěhovalo celkem 4 128 osob. Dalším státem s větším počtem imigrantů bylo Slovensko, odkud přišlo do JC celkem 1 770 osob. Významnějšími státy jsou i Vietnam, Německo a Rakousko (graf 8). Naopak nejméně imigrantů (pouze 1 osoba) přišlo ze zemí: Angola, Černá Hora, Island, Korea, Nový Zéland, dále i z Estonska, Malty, Senegalu, Venezuely atd.

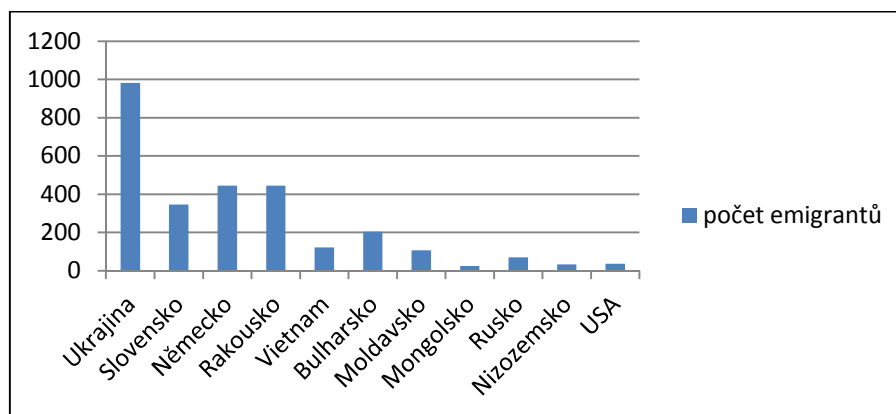
Graf 8: Počet imigrantů z vybraných zemí světa do Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Naopak nejvýznamnější emigrační proud byl za roky 2005 – 2009 do Ukrajiny. Do této země se z Jihočeského kraje vystěhovalo celkem 982 osob. Dalšími významnými státy byly Německo a Rakousko, kam se v rozmezí pěti let vystěhovalo stejné množství osob – 445 obyvatel. Také migrační proudy do Slovenska a Bulharska nejsou příliš zanedbatelné (graf 9). Nejmenší emigrační proudy (opět pouze 1 osoba) byly zjištěny do států jako Thajsko, Nový Zéland, Maďarsko, Mexiko, Portugalsko, dále také do Angoly, Arménie, Gruzie, Indonésie, Libanonu, Sýrie atd.

Graf 9: Počet emigrantů do vybraných zemí světa z Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Největší migrační objem, jak již vyplývá z předchozích tvrzení, má Jihočeský kraj s Ukrajinou a z migračního salda, které je ve výši 3 146 osob, lze říci, že většina občanů této národnosti v jižních Čechách také zůstává. Druhý největší migrační objem má kraj se Slovenskem a zároveň též druhé nejvyšší migrační saldo. Celkem v Jihočeském kraji zůstane 1 425 Slováků. Třetí místo z hlediska migračního objemu zaujímá Německo, avšak migrační saldo je zde poněkud nižší než u předešlých zemí.

Na území kraje zůstalo 494 Němců. Výrazné migrační saldo (3. největší) má kraj s Vietnamem. Za pětileté období se v území kraje usadilo celkem 1 129 občanů vietnamské národnosti. Mezi státy, které mají s Jihočeským krajem nulové migrační saldo, a tedy na území kraje nezůstává žádný občan této národnosti, patří: Angola, Černá Hora, Island, Korea, Nový Zéland (tab. 15).

Tabulka 15: Migrační bilance Jihočeského kraje s vybranými státy světa za roky 2005 – 2009

Stát	Počet imigrantů	Počet emigrantů	Migrační objem	Migrační saldo
Ukrajina	4 128	982	5 110	3 146
Slovensko	1 770	345	2 115	1 425
Vietnam	1 250	121	1 371	1 129
Německo	939	445	1 384	494
Mongolsko	425	24	449	401
Rakousko	768	445	1 213	323
Rusko	362	69	431	293
Moldavsko	375	106	481	269
Nizozemsko	160	32	192	128
USA	134	36	170	98
Bulharsko	281	204	485	77
Angola	1	1	2	0
Černá Hora	1	1	2	0
Island	1	1	2	0
Korea	1	1	2	0
Nový Zéland	1	1	2	0
Maďarsko	1	1	2	0
Mexiko	1	1	2	0
Portugalsko	1	1	2	0
Thajsko	1	1	2	0

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

5.3 Strukturní charakteristiky migrantů

5.3.1 Pohlavní struktura migrantů

„Nejzákladnější strukturální charakteristika migrantů určitého území je samozřejmě struktura podle pohlaví, která do jisté míry odráží celkové zastoupení mužů a žen v populaci daného státu, do jisté míry však může také naznačovat trendy ve vývoji podílu jednotlivých pohlaví v imigračním, emigračním i celkovém objemu migrantů za sledované období v závislosti na socioekonomických faktorech, které pohlavní strukturu migrantů mohou ovlivňovat.“ (Šitnerová 2012, s. 57)

Co se týče emigrantů z Jihočeského kraje (tab. 16), je na první pohled jasné, že celkově převažují ženy nad muži. Za celé sledované období kraj ztratil celkem 9 457 žen, což činí 51,25 % z celkového počtu emigrantů. Pokud se podíváme na každý rok zvlášť, množství žen dosáhlo nižší úrovně než muži pouze jedenkrát, a to v roce 2009.

Obdobná situace je i u imigrantů do kraje. Opět v celkovém pohledu převažují ženy, a to přesně o 3,46 % (656 osob) oproti mužům. Kraj tak během sledovaného období získal 9 804 žen a pouze 9 148 mužů. Z pohledu na každý rok zvlášť byl počet žen vždy vyšší než mužů.

Co se týče vnitřní migrace, je situace opět stejná. Počet žen převýšil muže dokonce ještě vyšším rozdílem o 5,44 %. V absolutních číslech se v rámci kraje stěhovalo 30 116 žen a pouze 27 013 mužů.

Tabulka 16: Pohlavní struktura emigrantů z Jihočeského kraje, imigrantů do kraje a v rámci vnitřní migrace Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

<i>Emigranti</i>							
	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem	v %
Muži	1 656	1 667	1 859	1 962	1 851	8 995	48,75
Ženy	1 791	1 866	1 992	1 967	1 841	9 457	51,25
<i>Imigranti</i>							
	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem	v %
Muži	1 645	1 701	1 908	2 015	1 879	9 148	48,27
Ženy	1 764	1 936	2 027	2 091	1 986	9 804	51,73
<i>Vnitřní migrace</i>							
	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem	v %
Muži	5 112	5 220	5 690	5 670	5 321	27 013	47,28
Ženy	5 818	5 882	6 332	6 265	5 819	30 116	52,72

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Podle migračního salda (tab. 17) lze určit, kolik žen a mužů v celkovém pohledu kraj ztratil, nebo naopak získal. V rozmezí sledovaných let byl kraj nejvíce ziskový u ženského pohlaví, u kterého bylo migrační saldo pouze jedenkrát záporné a ve zbylých letech jen kladné. Celkem tak kraj získal 347 žen. Migrační saldo mužského pohlaví bylo v záporných hodnotách také pouze jedenkrát a kraj celkem získal 153 mužů.

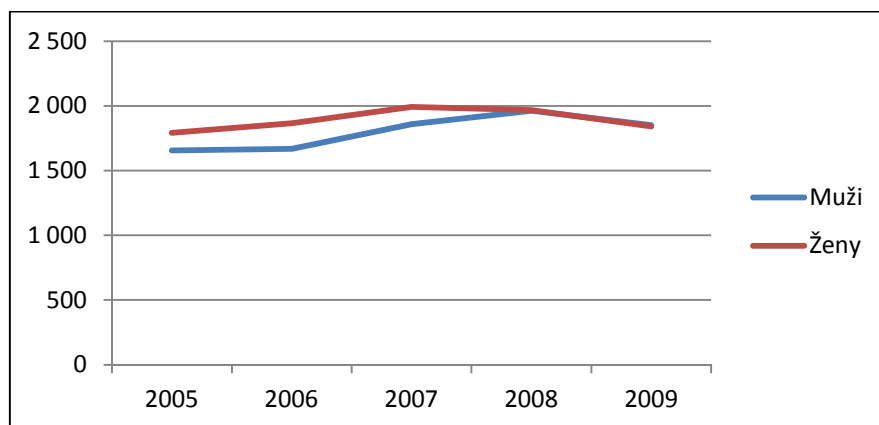
Tabulka 17: Migrační saldo podle pohlaví Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

	Migrační saldo	
	muži	ženy
2005	-11	-27
2006	34	70
2007	49	35
2008	53	124
2009	28	145

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

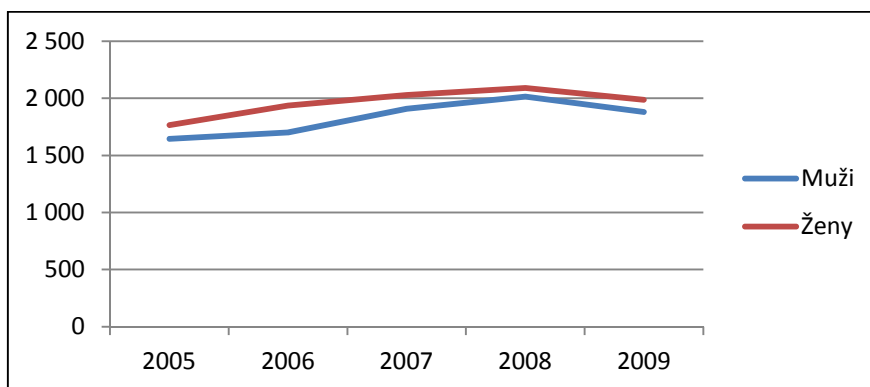
Grafy 10 a 11 zobrazují vývoj jednotlivých pohlaví z hlediska přistěhovaných a vystěhovaných osob. Potvrzují již výše uvedené skutečnosti, že ženy povětšinou převyšují muže. Výjimkou je pouze rok 2009 v kategorii emigrantů, kdy muži o deset osob převýšili ženskou populaci. Jedině v tomto případě se vystěhovalo z kraje, i když jen o minimální rozdíl, víc mužů než žen.

Graf 10: Vývoj počtu emigrantů podle pohlaví Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

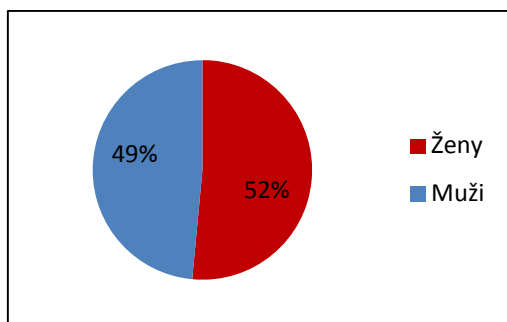
Graf 11: Vývoj počtu imigrantů podle pohlaví Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

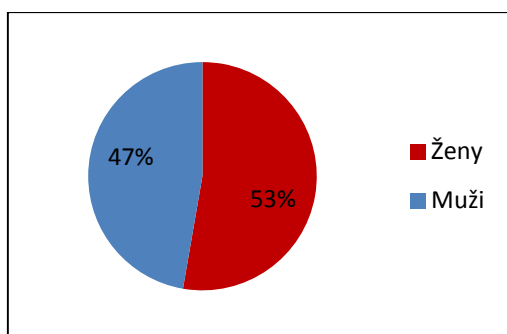
Grafy 12 a 13 znovu potvrzují již zmíněná fakta o tom, že více se stěhují ženy než muži. Z grafu 12 lze vyčíst, že v rámci celkového objemu vnější migrace převažovaly ženy o 3 %. Graf 13 se věnuje jen vnitřní migraci v rámci kraje a opět potvrzuje to, že počet žen, které změnilly své bydliště, převyšuje nad muži.

Graf 12: Podíl pohlaví na celkovém objemu vnější migrace Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Graf 13: Podíl pohlaví na objemu vnitřní migrace Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

5.3.2 Věková struktura migrantů

Kapitola analyzuje věkovou strukturu migrantů. Zaměřuje se na různé věkové skupiny obyvatel, které se do Jihočeského kraje stěhují a naopak, které z něj odcházejí. Z celkového pohledu se na migraci podílí spíše mladší věkové kategorie.

Jihočeský kraj byl nejvíce migračně ziskový za celé sledované období u skupiny obyvatel 60 – 64 let (tab. 18). Zmíněná věková skupina neměla během sledovaných let ani jedenkrát záporné migrační saldo a kraj tak celkem získal 503 nových obyvatel v tomto věkovém rozmezí. Nejvíce ztrátová byla skupina obyvatel v rozmezí let 25 – 29. V této věkové kategorii bylo migrační saldo v každém sledovaném roce v záporných hodnotách a kraj tedy přišel o 1 181 obyvatel v tomto věkovém intervalu. Pouze záporné migrační saldo měly také skupiny 20 – 24, 30 – 34 a 35 – 39 let. Naopak pouze kladné saldo bylo zjištěno u skupin 0 – 4, 15 – 19 let a dále veškeré kategorie od 50 – 89 let.

Tabulka 18: Migrační saldo a HMMS věkových skupin Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

Věk	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem	HMMS celkem [‰]
0-4	5	30	44	62	62	203	0,064
5-9	-1	8	43	51	54	155	0,049
10-14	-11	36	28	47	4	104	0,033
15-19	45	51	11	26	22	155	0,049
20-24	-45	-40	-53	-130	-73	-341	-0,108
25-29	-228	-272	-260	-229	-192	-1181	-0,374
30-34	-138	-126	-89	-87	-55	-495	-0,157
35-39	-17	-16	-64	-12	-52	-161	-0,051
40-44	21	6	-17	3	-10	3	0,001
45-49	35	14	37	39	-4	121	0,038
50-54	15	69	41	62	40	227	0,072
55-59	51	61	96	93	77	378	0,119
60-64	91	95	119	104	94	503	0,159
65-69	40	65	46	64	56	271	0,086
70-74	24	32	28	31	44	159	0,050
75-79	38	36	19	14	49	156	0,049
80-84	24	33	50	21	26	154	0,049
85-89	6	14	0	19	26	65	0,021
90+	7	8	5	-1	5	24	0,007

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Z hlediska přepočítaného migračního salda na střední stavy obyvatel (HMMS) v Jihočeském kraji je z tabulky zřejmé, že nejvyšší úrovně dosahuje opět věková kategorie 60 – 64 let a druhou nejvyšší je kategorie 50 – 59 let. Naopak nejnižších relativních (záporných) hodnot dosahuje skupina 25 – 29 let a druhou nejnižší je 30 – 34 let, to znamená, že kraj přichází o toto mladé obyvatelstvo (tab. 18).

Použitím Billeterova indexu je možné zjistit, zda mohou, a jakým způsobem konkrétně, migranti s jejich věkovou strukturou ovlivnit věkovou strukturu populace, do které či z které směřují. Čím vyšší hodnota indexu vychází, tím mladší je totiž populace. Při porovnání lidí stěhujících se z Jihočeského kraje a stěhujících se do Jihočeského kraje lze podle indexu konstatovat, že imigranti s hodnotou 12 % jsou věkově spíše starší než emigranti, u kterých Billeterův index dosahuje hodnotu 14 %, ale zároveň jsou obě skupiny starší než migranti, kteří nepřekračují hranice kraje, protože index u migrantů v rámci vnitřní migrace je 24 %, tedy vyšší, než je tomu u imigrantů a emigrantů. Z tabulky také vyplývá, že v rámci vnitřní migrace se stěhuje mladší obyvatelstvo (index: 24 %), než je celkové složení obyvatelstva kraje (index: -0,04 %).

Pokud se zaměříme na imigraci z kraje hlavní město Praha (jelikož jeho migrační objem je s Jihočeským krajem nejvyšší), pak zjistíme, že tento imigrační proud, který má hodnotu indexu 2,16 %, vyjadřuje, že imigranti do JCK z Prahy jsou ve srovnání s jihočeskou populací mladší, a tak kraj spíše omlazuje. Druhý kraj ke srovnání byl vybrán Ústecký – Billeterův index imigrantů do Jihočeského kraje dosahuje 16,84 %, což znamená, že ústečtí imigranti Jihočeský kraj poměrně výrazně omlazují.

Tabulka 19: Billeterův index migrantů Jihočeského kraje, Prahy, Ústeckého kraje a České republiky za roky 2005 – 2009

	Billeterův index [%]
Imigranti do JCK spolu	12
Emigranti z JCK spolu	14
Vnitřní migrace v rámci JCK	24
JCK – jihočeská populace	-0,04
Imigranti z Prahy do JCK	2,16
Imigranti z Ústeckého kraje do JCK	16,84
ČR – populace České republiky	-0,47

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Pokud analyzují věkovou strukturu osob (migrantů) podle základních věkových skupin vyčleněných na základě ekonomické aktivity obyvatelstva, nejvíce ziskovou skupinou pro Jihočeský kraj byla věková kategorie 65 let a více (tab. 20), tedy poproduktivní věk (829 osob), naopak nejvíce ztrátovou byla skupina 15 – 64 let, produktivní složka obyvatelstva, která měla ve všech letech pouze záporné migrační saldo (-791). Třetí, předproduktivní skupina obyvatelstva, měla migrační saldo pouze jedenkrát záporné, a to v roce 2005 (-7), ve zbylých letech byly hodnoty kladné, avšak celkový přírůstek dosahoval úrovně jen 462 obyvatel v této kategorii. Při přepočítání migračního salda na hrubou míru migračního salda zjistíme, že nejvyšší míru opravdu vykazuje skupina poproduktivní (65 a více let), a to přesně 0,262 ‰, naopak skupina produktivní je v záporných číslech - 0,250 ‰.

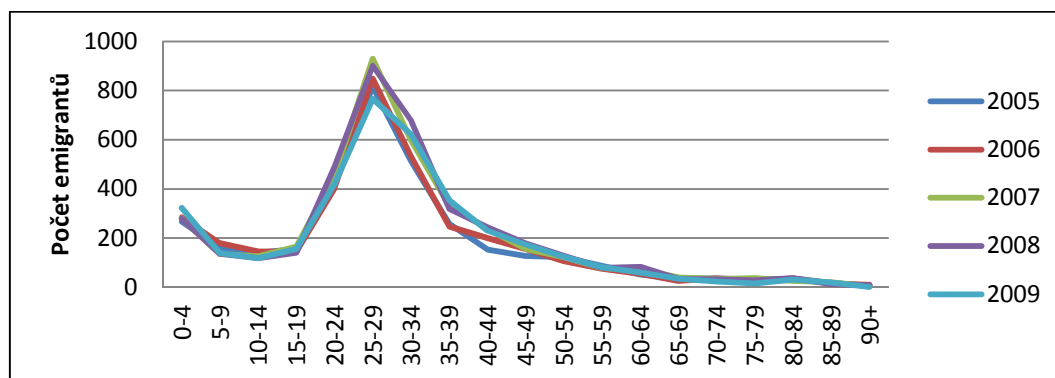
Tabulka 20: Migrační saldo věkových skupin Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

Věk	2005	HMMS [%o]	2006	HMMS [%o]	2007	HMMS [%o]	2008	HMMS [%o]	2009	HMMS [%o]	Celkem	HMMS celkem
0-14	-7	-0,011	74	0,118	115	0,182	160	0,252	120	0,188	462	0,146
15-64	-170	-0,271	-158	-0,251	-179	-0,284	-131	-0,206	-153	-0,240	-791	-0,250
65+	139	0,222	188	0,299	148	0,234	148	0,233	206	0,323	829	0,262

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Při porovnávání věkové struktury imigrantů a emigrantů je v grafech 14 a 15 patrně viditelný nárůst produktivní složky migrantů, naopak mírný pokles předproduktivní složky migrantů. Tento trend není jen v Jižních Čechách či v SO ORP Kaplici (Benedová 2012), ale projevuje se v rámci celé České republiky, která demograficky stárne.

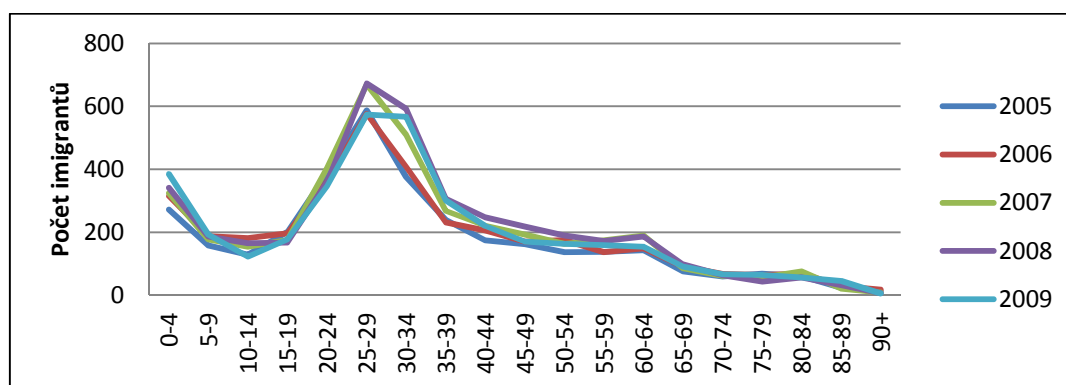
Graf 14: Počet emigrantů z Jihočeského kraje dle věkových skupin v letech 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Z grafu 14 je také zřejmé, že nejvíce opouští kraj osoby ve věku 25 – 29 let (nejvíce 404 osob v roce 2007), tedy mladší věkové kategorie, které mohou měnit své bydliště například z důvodů stěhování za lepší pracovní nabídkou nebo se ženy mohou stěhovat ke svým manželům po uzavření manželství. Součet emigrantů v této věkové skupině za pětileté období činil 4 259 osob. Nejnížší intenzita emigrace z kraje za celé období byla zaznamenána u věkové kategorie 90 a více let (29 osob), což je zcela pochopitelné, protože tito staří lidé povětšinou chtějí dožít svůj život ve svém domově.

Graf 15 Počet imigrantů do Jihočeského kraje dle věkových skupin v letech 2005 – 2009

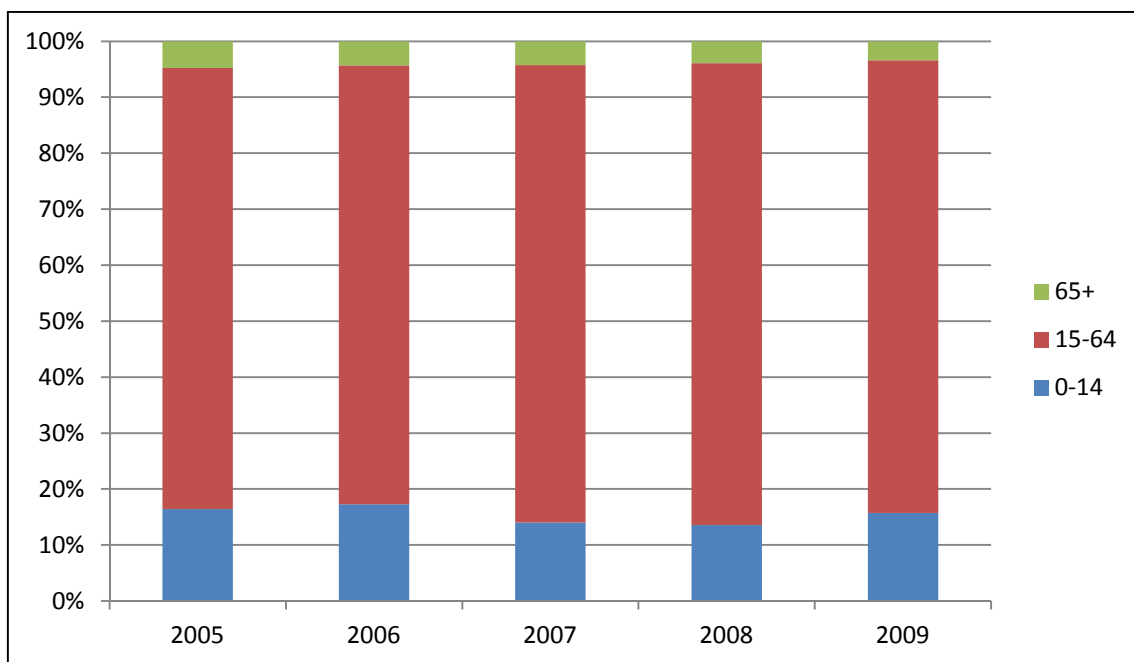
Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Z hlediska imigrujících osob do Jihočeského kraje dosahuje nejvyšší úroveň opět kategorie 25 – 29 let, čímž se tedy dokazuje, že tato věková skupina vykazuje nejvyšší migrační objem. Opět to může být způsobeno stejnými faktory, jak tomu bylo u emigrantů. Tato věková kategorie je typická tím, že lidé uzavírají sňatky a následně se stěhují k tomu druhému či hledají novou práci a opět se za ní musí přemístit. Největší počet imigrantů v této věkové kategorii (672 osob) bylo zaznamenáno v roce 2008. A celkem za sledované období imigrovalo 3 078 osob v tomto intervalu. Nejnížší úroveň stěhování do kraje vykazuje opět pochopitelně kategorie 90 a více let (53 osob za celé pětileté období), (graf 15).

Co se týče sledování emigrantů a imigrantů podle tří věkových skupin – dle ekonomické aktivity obyvatelstva, dokazuje graf 16, že nejvyšší intenzita stěhování byla zaznamenána samozřejmě u produktivní složky. Pokud se zaměříme na jednotlivé skupiny během pětiletého vývoje, byly nejvýraznější změny zaznamenány u předproduktivní složky obyvatel. V roce 2006 byla skupina 0 – 14 let na úrovni 17,3 %, ale do roku 2008 poklesla na úroveň 13,6 %. V následujícím roce 2009 došlo opět k mírnému vzestupu, který byl ale o pouhých 2 %. V celku se tedy dá říci, že skupina

emigrantů v předproduktivním věku v letech 2005 – 2009 celkově poklesla. Co se týče emigrantů v poproduktivním věku, opět došlo k mírnému poklesu. Od roku 2005, kdy míra této kategorie dosahovala úrovně 4,76 %, klesla do roku 2009 o 1,4 %. Z toho lze odvodit, že v celkovém objemu emigrace dochází k mírnému poklesu (graf 16).

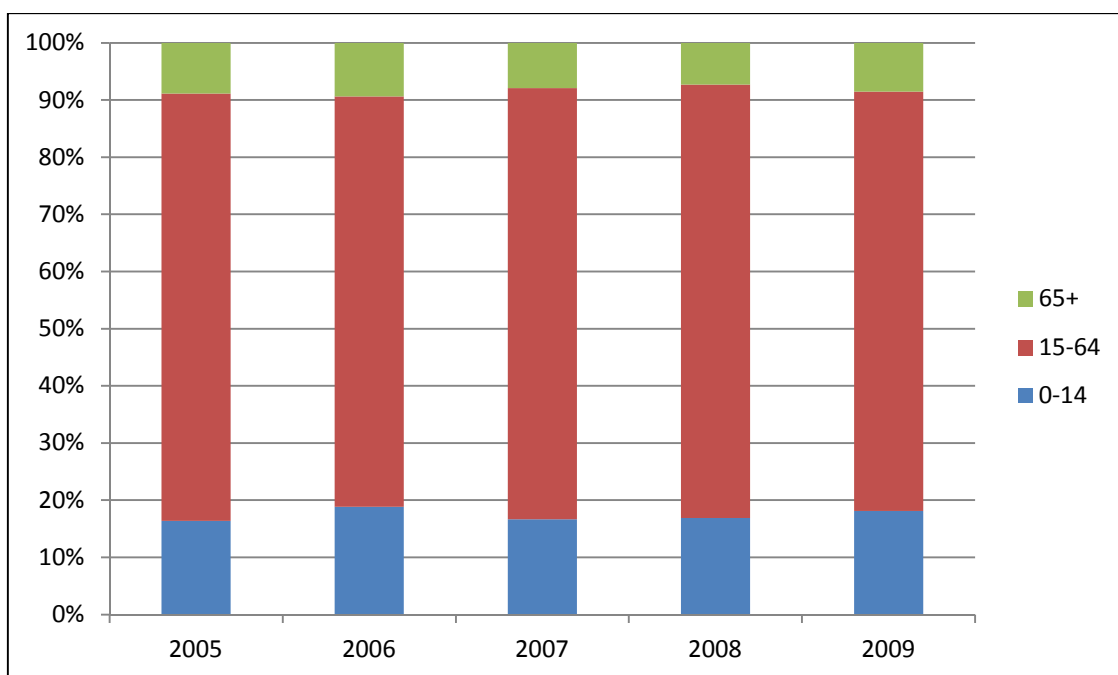
Graf 16: Vývoj emigrantů z Jihočeského kraje dle tříletých věkových skupin (podle ekonomické aktivity) v letech 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Ve skupině imigrantů opět samozřejmě převažuje kategorie produktivního obyvatelstva, u které byly v jejím vývoji zaznamenány větší výkyvy mezi lety 2005 a 2007 (ze 75 % poklesla o 3 %, tedy na 72 % a v dalším roce 2007 se opět zvýšila téměř o 4 %). Další skupinou, která se v celkovém objemu umístila na druhém místě, je předproduktivní kategorie obyvatel. U této složky docházelo k relativně menším změnám. Nejmarkantnější z nich byla změna mezi roky 2005 a 2006, kdy míra této kategorie narostla o 2,5 %. U porovnání roku 2005 s konečným rokem 2009 se úroveň předproduktivního obyvatelstva zvýšila o 1,74 %. U poproduktivního obyvatelstva došlo za celé období k mírnému poklesu. Jeho míra se z roku 2005 (9 %) snížila pouze o půl procenta na 8,5 %. V porovnání jednotlivých let došlo k největší změně mezi roky 2006 a 2007, kdy z 9,4 % míra poklesla o 1,5 %, tedy na úroveň 7,9 %.

Graf 17: Vývoj imigrantů do Jihočeského kraje dle tříletých věkových skupin (podle ekonomické aktivity) v letech 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

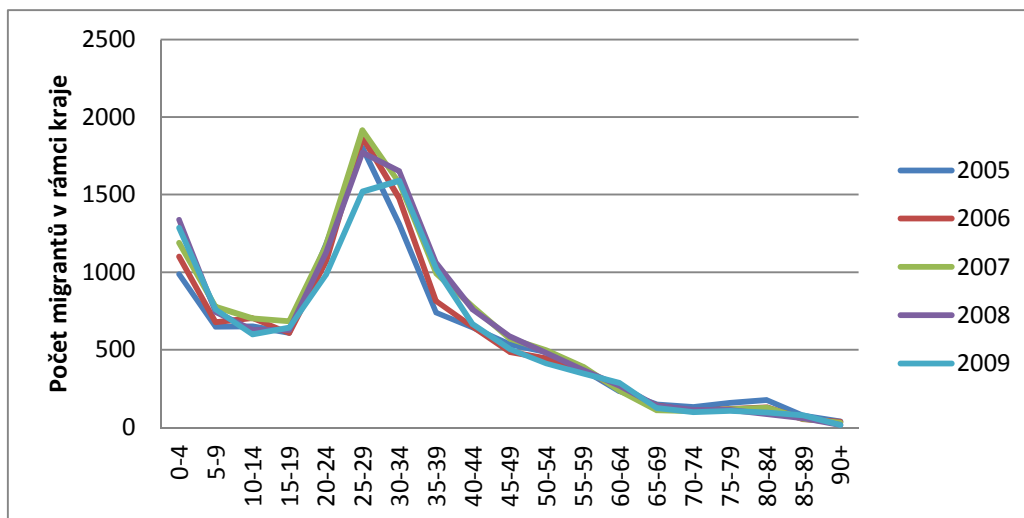
Co se týče věkové struktury migrantů, při sledování vnitřní migrace v rámci kraje pozorujeme, že nejvíce se stěhuje obyvatelstvo v produktivním věku, celkově se v této kategorii přestěhovalo 41 429 osob v rámci Jihočeského kraje. Podle pětiletých věkových skupin nejvíce měnilo své bydliště obyvatelstvo ve věku 25 – 29 let (8 876 osob). Naopak nejmenší počet migrantů je opět u skupiny 90 a více let (celkem změnilo místo svého bydliště 138 osob). I v celkovém pohledu se nejméně stěhují osoby v poproduktivním období, tedy ve skupině 65 a více let, kdy za pětileté období změnilo své bydliště jen 2 904 obyvatel.

Tabulka 21: Počet migrantů dle věkových skupin pohybujících se po území Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

Věk	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem
0-4	988	1 100	1 190	1 338	1 287	5903
5-9	648	678	776	744	761	3607
10-14	652	704	702	628	600	3286
15-19	610	608	685	629	642	3174
20-24	1 182	1 069	1 170	1 126	983	5530
25-29	1 801	1 869	1 915	1 772	1 519	8876
30-34	1 309	1 477	1 575	1 651	1 590	7602
35-39	739	814	993	1 059	1 025	4630
40-44	643	646	777	758	663	3487
45-49	536	486	573	587	505	2687
50-54	487	444	496	480	412	2319
55-59	373	377	391	370	348	1859
60-64	232	244	235	268	286	1265
65-69	148	141	111	139	126	665
70-74	132	106	104	113	98	553
75-79	159	119	117	112	106	613
80-84	177	130	127	85	96	615
85-89	75	53	55	60	77	320
90+	39	37	30	16	16	138
Celkem	10930	11102	12022	11935	11140	57129

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Graf 18: Počet migrantů dle věkových skupin Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

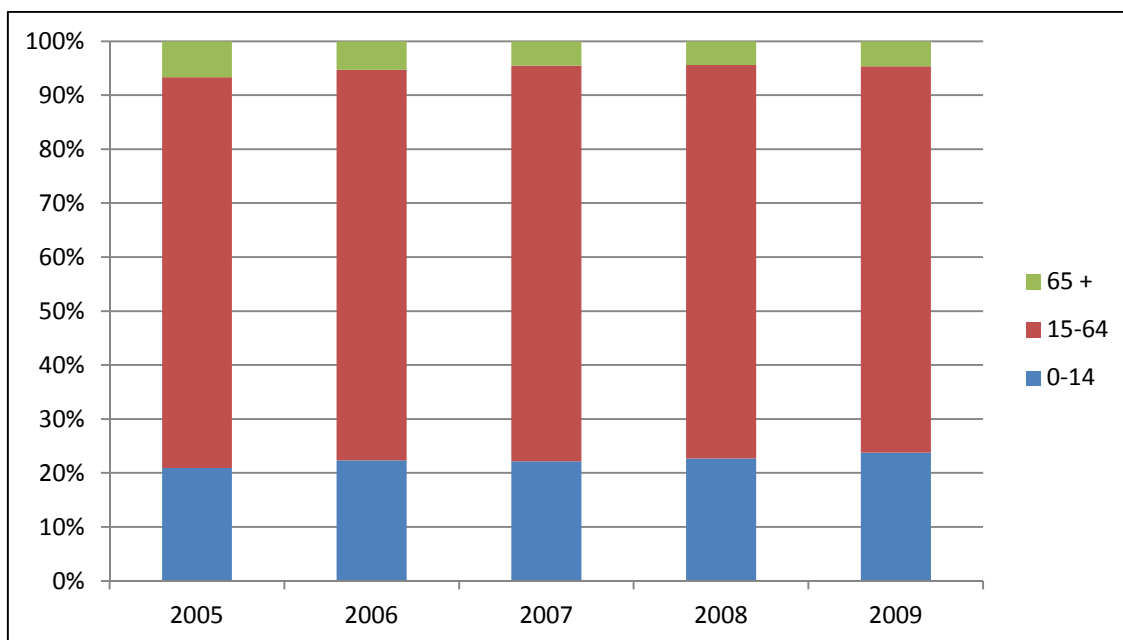
Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Tabulka 22: Počet migrantů dle tří věkových skupin stěhujících se v rámci Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

Věk	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem
0-14	2 288	2 482	2 668	2 710	2 648	12 796
15-64	7 912	8 034	8 810	8 700	7 973	41 429
65 +	730	586	544	525	519	2 904

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Graf 19: Vývoj migrantů podle tří věkových kategorií v rámci vnitřní migrace za roky 2005 – 2009 v relativním vyjádření

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Graf 19 znázorňuje, jak se měnil podíl jednotlivých věkových skupin v průběhu sledovaného období. V tomto ohledu nedocházelo k příliš velkým změnám. Největší zastoupení měla samozřejmě produktivní složka obyvatelstva a její míra se nějak výrazně neměnila. Menší změna proběhla jen mezi roky 2008 a 2009, kdy poklesla z úrovně 73 % na 71 %. U předproduktivní složky obyvatel docházelo k mírnému zvýšení, z 21 % v roce 2005 narostla celkem o tři procenta, tedy na 24 % v roce 2009. Naopak u poproduktivní složky docházelo spíše ke snižování procentuálního zastoupení. Její míra poklesla v roce 2006 ze 7 % na 5 % a tak se téměř udržela ve zbývajících letech (kromě roku 2009, kdy ještě poklesla na úroveň 4 %).

Nejvýraznější pokles v intenzitě celkového stěhování byl zjištěn u skupiny migrantů 25 – 29 let, přesto si tato věková kategorie zachovává prvenství v celkovém objemu migrantů. Nejvýraznější nárůst v intenzitě stěhování zaznamenáváme u skupiny 30 – 34 let, u které se objem migrantů za pětileté období zvýšil o 580 osob a tato věková

kategorie se tak řadí v objemu stěhujících se na druhé místo. Nejvyrovnanější skupinou se během let jeví kategorie 65 – 69 let, kde se ve sledovaném období měnily počty migrantů minimálně. Nejméně stěhující se skupinou lze označit skupinu 90 a více let, ve které se přestěhovalo pouze 220 osob za pět let.

Tabulka 23: Celková intenzita migrace obyvatelstva Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

Věk	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem
0-4	1 527	1 700	1 794	1 958	1 995	8 974
5-9	965	1 046	1 089	1 067	1 093	5 260
10-14	921	1 032	982	911	842	4 688
15-19	967	951	1 026	937	976	4 857
20-24	2 003	1 833	2 031	1 974	1 748	9 589
25-29	3 203	3 293	3 513	3 345	2 859	16 213
30-34	2 199	2 419	2 684	2 922	2 779	13 003
35-39	1 236	1 292	1 593	1 685	1 681	7 487
40-44	972	1 052	1 236	1 251	1 113	5 624
45-49	825	812	922	984	849	4 392
50-54	746	727	781	798	698	3 750
55-59	598	590	643	621	589	3 041
60-64	427	447	496	538	500	2 408
65-69	260	258	237	271	252	1 278
70-74	228	210	200	210	188	1 036
75-79	259	213	212	184	187	1 055
80-84	275	235	229	178	184	1 101
85-89	117	97	97	105	141	557
90+	58	65	43	31	23	220
Celkem	17 786	18 272	19 808	19 970	18 697	94 533

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Závěr

Hlavním zjištěním této práce bylo, že Jihočeský kraj měl téměř za celé sledované období migrační zisk (nepatrnou výjimkou byl rok 2005, kdy se migrační saldo dostalo do minusových hodnot: -38 osob). Z celkového pohledu však kraj i v tomto období pokračoval ve stejném trendu (migračních zisků), jako tomu bylo již od 70. let. Ačkoliv to nejsou nijak zvlášť výrazné zisky, neboť kraj získal během sledovaného období pouze 500 nových obyvatel, stále to lze považovat za příznivý stav. Pokud se přihlédneme i k migračním ziskům ze zahraniční migrace, pak je kraj ziskový mnohem více. Nejvyšší ztráta stavu obyvatel migrací za celé období byla zaznamenána u okresu Český Krumlov. Naopak nejvyšší migrační zisky v absolutním i relativním vyjádření vykazoval v každém roce okres České Budějovice, tím se potvrdila má první hypotéza, která uváděla skutečnost, že nejvyšší migrační přitažlivost z jihočeských okresů budou vykazovat právě výše zmíněné České Budějovice, které měly v každém sledovaném roce nejvyšší absolutní kladné migrační saldo i migrační objem. Z hlediska relativního migračního salda opět dosahovaly každý rok nejvyšší úroveň České Budějovice s jedinou výjimkou v roce 2005, kdy nejvyšší hrubou míru migračního salda měl okres Jindřichův Hradec (JH – 0,58 ‰, ČB – 0,43 ‰). Jako důvody jsem uvedla lepší pracovní příležitost, bytovou situaci, Jihočeskou univerzitu, svou roli zde potažmo hraje i probíhající suburbanizace, tj. stěhování obyvatel do zázemí velkých měst, například právě Českých Budějovic.

Celkový migrační objem se během sledovaných let kontinuálně zvyšoval, ale v roce 2009 došlo ke zlomu (snížení MO), který byl způsoben ekonomickou krizí, a dá se předpokládat, že i v následujících letech nebude migrace stoupat. Tím se tedy potvrdila další z hypotéz, která předvíдалa snížení celkové intenzity migrace v roce 2009 díky zmíněné ekonomické krizi.

Z analýzy migračních toků byl nejvýznamnější emigrační a zároveň i imigrační proud Jihočeského kraje a hlavního města Prahy (podíl z celkové míry emigrace – 30 %, imigrace – 24 %) a na druhém místě Středočeského kraje (podíl z celkové míry emigrace – 20 %, imigrace – 17 %). Velice slabé imigrační proudy (do Jihočeského kraje) byly zjištěny například u Zlínského (2 %) či Pardubického kraje (3 %) a nejslabší emigrační toky z Jihočeského kraje opět do Zlínského kraje (1 %) či do Olomouckého (2 %). Silnější migrační toky byly zaznamenány spíše u krajů, které leží v kratší vzdálenosti od zájmového Jihočeského kraje.

Při charakteristice migrantů z hlediska pohlaví vyšla najevo vyšší územní mobilita ženského pohlaví. Z hlediska pětileté emigrace a imigrace jasně převažovaly ženy, v detailnějším pohledu na jednotlivé roky došlo k jedinému vychýlení, a to v roce 2009, kdy bylo zjištěno o deset mužů (emigrantů) více než žen.

Z pohledu hodnocení věkových skupin migrantů vyšlo najevo, že v Jihočeském kraji za celé období vykazuje nejvyšší intenzitu migrace v absolutním vyjádření věková skupina 25 – 29 let, která za celé období dosáhla migračního objemu (vnější migrace) 7 337 osob, pokud se započítá i vnitřní migrace v rámci kraje, pak migrační objem činí 16 213 migrantů. Vyšší migrační intenzitu vykazují také kategorie 30 – 34, 20 – 24, 35 – 39 a 40 – 44 let. Všechny tyto skupiny měly za celé sledované období migrační objem vyšší než tisíc migrantů. Tím se opět potvrzuje hypotéza polemizující o tom, že nejvyšší migrační intenzitu budou vykazovat spíše mladší obyvatelé. Z hlediska migračního salda dosáhla nejvyšší úrovně kategorie 60 – 64 let a pro kraj se tak stala nejvíce ziskovou věkovou skupinou, naopak nejvyššího záporného salda dosáhla kategorie 25 – 29 let. Co se týče vlivu vybraných krajů České republiky na věkovou strukturu kraje, pak podle Billeterova indexu vyplývá, že imigranti z Ústeckého kraje Jihočeský kraj výrazně omlazují, tak jako imigranti z Prahy.

Bakalářská práce analyzovala základní ukazatele migrace a charakteristiky migrantů v Jihočeském kraji za období let 2005 – 2009. Provedení práce bylo relativně složité kvůli velkému množství dat, která musela být zpracována a následně správně utříděna do smysluplných tabulek, aby se z nich daly získávat potřebné informace. Používané metody během práce se prokázaly jako vhodné pro tento druh analýzy a v úvodu stanované cíle tak byly splněny.

Seznam použitých zdrojů

- ALEŠ, M. (2001): Vnitřní migrace v České republice v letech 1980-1999. Demografie, 43, č. 3, s. 187-201
- ANDRLWE, A., SRB, V. (1989): Populační, ekonomický a národnostní vývoj pohraničních okresů ČSR od roku 1930 do roku 2010. Terplan, Praha.
- BARTOŇOVÁ, D., DRBOHLAV, D. (1993): Migrační atraktivita v regionálním pohledu (okresy ČR v letech 1961 – 1991). Demografie, 35 (2): s. 95-107
- BARTOŇOVÁ, D. (1997): Demografické aspekty vnitřní a zahraniční migrace v České republice v 90. letech. Demografie, 39 (4): s. 248-256
- BENEDOVÁ, M. (2012): Migrace obyvatelstva v regionu ORP Kaplice. Bakalářská práce. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 58 s.
- BICANOVÁ, S. (2012): Migrace obyvatelstva v regionu ORP České Budějovice. Bakalářská práce. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 71 s.
- BULKOVÁ, T. (2012): Migrace obyvatelstva v regionu ORP Blatná. Bakalářská práce. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 74 s.
- ČEKAL, J. (2006): Jihočeský kraj: regionálně geografická analýza prostorové mobility obyvatelstva. Disertační práce. Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 105 s.
- ČERMÁK, Z. (1997): Geografické aspekty vnitřní migrace v České republice. Demografie, č. 4, s. 242-248
- ČERMÁK, Z. (2005): Migrace a suburbanizační procesy v ČR. Demografie č. 3, s. 169-176
- FIALOVÁ, L. (1996): Dějiny obyvatelstva českých zemí. Praha: Mladá fronta, 400 s.
- HAVEL, R. (2003): Pohyb obyvatel podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v roce 2003. Demografie, č. 4, s. 290-297
- CHÁBERA, S. a kol., (1987): Příroda na Šumavě, 181 s.
- CHÁBERA, S. (1998): Fyzický zeměpis Jižních Čech, 139 s.
- JOHNSTON, J., GREGORY, D., PRATT, G., WATTS, M. eds. (2003): The Dictionary of Human Geography. Blackwell Publishing, Oxford, s. 697-699
- JURČOVÁ, D. (2005): Slovník demografických pojmů. INFOSTAT, Bratislava, 72 s.
- KADLEC, P. (2007): Areály maximálního zalidnění jako metoda hodnocení koncentrace obyvatelstva. Diplomová práce. Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 69 s.

- KALIBOVÁ K. a kol. (1993): Demografie (nejen) pro demografy. Sociologický ústav AV ČR
- KALIBOVÁ K. a kol. (2009): Demografie (nejen) pro demografy. Sociologický ústav AV ČR, 241 s.
- KLUFOVÁ, R. (2008): Základy demografie. České Budějovice, Ekonomická fakulta JČU, 205 s.
- KLUFOVÁ R., POLÁKOVÁ Z. (2010): Demografické metody a analýzy. Praha, 308 s.
- KOCANDOVÁ, J. (2009): Migrace v regionu Českých Budějovic od roku 1992. Diplomová práce. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 58 s.
- KORČÁK, J. (1972): Populační vývoj jižních Čech. Sborník Československé společnosti zeměpisné, 77 (1):s. 29-36.
- KRAFT, S., KUBEŠ, J. (2011): Periferní oblasti jižních Čech a jejich sociálně populační stabilita. Sociologický časopis, č. 4, s. 805-829
- KUČERA, M. (2008): Padesát let hodnocení populačního vývoje České republiky. Demografie, č. 4, s. 230-240
- KUPISZEWSKI, M., DRBOHLAV, D., REES, P., DURHAM, H. (1999): Vnitřní migrace a regionální populační dynamika – Česká republika na pozadí evropských trendů. Geografie – Sborník ČGS, 104, č. 2, s. 89-105
- SRB, V. (2004): 1000 let obyvatelstva českých zemí. Praha: Karolinum, 275 s.
- MIŠTERA, L. a kol. (1984): Geografie krajů ČSSR, 339 s.
- VALÍK, J. (2000): Komplexní fyzicko-geografická charakteristika Budějovického kraje. Diplomová práce. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 109 s.
- SRB, V. (2001): Zahraniční stěhování obyvatelstva na území českých zemí 1879 – 2000. Demografie č. 3, s. 202-208
- PAVLÍK, Z. a kol. (1986): Základy demografie. Praha, Academia, 732 s.
- PAVLÍK Z., KALIBOVÁ K. (2005): Mnohojazyčný demografický slovník. Praha, 184 s.
- POPJAKOVÁ, D. (2007): Zmeny vekovej štruktúry migrantov v ostatnom decéniu (příklad Petržalky – ubránnej štruktúry Bratislavy). Demografie, 49 (4): s. 307-320
- POPJAKOVÁ, D. (2013): Populační vývoj Jižních Čech. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 10 s.
- ROUBÍČEK, V. (1997): Úvod do demografie. CODEX Bohemia, Praha, 352 s.
- SRB, V., HRUŠKOVÁ, V. (2003): Jakou migrační politiku České republiky do roku 2050? Demografie, 45 (1): s. 42-46

SRB, V. (2005): Vnitrostátní stěhování v České republice podle důvodů a druhů stěhování 1993-2001. *Demografie*, 47, č. 1, s. 67-70

ŠITNEROVÁ, S. (2012): Migrace obyvatelstva v regionu ORP Milevsko. Bakalářská práce. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 99 s.

TOUŠEK, V. a kol. (2005): Česká republika – portréty krajů. Praha, 136 s.

VOTLUČKA, V. (1970): Vliv migrace na vývoj obyvatelstva. *Demografie*, 12, č. 1, s. 23-26

Internetové zdroje

České dráhy v Jihočeském kraji [online]. 2012 [cit. 2013-01-15]. Dostupný z WWW: <http://www.cd.cz/jihocesky-kraj/cd-jihocesky-kraj/-5967/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Demografický, sociální a ekonomický vývoj Jihočeského kraje v letech 2000 až 2004*. [online]. 2005 [cit. 2012-10-06]. Dostupný z WWW:

[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/demograficky_socialni_a_ekonomicky_vyvoj_jihoceskeho_kraje_v letech_2000_az_2004/\\$File/e13310505.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/demograficky_socialni_a_ekonomicky_vyvoj_jihoceskeho_kraje_v letech_2000_az_2004/$File/e13310505.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihočeského kraje v roce 2008*. [online]. 2008 [cit. 2012-10-06]. Dostupný z WWW:

[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2008/\\$File/JHC_2008.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2008/$File/JHC_2008.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihočeského kraje v roce 2009*. [online]. 2009 [cit. 2012-10-06]. Dostupný z WWW:

[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2009/\\$File/JHC_2009.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2009/$File/JHC_2009.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Věkové složení obyvatel Jihočeského kraje*. [online]. 2011a [cit. 2012-10-03]. Dostupný z WWW:

http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_jihoceskeho_kraje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihočeského kraje v roce 2010*. [online]. 2011b,c [cit. 2012-10-06]. Dostupný z WWW:

[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2010/\\$File/JHC_2010.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2010/$File/JHC_2010.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Vybrané údaje o správních obvodech obcí s rozšířenou působností Jihočeského kraje k 31. 12. 2011*. [online]. 2011 [cit. 2012-10-06]. Dostupný z WWW:

[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/2A001CFC92/\\$File/w-31130212q1s1.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/2A001CFC92/$File/w-31130212q1s1.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Okresy*. [online]. 2012a [cit. 2012-10-06]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/okresy>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *HDP, regionální účty*. [online]. 2012b [cit. 2012-10-06]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/hdp-xc>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Doprava*. [online]. 2012c [cit. 2012-10-08]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/doprava-xc>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Míra nezaměstnanosti v Jihočeském kraji v letech 2005 až 2012*. [online]. 2012d [cit. 2012-09-29]. Dostupný z WWW: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/mira_nezamestnanosti_v_jihoceskem_kraji_v_letech_2005_az_2012

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Statistická ročenka Jihočeského kraje 2012* [online]. 2012e [cit. 2012-09-27]. Dostupný z WWW: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FEABD/\\$File/31101112g05.JPG](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FEABD/$File/31101112g05.JPG)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihočeského kraje v roce 2011* [online]. 2012f,g [cit. 2012-09-27]. Dostupný z WWW: [http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2011/\\$File/JHC_2011.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2011/$File/JHC_2011.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Průměrná míra registrované nezaměstnanosti podle okresů ČR*. [online]. 2013a [cit. 2012-10-06]. Dostupný z WWW: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA6010PC_OK&q_rezim=1&vo=null&q_text=&kapitola_id=15

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Bilance obyvatelstva ve městech v roce 2012*. [online]. 2013b [cit. 2012-10-06]. Dostupný z WWW: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/bilance_obyvatelstva_ve_mestech

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Charakteristika kraje*. [online]. 2013c [cit. 2012-10-05]. Dostupný z WWW: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje

Kubova Huť – nejvyšší položená železniční stanice ČR [online]. 2012 [cit. 2013-01-15]. Dostupný z WWW: <http://www.kudyznudy.cz/Aktivity-a-akce/Aktivity/Kubova-Hut.aspx>

Migrace [online]. 2004 [cit. 2013-02-20]. Dostupný z WWW: http://www.demografie.info/?cz_migrace=&PHPSESSID=dccb9f08e8cd6c53567572514dcb43d1

O městě [online]. 2012 [cit. 2013-01-20]. Dostupný z WWW: <http://www.c-budejovice.cz/cz/mesto/o-meste/stranky/o-meste.aspx>

Seznam tabulkových a grafických příloh

Seznam tabulek

- Tabulka 1:** Výpočty k hodnocení migrace
- Tabulka 2:** Administrativní členění Jihočeského kraje – základní charakteristika
- Tabulka 3:** Dopravní infrastruktura v Jihočeském kraji v roce 2011
- Tabulka 4:** Celková migrační bilance Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
- Tabulka 5:** Bilance vnější migrace v Jihočeském kraji za roky 2005 – 2009
- Tabulka 6:** Celková migrace Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
- Tabulka 7:** Bilance zahraniční migrace za roky 2005 – 2009
- Tabulka 8:** Vývoj imigračních a emigračních toků Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
- Tabulka 9:** Migrační objem a migrační saldo Jihočeského kraje ve vztahu k ostatním krajům ČR za roky 2005 – 2009
- Tabulka 10:** Počty emigrantů a imigrantů jednotlivých okresů Jihočeského kraje ve vztahu k ostatním krajům České republiky v letech 2005 – 2009
- Tabulka 11:** Migrační saldo jihočeských okresů v letech 2005 – 2009
- Tabulka 12:** Absolutní počet migrantů a hrubá míra migračního objemu v rámci vnitřní migrace – mezi obcemi vybraného okresu v letech 2005 – 2009
- Tabulka 13:** Emigrace a imigrace, HME a HMI jednotlivých okresů v rámci Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
- Tabulka 14:** Meziokresní migrace v rámci Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009
- Tabulka 15:** Migrační bilance Jihočeského kraje s vybranými státy světa za roky 2005 – 2009
- Tabulka 16:** Pohlavní struktura emigrantů z Jihočeského kraje, imigrantů do kraje a v rámci vnitřní migrace Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
- Tabulka 17:** Migrační saldo podle pohlaví Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009
- Tabulka 18:** Migrační saldo a HMMS věkových skupin Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
- Tabulka 19:** Billeterův index migrantů Jihočeského kraje, Prahy, Ústeckého kraje a České republiky za roky 2005 – 2009
- Tabulka 20:** Migrační saldo věkových skupin Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
- Tabulka 21:** Počet migrantů dle věkových skupin pohybujících se po území Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
- Tabulka 22:** Počet migrantů dle tří věkových skupin stěhujících se v rámci Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
- Tabulka 23:** Celková intenzita migrace obyvatelstva Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009

Seznam map

- Mapa 1:** Administrativní členění Jihočeského kraje
Mapa 2: Migrační salda jihočeských okresů v letech 2005 – 2009
Mapa 3: Emigranti z jihočeských okresů do ostatních krajů ČR v letech 2005 – 2009
Mapa 4: Imigranti z krajů ČR do jihočeských okresů v letech 2005 – 2009
Mapa 5: Migrační toky imigrantů z krajů ČR do Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009
Mapa 6: Migrační toky emigrantů z Jihočeského kraje do ostatních krajů ČR za roky 2005 – 2009

Seznam grafů

- Graf 1:** Míra nezaměstnanosti v okresech Jihočeského kraje a v ČR v letech 2005 – 2009
Graf 2: Meziroční změny počtu obyvatel Jihočeského kraje za roky 2005 – 2010
Graf 3: Věkové složení obyvatelstva Jihočeského kraje v roce 2011 a 2001
Graf 4: Věková struktura obyvatelstva Jihočeského kraje v rozmezí let 2005 – 2010
Graf 5: Vývoj hrubé míry emigrace, imigrace a migračního salda Jihočeského kraje v období 2005 – 2009
Graf 6: Podíl jednotlivých krajů České republiky na imigraci do Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009
Graf 7: Podíl jednotlivých krajů České republiky na emigraci z Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009
Graf 8: Počet imigrantů z vybraných zemí světa do Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009
Graf 9: Počet emigrantů do vybraných zemí světa z Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009
Graf 10: Vývoj počtu emigrantů podle pohlaví Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009
Graf 11: Vývoj počtu imigrantů podle pohlaví Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009
Graf 12: Podíl pohlaví na celkovém objemu vnější migrace Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
Graf 13: Podíl pohlaví na objemu vnitřní migrace Jihočeského kraje v letech 2005 – 2009
Graf 14: Počet emigrantů z Jihočeského kraje dle věkových skupin v letech 2005 – 2009
Graf 15: Počet imigrantů do Jihočeského kraje dle věkových skupin v letech 2005 – 2009
Graf 16: Vývoj emigrantů z Jihočeského kraje dle tříletých věkových skupin (podle ekonomické aktivity) v letech 2005 – 2009
Graf 17: Vývoj imigrantů do Jihočeského kraje dle tříletých věkových skupin (podle ekonomické aktivity) v letech 2005 – 2009
Graf 18: Počet migrantů dle věkových skupin Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

Graf 19: Vývoj migrantů podle tří věkových kategorií v rámci vnitřní migrace za roky 2005 – 2009 v relativním vyjádření

Seznam příloh

- Příloha 1:** Střední stavy obyvatel okresů Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009
- Příloha 2:** Emigrace z okresu České Budějovice v letech 2005 – 2009
- Příloha 3:** Emigrace z okresu Český Krumlov v letech 2005 – 2009
- Příloha 4:** Emigrace z okresu Jindřichův Hradec v letech 2005 – 2009
- Příloha 5:** Emigrace z okresu Písek v letech 2005 – 2009
- Příloha 6:** Emigrace z okresu Prachatice v letech 2005 – 2009
- Příloha 7:** Emigrace z okresu Strakonice v letech 2005 – 2009
- Příloha 8:** Emigrace z okresu Tábor v letech 2005 – 2009
- Příloha 9:** Imigrace do okresu České Budějovice v letech 2005 – 2009
- Příloha 10:** Imigrace do okresu Tábor v letech 2005 – 2009
- Příloha 11:** Imigrace do okresu Strakonice v letech 2005 – 2009
- Příloha 12:** Imigrace do okresu Prachatice v letech 2005 – 2009
- Příloha 13:** Imigrace do okresu Písek v letech 2005 – 2009
- Příloha 14:** Imigrace do okresu Jindřichův Hradec v letech 2005 – 2009
- Příloha 15:** Imigrace do okresu Český Krumlov v letech 2005 – 2009
- Příloha 16:** Počet emigrantů a imigrantů Jihočeského kraje podle věkových skupin za roky 2005 – 2009
- Příloha 17:** Počet emigrantů dle tří věkových skupin v Jihočeském kraji v letech 2005 – 2009
- Příloha 18:** Počet imigrantů dle tří věkových skupin v Jihočeském kraji v letech 2005 – 2009
- Příloha 19:** Vývoj počtu migrantů v rámci vnitřní migrace v Jihočeském kraji za roky 2005 – 2009
- Příloha 20:** Počty emigrantů z Jihočeského kraje do jiných států světa za roky 2005 – 2009
- Příloha 21:** Počty imigrantů do Jihočeského kraje z jiných států světa za roky 2005 – 2009

Přílohy

Příloha 1: Střední stavy obyvatel okresů Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

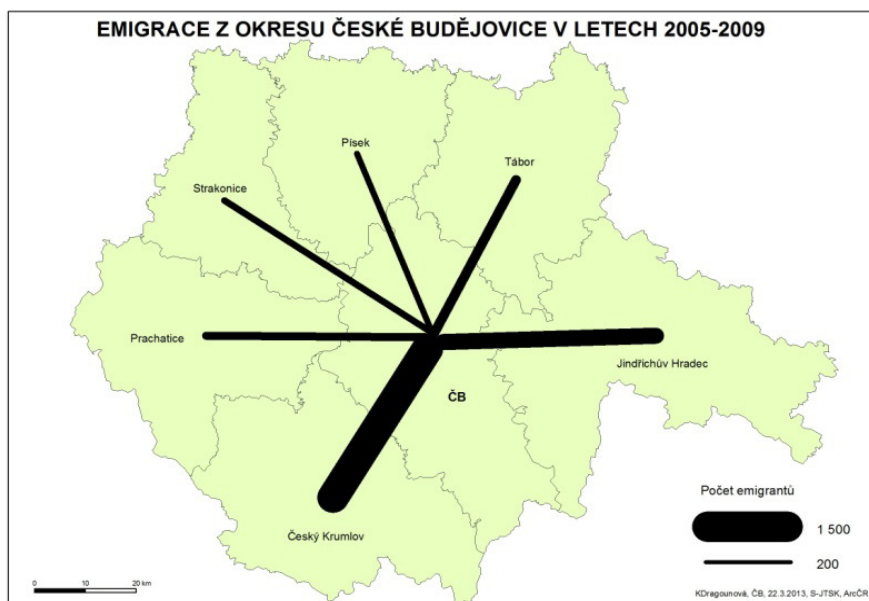
Rok	Okres	Stav 1 7
2005	CZ0311	180 036
2005	CZ0312	60 450
2005	CZ0313	92 691
2005	CZ0314	70 373
2005	CZ0315	51 546
2005	CZ0316	69 455
2005	CZ0317	102 215
Celkem	Jihočeský kraj	626 766
2006	CZ0311	181 315
2006	CZ0312	60 921
2006	CZ0313	92 744
2006	CZ0314	70 442
2006	CZ0315	51 407
2006	CZ0316	69 779
2006	CZ0317	102 223
Celkem	Jihočeský kraj	628 831
2007	CZ0311	183 240
2007	CZ0312	61 053
2007	CZ0313	92 630
2007	CZ0314	70 302
2007	CZ0315	51 410
2007	CZ0316	70 381
2007	CZ0317	102 371
Celkem	Jihočeský kraj	631 387
2008	CZ0311	184 845
2008	CZ0312	61 364
2008	CZ0313	92 838
2008	CZ0314	70 460
2008	CZ0315	51 476
2008	CZ0316	71 020
2008	CZ0317	102 611
Celkem	Jihočeský kraj	634 614
2009	CZ0311	186 151
2009	CZ0312	61 616
2009	CZ0313	93 179
2009	CZ0314	70 536
2009	CZ0315	51 565
2009	CZ0316	71 038
2009	CZ0317	102 930
Celkem	Jihočeský kraj	637 015

Zdroj: ČSÚ (2013), vlastní výpočty

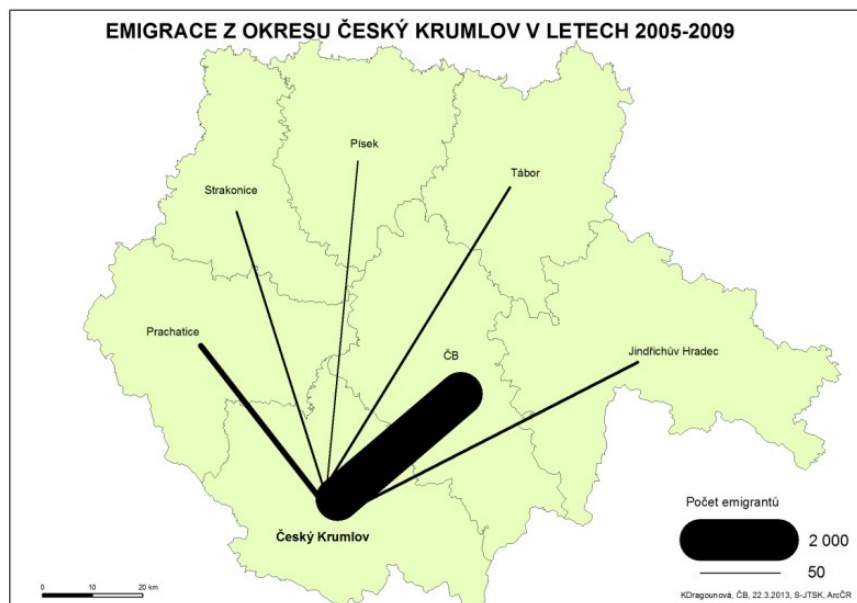
Poznámka: CZ0311 – České Budějovice, CZ0312 – Český Krumlov, CZ0313 – Jindřichův Hradec, CZ0314 – Písek, CZ0315 – Prachatice, CZ0316 – Strakonice, CZ0317 – Tábor

Příloha 2 – 8: Emigrační toky v rámci okresů Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

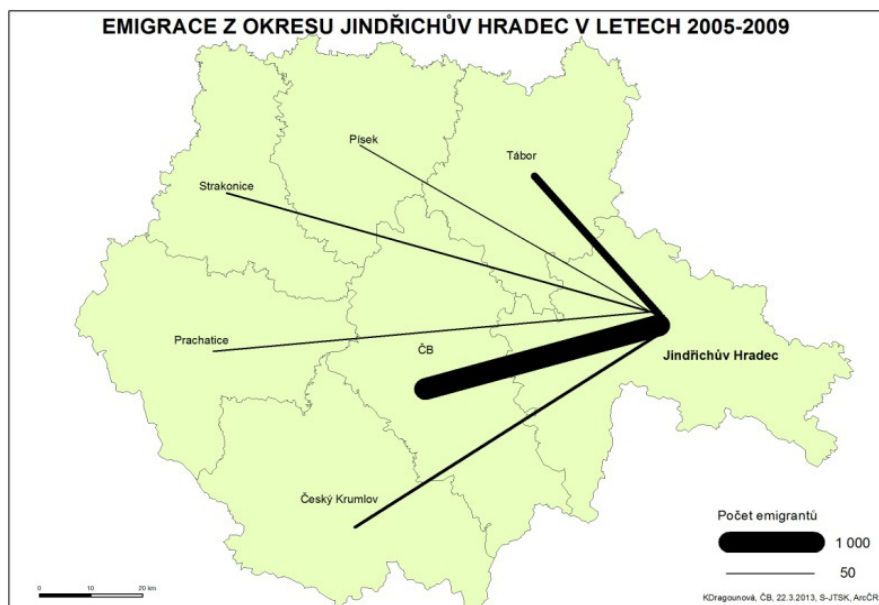
Příloha 2

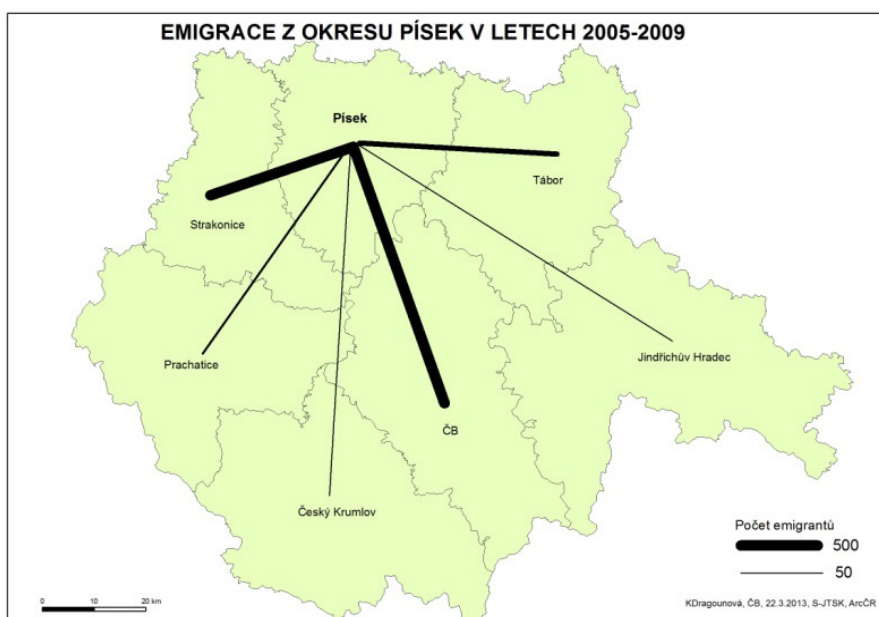
Příloha 3

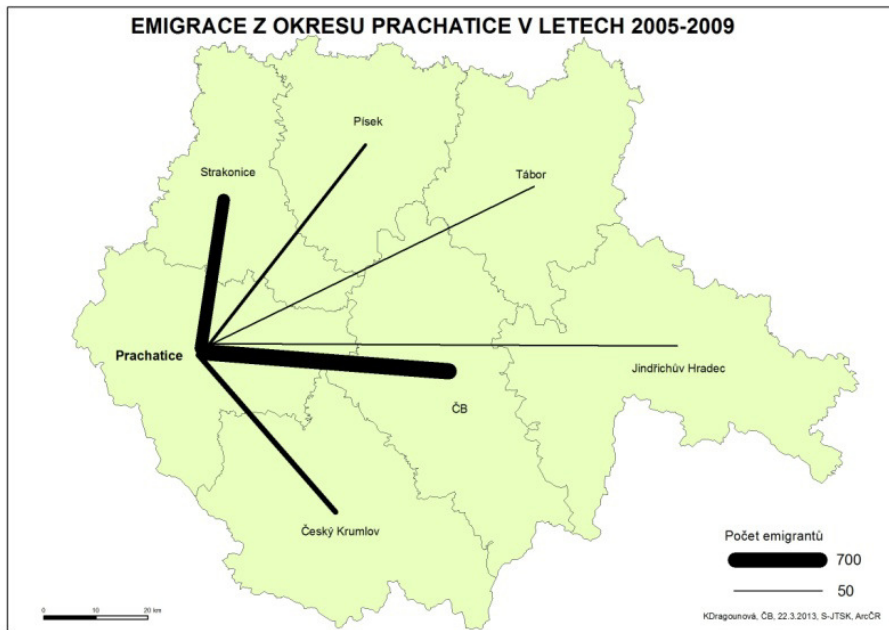
Příloha 4

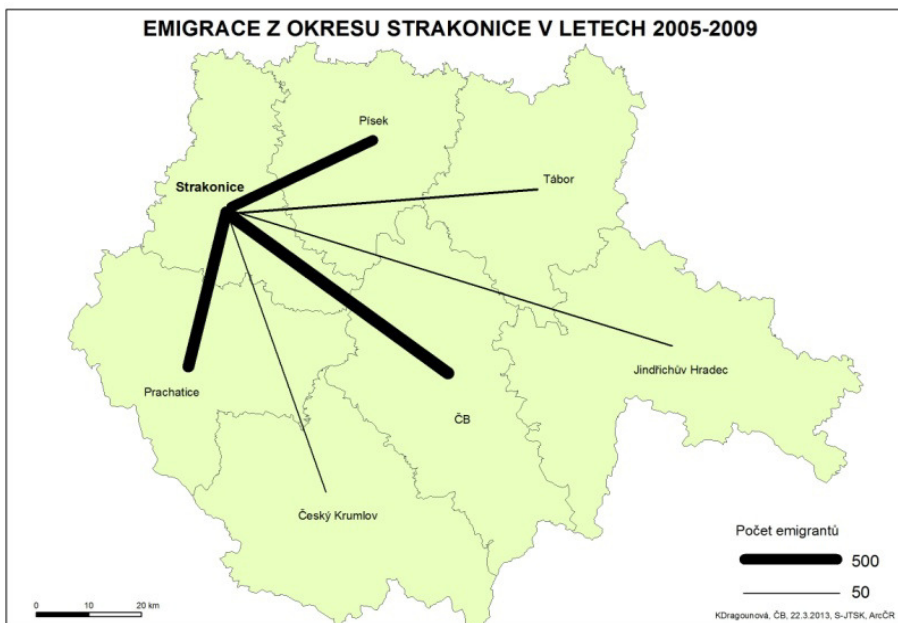
Příloha 5

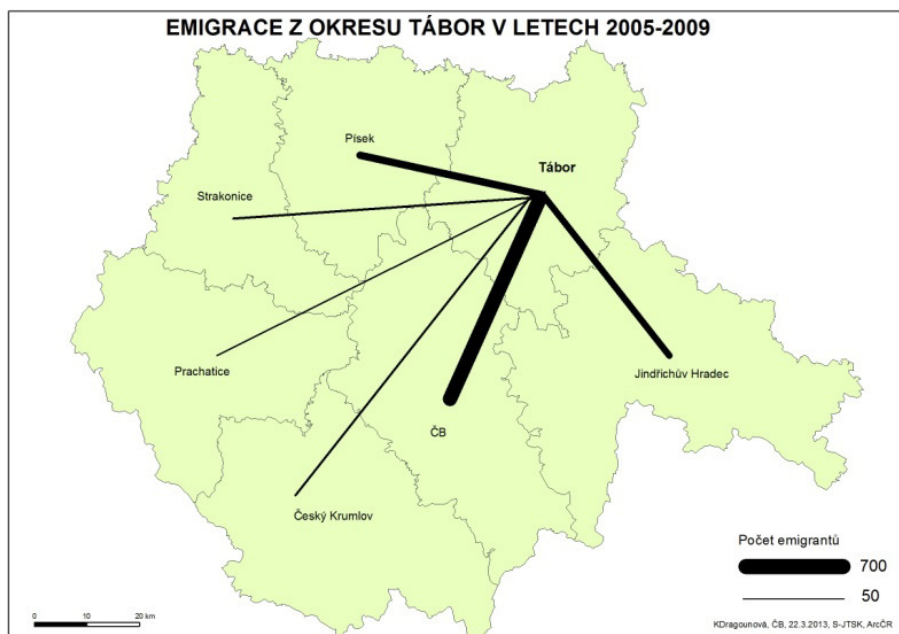
Příloha 6

Příloha 7

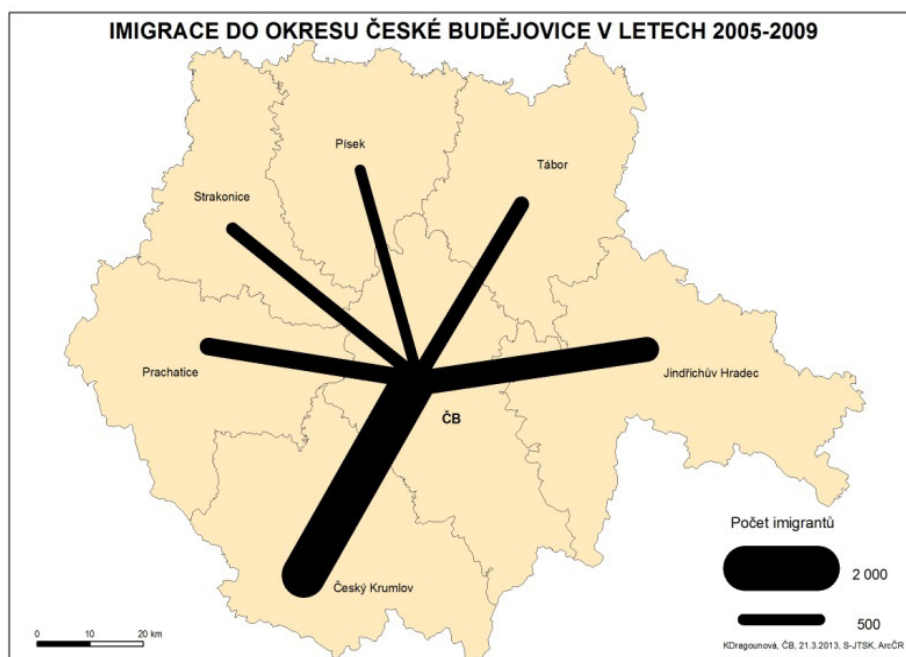

Příloha 8

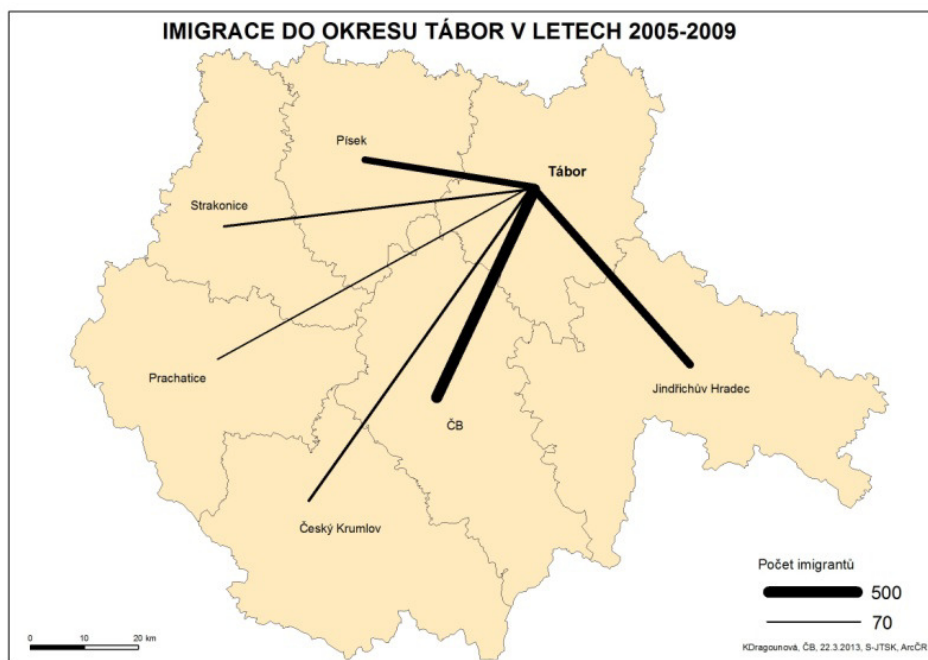

Příloha 9 – 15: Imigrační toky v rámci okresů Jihočeského kraje za roky 2005 – 2009

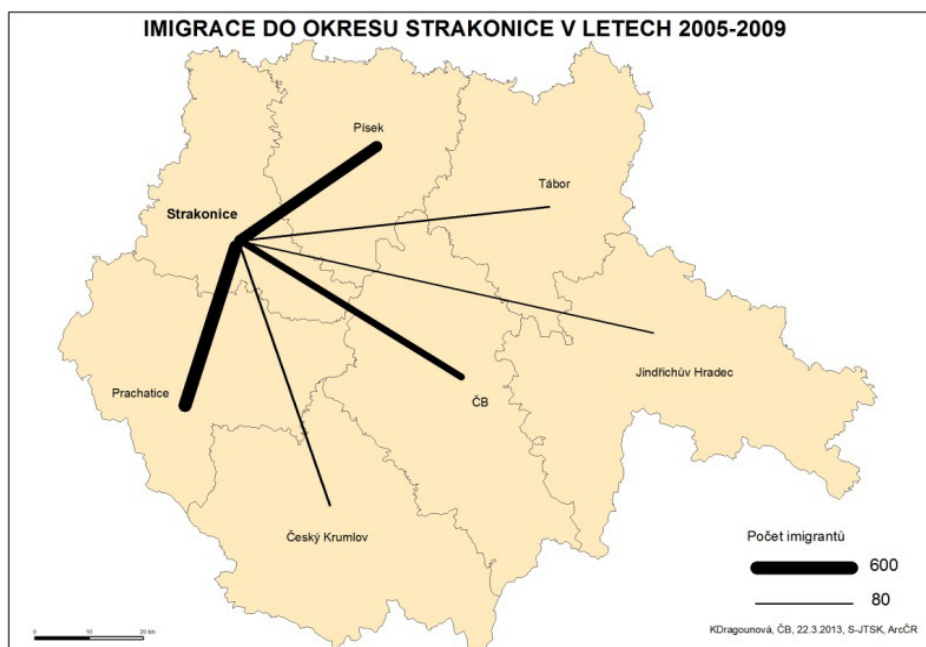
Příloha 9

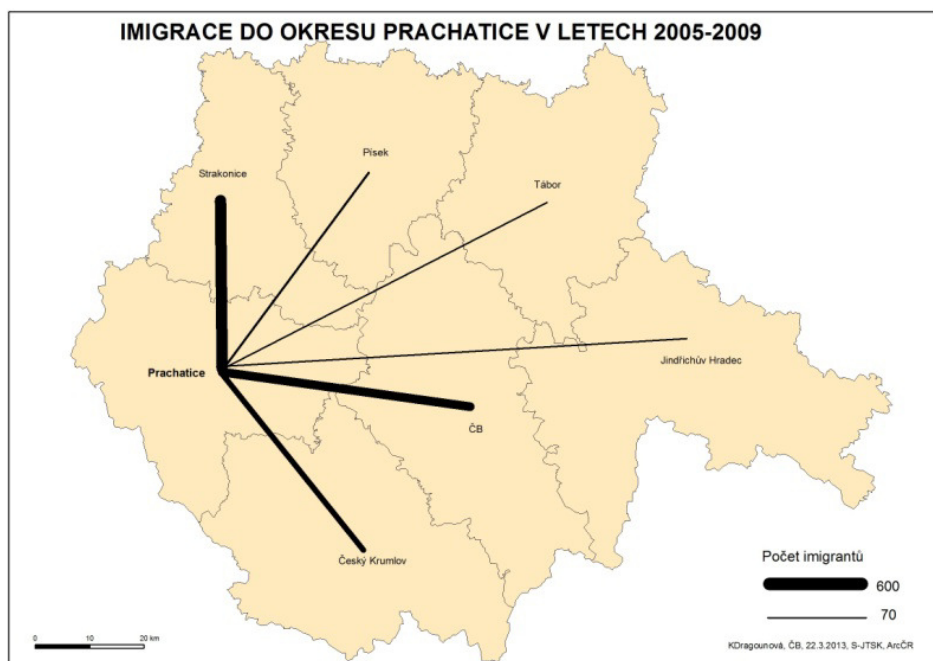
Příloha 10

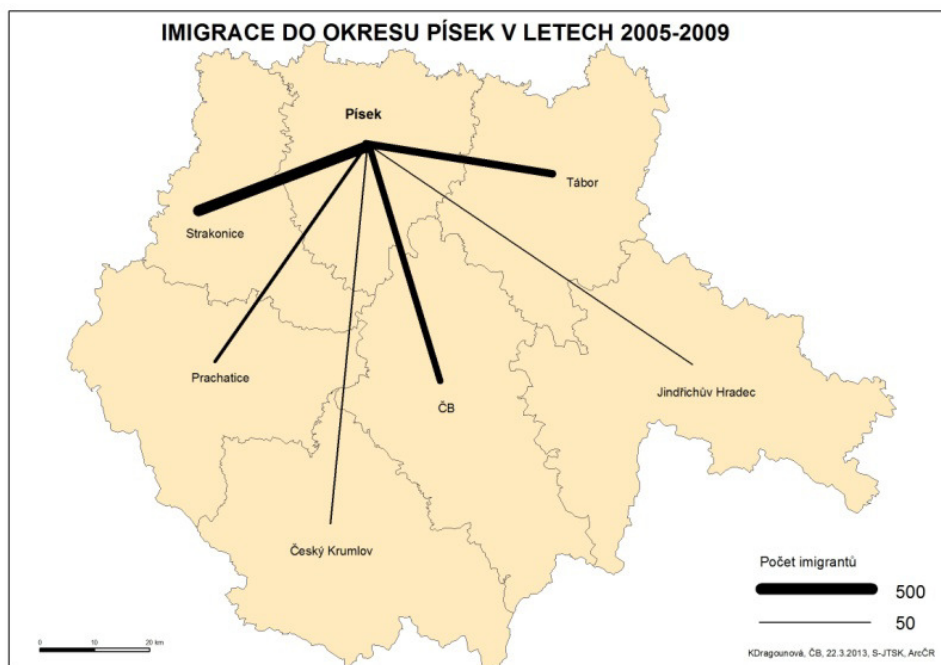
Příloha 11

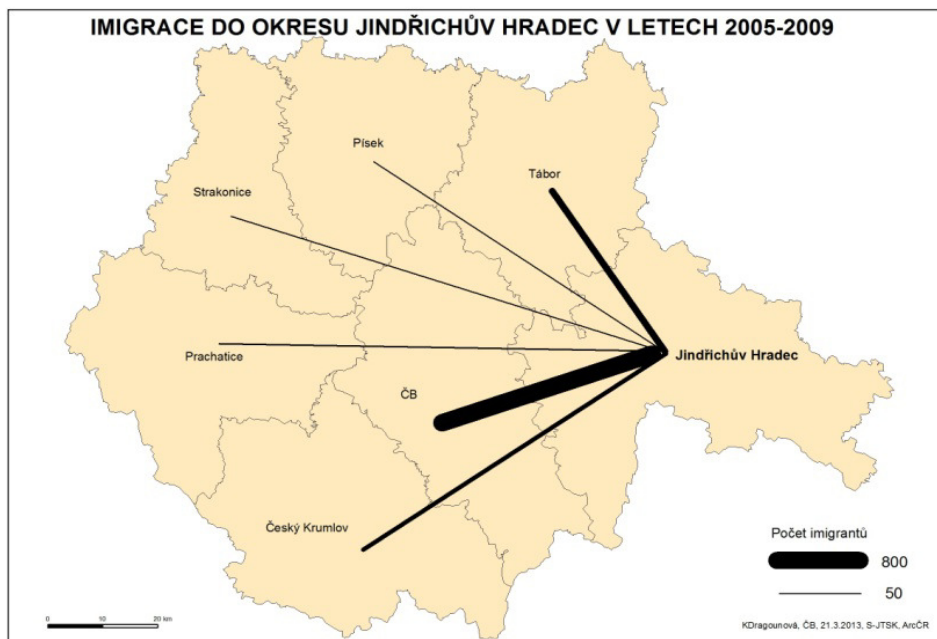
Příloha 12

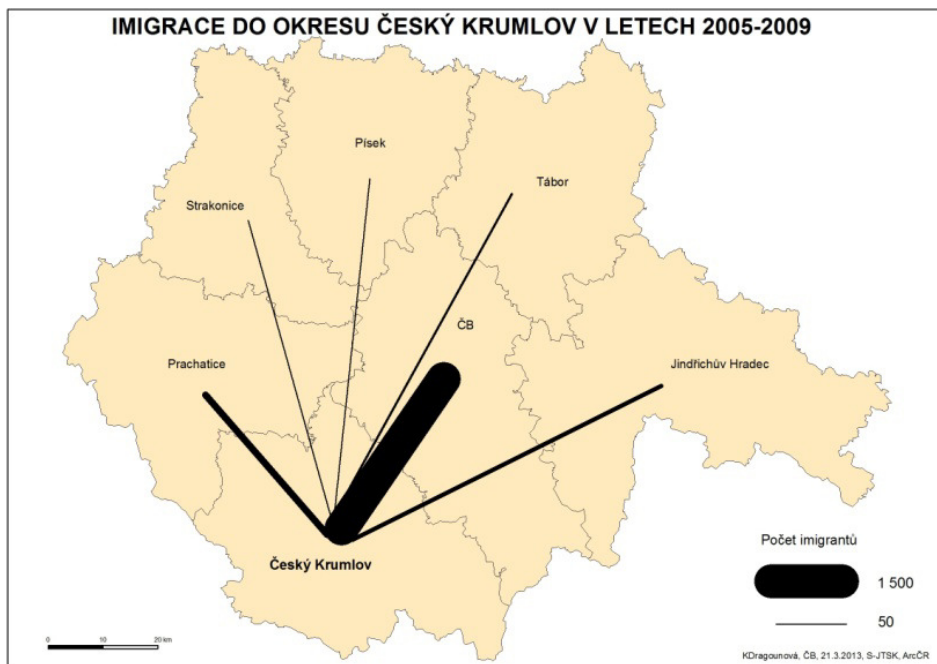
Příloha 13

Příloha 14

Příloha 15

Zdroj: ArcČR 500, ČSÚ (2011)

Příloha 16: Počet emigrantů a imigrantů Jihočeského kraje podle věkových skupin za roky 2005 – 2009

Věk	2005		2006		2007		2008		2009		Celkem	
	I	E	I	E	I	E	I	E	I	E	I	E
0-4	272	267	315	285	324	280	341	279	385	323	1 637	1434
5-9	158	159	188	180	178	135	187	136	193	139	904	749
10-14	129	140	182	146	154	126	165	118	123	119	753	649
15-19	201	156	197	146	176	165	167	141	178	156	919	764
20-24	388	433	362	402	404	457	359	489	346	419	1 859	2 200
25-29	587	815	576	848	669	929	672	901	574	766	3 078	4 259
30-34	376	514	408	534	510	599	592	679	567	622	2 453	2 948
35-39	240	257	231	247	268	332	307	319	302	354	1 348	1 509
40-44	175	154	206	200	221	238	248	245	220	230	1 070	1 067
45-49	162	127	170	156	193	156	218	179	170	174	913	792
50-54	137	122	176	107	163	122	190	128	163	123	829	602
55-59	138	87	137	76	174	78	172	79	159	82	780	402
60-64	143	52	149	54	190	71	187	83	154	60	823	320
65-69	76	36	91	26	86	40	98	34	91	35	442	171
70-74	60	36	68	36	62	34	64	33	67	23	321	162
75-79	69	31	65	29	57	38	43	29	65	16	299	143
80-84	61	37	69	36	76	26	57	36	57	31	320	166
85-89	24	18	29	15	21	21	32	13	45	19	151	86
90+	13	6	18	10	9	4	7	8	6	1	53	29

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Příloha 17: Počet emigrantů dle tří věkových skupin v Jihočeském kraji v letech 2005 – 2009

Věk	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem
0-14	566	611	541	533	581	2 832
15-64	2 717	2 770	3 147	3 243	2 986	14 863
65+	164	152	163	153	125	757

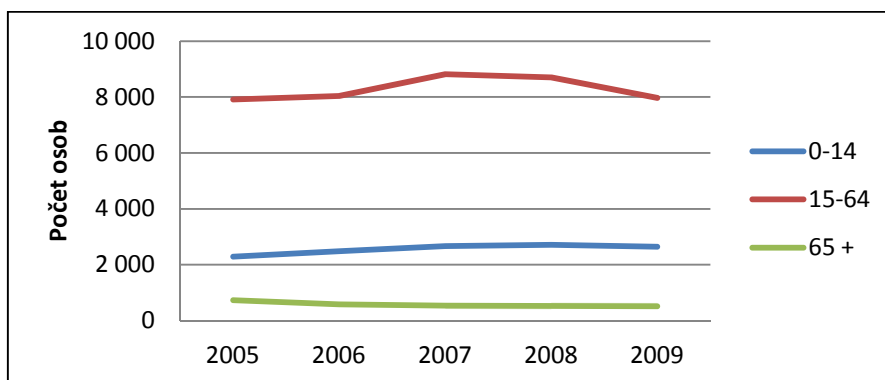
Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Příloha 18: Počet imigrantů dle tří věkových skupin v Jihočeském kraji v letech 2005 – 2009

Věk	2005	2006	2007	2008	2009	Celkem
0-14	559	685	656	693	701	3 294
15-64	2 547	2 612	2 968	3 112	2 833	14 072
65+	303	340	311	301	331	1 586

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Příloha 19: Vývoj počtu migrantů v rámci vnitřní migrace v Jihočeském kraji za roky 2005 – 2009

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Příloha 20: Počty emigrantů z Jihočeského kraje do jiných států světa za roky 2005 – 2009

Nová země	Počet emigrantů z Jihočeského kraje	Nová země	Počet emigrantů z Jihočeského kraje
Ukrajina	982	Litva	3
Ostatní	583	Nepál	3
Německo	445	slovensko	3
Rakousko	445	Švýcarsko	3
Slovensko	345	Velká Británie	3
Moldavsko	106	Egypt	2
Bulharsko	204	Ekvádor	2
Vietnam	121	Honduras	2
Rusko	69	Chorvatsko	2
USA	36	Izrael	2
Nizozemsko	32	Švédsko	2
Polsko	27	Angola	1
Bělorusko	26	Arménie	1
Mongolsko	24	Bahrajn	1
Itálie	17	Gruzie	1
Rumunsko	15	Indonésie	1
Čína	13	Irsko	1
Francie	13	Jugoslávie	1
Japonsko	12	Kambodža	1
Bosna a Hercegovina	9	Libanon	1
Kazachstán	9	Lucembursko	1
Namibie	9	Maďarsko	1
Kanada	7	Mexiko	1
Austrálie	6	Nový Zéland	1
Řecko	6	Portugalsko	1
Turecko	6	Salvador	1
Brazílie	5	Singapur	1

Nová země	Počet emigrantů z Jihočeského kraje	Nová země	Počet emigrantů z Jihočeského kraje
Indie	5	Srbsko	1
Makedonie	4	Sýrie	1
Uzbekistán	4	Thajsko	1
Belgie	3		

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty

Příloha 21: Počty imigrantů do Jihočeského kraje z jiných států světa za roky 2005 – 2009

Původní země	Počet imigrantů do Jihočeského kraje	Původní země	Počet imigrantů do Jihočeského kraje
Ukrajina	4128	Malajsie	7
Slovensko	1770	Namibie	7
Vietnam	1250	Irák	6
Ostatní	1186	Libanon	6
Německo	939	Irán	5
Rakousko	768	Jižní Afrika	5
Mongolsko	425	Singapur	5
Moldavsko	375	Irsko	4
Rusko	362	Lucembursko	4
Bulharsko	281	Maroko	4
Nizozemsko	160	Nigérie	4
USA	134	Srí Lanka	4
Bělorusko	119	Alžírsko	3
Rumunsko	93	Bolívie	3
Kazachstán	72	Indonésie	3
Makedonie	70	Kamerun	3
Polsko	66	Norsko	3
Japonsko	58	Pákistán	3
Francie	55	Švédsko	3
Itálie	52	Albánie	2
Čína	46	Argentina	2
Bosna a Hercegovina	42	Filipíny	2
Nepál	37	Finsko	2
Velká Británie	37	Honduras	2
Brazílie	33	Chile	2
Kanada	27	Kolumbie	2
Thajsko	27	Kongo, dem. rep.	2
Turecko	27	Kuba	2
Gruzie	26	Kyrgyzstán	2
Uzbekistán	26	Lotyšsko	2
Indie	23	Peru	2
Srbsko	21	Portugalsko	2

Původní země	Počet imigrantů do Jihočeského kraje	Původní země	Počet imigrantů do Jihočeského kraje
Austrálie	19	Tádžikistán	2
Švýcarsko	18	Bahrajn	1
Chorvatsko	16	Černá hora	1
Tunisko	15	Estonsko	1
Litva	14	Guinea	1
Egypt	12	Korea	1
Arménie	11	Guyana	1
Jugoslávie	11	Island	1
Slovinsko	11	Libye	1
Bangladéš	10	Mali	1
Belgie	10	Malta	1
Izrael	10	Niger	1
Mexiko	10	Nový Zéland	1
Řecko	10	Pobřeží slonoviny	1
Španělsko	8	Senegal	1
Sýrie	8	Venezuela	1
Maďarsko	7	Zambie	1

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní výpočty